

TÜRK İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI
ARALIK / 1994
SAYI 20

**1995 YILINDA DAHA HUZURLU
BİR TÜRKİYE İSTİYORUZ**

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
Aylık Yayın Organı

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL

Genel Başkan

Şemsi DENİZER

Genel Sekreter

Enver TOÇOĞLU

Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ

Genel Eğitim Sekreteri

Sabri ÖZDEŞ

Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ ADINA
Genel Başkan
BAYRAM MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
ENİS BAĞDADIOĞLU

YAYINI HAZIRLAYAN
ÖZCAN KARABULUT

FOTOĞRAFLAR
NİHAT ÜSTÜN

YÖNETİM YERİ

TÜRK-İŞ Genel Merkezi

Bayındır Sk. No: 10

Yenişehir / ANKARA

Tel : 433 38 24 - 433 31 25 (Santral)

Fax : 433 68 09 - 433 85 80

Dergimizde yayınlanan yazılar yazarların
düşüncesini yansıtır.

ABONE

Yurtiçi 6 aylık 40.000.- TL., Yıllık 80.000.- TL.
Yurtdışı 6 aylık 60.000.- TL., Yıllık 120.000.- TL.

DERGİMİZ BASIN AHLAK
YASALARINA UYAR

Dizgi - Baskı :

DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
434 14 71 • ANKARA

AYIN İÇİNDEN

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Mısır İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Elsayed Raşit'in davetlisi olarak Mısır'ı ziyaret etti. Yapılan görüşmelerde Konfederasyonların faaliyetleri hakkında bilgi alış-verişinde bulunuldu. İki Konfederasyon aralarındaki ilişkileri güçlendirmeyi, bilgi ve tecrübe mübadelesinin yapılmasını kararlaştırdı.

Almanya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DGB) Yabancı İşçiler Dairesi Müdürü Karl-Heinz Goebles TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek Genel Mali Sekreter Enver Toçoğlu'yla görüştü. Görüşmede Almanya'daki Türk işçiler, genç işçiler ve çalışma hayatının sorunları ele alındı.

Türk Metal Sendikasının Yeni Genel Merkez Binası'nın temeli düzenlenen bir törenle atıldı. Temel atma törenine Devlet Bakanları Necmettin Cevheri, Ali Şevki Ereğ, Ayvaz Gökdemir ve Timurçin Savaş katıldılar. Resimde Devlet Bakanı Necmettin Cevheri, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç ve Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek birlikte görülüyor.

BAŞKANDAN

BAYRAM MERAL
TÜRK-İŞ
GENEL BAŞKANI

1995 YILINDA DAHA HUZURLU BİR TÜRKİYE İSTİYORUZ

TÜRK-İŞ 1994 yılına daha huzurlu bir Türkiye beklentisi ve umudu ile girmişti. 1993 yılının son aylarında ve 1994 yılının ilk aylarında gerçekleştirdiğimiz bölge işçi kurultaylarının ana talebi "daha huzurlu bir Türkiye" idi.

Ancak 1994 yılında daha huzurlu bir Türkiye yaratılamadı. Bunda TÜRK-İŞ'in en küçük bir kusuru yoktur. TÜRK-İŞ 1994 yılında hiçbir sorun yaratmamıştır. Aksine, TÜRK-İŞ ve temsil ettiği tüm çalışanlar, sorunları diyalog yoluyla çözebilmek için her türlü çabayı göstermiştir.

24 Ocak 1994 günü düzenlediğimiz sempozyumda, yeni bir istikrar programının endişesini taşıdığımızı belirtmiştim. Başbakan Sayın Tansu Çiller ise böyle bir kaygıya gerek olmadığını anlatmıştı bizlere.

Ne yazık ki kaygılarımız gerçekleşti. Hükümet ve IMF huzurumuzu kaçırdı.

Hükümet önce zorunlu tasarruf nemalarını geç ödedi. Daha sonra 6772 sayılı Yasa uyarınca ödemesi gereken ikramiyelerin günlerini, çok sayıda üyemizin ücret zamlarının öncesine kaydırды. Ardından, döviz fiyatlarındaki ani artış sonrasında, zorunlu tasarruf fonundaki dövize endeksli değerli kağıtları eski döviz kuru üzerinden Türk Lirasına çevirerek, 70 trilyon liradan daha fazla bir kaynağa el koydu.

5 Nisan 1994 günü, uluslararası ve yerli tekelci sermayenin, IMF'nin, Dünya Bankası'nın talimatları doğrultusunda ilan edilen istikrar programı da huzurumuzu kaçıran yeni bir adımdı.

Ülkemizin ve halkımızın çıkarlarını koruyabilmek için Zonguldak'ta, Kırşehir'de, Beykoz Çayı'nda, Ankara'da mitingler yaptık. 1 Mayıs'ta, istikrar programına karşı mücadele günü olarak değerlendirildik.

Fakat, 5 Nisan istikrar programıyla birlikte, işçinin, memurun, emeklinin, işsiz, küçük esnafın ve küçük üretici köylünün rahatı huzuru kaçırıldı.

Hükümet ve işverenler, 1994 yılı toplu sözleşme görüşmelerinde ücretlerin dondurulmasını önerdiler. Hükümet, kamu kesiminde 1993 yılında imzalanmış toplu iş sözleşmeleri uyarınca verilmesi gereken üçüncü ve dördüncü dilim zamları ödememeye çalıştı. Huzuru bozucu yeni bir adım attı.

Meşru ve demokratik haklarımızı kullanarak direndik. Sosyal hukuk devleti anlayışını savunduk.

Hükümet, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında uygulanması gereken zamları yapmadı.

Huzurumuz iyice kaçınca, ülkemizin ve halkımızın çıkarlarını koruyabilmek için, 20 Temmuz Genel Eylemine başvurduk. Hükümet, yanlış bir çizgide ısrar etseydi, Eylül ayı ortalarında tüm illerden Ankara'ya yürüyecektik, çeşitli eylem türlerini uygulayacaktık.

Hükümet ve IMF 1994 yılının son aylarında da huzurbozuculuk yaptı. 1995 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısında, 12 Eylül askeri yönetimi döneminde bile cesaret edilemeyen biçimde haklarımızı gaspetmeye çalıştı, sendikacılığı bitirmeyi amaçladı.

Yine meşru ve demokratik haklarımızı kullandık. İşçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihine BÜYÜK YÜRÜYÜŞ olarak geçen 26 Kasım 1994 eylemini gerçekleştirdik. Tarihimizde ilk defa 100 bini aşkın işçi ve memur, önce Ulu Önder Atatürk'ü ziyaret etti, ardından dilekçe vermek amacıyla Parlamentomuzun 100 metre yakınlarına kadar yürüdü.

Hükümet, enflasyonun yüzde 120-130'larda dolıştığı günlerde, memurlara yüzde 22.5'lik zam vermek isteyince, kamu çalışanları 20 Aralık 1994 eylemini gerçekleştirdiler. Onları destekledik. Eğer bu eylem nedeniyle memurlara bir zarar verilirse, konuyu Uluslararası Çalışma Örgütü'ne götürme kararımızı açıkladık.

Görüldüğü ve hatırlanacağı gibi, TÜRK-İŞ 1994 yılı boyunca DAHA HUZURLU BİR TÜRKİYE için çaba gösterdi.

Hükümet, IMF ve yandaşları ise, Türkiye'nin huzurunu kaçırmak için ellerinden geleni yaptılar.

TÜRK-İŞ 1995 yılının da daha huzurlu bir Türkiye olması için elinden gelen çabayı gösterecek, ülkemizin ve halkımızın huzurunu kaçıranlara karşı, meşru ve demokratik yollardan kararlı mücadelesini sürdürecektir.

1995 yılının ülkemize, halkımıza, tüm çalışanlara, memurlara, emeklilere, işsizlere, küçük esnafa, köylülere, işçi sınıfımıza ve TÜRK-İŞ'e hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

1995 Yılı Kamu Kesiminde yapılacak Toplu İş Sözleşmelerinde Koordinasyonu sağlamak için oluşturulan Kurul toplandı

B. MERAL: "Toplu sözleşme düzenine müdahale olamaz. Buna izin vermeyiz"

Kamu kesimindeki toplu iş sözleşmelerini yürütmekle görevli Koordinasyon Kurulu 23 Aralık 1994 tarihinde Bayram Meral başkanlığında TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde toplandı.

Toplantının açılışında bir konuşma yapan Meral şunları söyledi:

"Önceki yıllarda toplu iş sözleşmeleri görüşmelerinde birliktelik oluşturmuş, bundan da olumlu sonuçlar almıştık. Bu yıl 760.743 işçi için toplu iş sözleşmesi sözkonusu, bunun yüzde 90'ı kamu kesimi içindir. Bu dönem geçen dönemden daha farklı bir görünüm arz ediyor. Hükümet hemen her gün zam yapıyor. Enflasyonu tek haneye düşüreceğini söylerken, üç haneye çıkardı. Zamlar ücretlerimizi eritti. Kamu'da işçi ücretleriyle memur ücretlerini karşılaştırmaları son derece yanlış. İşçilerin çoğu asgari ücret almaktadırlar, özel sektörde halen 2 milyon lira alan işçiler var.

Hükümet işçiyle memuru karşılaştırıyor ama vergi kaçırانları, sigortasız işçi çalıştıranları gözardı ediyor. Son aylarda 4 kişilik ailenin masrafı 8 milyon lirayı aştı. Bugün bir gecekonduyun kirası 5 milyon lira, diğer giderleri de hesap ettiğinizde bugün bir işçinin

B. Meral, Koordinasyon Kurulu toplantısının açılışında "Hükümet enflasyonu tek haneye düşüreceğini söylerken, üç haneye çıkardı. Zamlar ücretlerimizi eritti" dedi.

20 milyon lira alması gerekir.

Bu yıl toplu sözleşme düzenine uymayan ifadeler bize dolaylı bir şekilde geliyor. Bu, onları tatmin etmekten başka bir işe yaramaz.

Geçen toplu iş sözleşmelerinde yetki talebinde bulunduğuk, buna uygun müracaatlar yaptık. Bu yıl toplu sözleşme düzenine uymayan ifadeler bize dolaylı bir şekilde geliyor. Bu, onları tatmin etmekten başka bir işe yaramaz. Toplu sözleşme düzenine müdahale

olamaz, buna izin vermez. Bu sene nasıl bir yol izleyeceğiz, onun için toplandık."

Bayram Meral'in konuşmasından sonra kamu kesiminde faaliyet gösteren sendikaların yöneticileri yapılan toplantıda, süreleri 1995 yılının birinci altı ayında biten kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinin yürütümünde izlenecek yöntem konusu değerlendirildi. Koordinasyon kurulu, sendikalar tarafından hazırlanacak taslak çalışmalarını değerlendirmek üzere ikinci toplantısını 15 Ocak'tan sonra yapacak.

Koordinasyon Kurulu çalışmalar sırasında.

1995 YILINDA YAKLAŞIK 800 BİN İŞÇİNİN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ BAĞITLANACAK

1992 ve 1993 yıllarında bağitlanan kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinin süreleri 1995'de sona ermektedir.

1995 yılı ağırlıklı olarak kamu kesimine ait toplu iş sözleşmelerinin bağitlanacağı yıldır. Toplam 943 işyeri ve işletmede çalışan 761.543 işçinin 682.029'u yani yüzde 90'ı kamu kesiminde çalışmaktadır.

Özel kesimde ise, bu yıl toplam 381 işyeri ve işletmede çalışan 79.514 işçinin toplu iş sözleşmesi yenilenecektir. Bu rakam, bağitlanacak toplu iş sözleşmeleri kapsamında ki toplam işçi sayısının yüzde 10'unu oluşturmaktadır.

1982 Anayasası ve çalışma hayatını ilgilendiren diğer yasalar, grev yasağı kapsamını genişletmiş ve çağdaş Avrupa ülkelerinin grev yasağı sınırlarını da aşan bir grev yasağı kapsamı geçerli kınmıştır. 1995 toplu iş sözleşmelerinde kamuda 497.027, özelde 67.133 olmak üzere toplam 564.160 işçi greve çıkabilme hakkına sahip iken, aynı şekilde kamuda 185.002, özelde 12.381 ve toplamda 197.383 işçi grev yasağı kapsamında bulunmaktadır.

Dolayısıyla 1995 yılında sözleşmesi bağitlanacak 761.543 işçinin yüzde 26'sı grev yasağı kapsamına girmektedir.

Aylar itibariyle 1995 yılı sözleşmelerine bakıldığında, 328.778 işçiyi kapsamı nedeniyle, en yoğun ay Mart ayı olmaktadır. Mart ayını 307.379 işçiyle Ocak ayı izlemektedir. Kamu kesiminde de aynı şekilde 321.614 işçiyi kapsamı nedeniyle Mart ve onu takiben 266.329 işçiyi ilgilendiren Ocak ayı en yoğun aylar özelliğindedir.

MERAL: "Türkiye'nin sorunlarının başında terör, taşeronlaşma, enflasyon ve pahalılık gelmektedir"

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, TÜRK-İŞ 3. Bölge'de yaptığı basın toplantısında son günlerdeki gelişmeleri değerlendirerek, "Türkiye'nin sorunlarının başında terör, taşeronlaşma, pahalılık ve enflasyon gelmektedir" dedi.

İzmir'deki sendika şube başkanlarının da katıldığı basın toplantısında Genel Başkan Meral, Hükümetin çalışmalarını TÜRK-İŞ'in yakından izlediğini, ancak Hükümetin bugüne kadar verdiği sözü yerine getirmediğini vurgulayarak görüşlerini şöyle dile getirdi:

"Hükümet yetkilileri görüşmelerimizde çalışan işçilerin, emeklilerin, gençliğin ve işsizlik sorunun çözümleneceği sözünü verdiler. Ama hükümet bugüne kadar verdiği sözlerin hiçbirini yerine getirmediği gibi, ard arda yapılan zamlarla dar gelirlinin cebindeki varını yoğunu aldı. İstatistiklere göre, bugün 4 kişilik bir ailenin aylık masrafı 8 milyon lirayı buluyor. Buna karışık işçi ve memurun gelir düzeyi bunun çok altında. Son olarak petrole iki kez zam yapıldı, petrole yapılan bu zamlar haliyle tüketim maddelerine de yansımaktadır. Yapılan zamların ortalama olarak yüzde 30 olmasına karşın, hükümet memur maaşlarına 1995 yılı için yüzde 23 oranında zam yaptığını açıklıyor. Memur ma-

Meral, "Hükümet, 12 Eylül yönetiminin yapamadığını yapmaya çalıştı, buna özendi. Ancak TÜRK-İŞ olarak buna fırsat vermedik" dedi.

aşlarına yapılan zamlar şimdiden yapılan zamlarla geri alınmıştır. Bugüne dek bağittirilen toplu sözleşmelerle işçilerin elde ettikleri gelir de enflasyonun altında kalmıştır. Biz TÜRK-İŞ yönetim kurulu olarak hükümeti verdiği sözü yerine getirmesi için sık sık uyarıyoruz" dedi.

26 Kasım yürüyüşünün amacına ulaştığını, hükümet yetkilileriyle yaptıkları görüşmelerde, 12 Eylül dönemi uygulamalarının kaldırılarak demokratikleşme paketinin meclisten geçileceği sözünü aldıklarını anımsatan Meral, "Hükümet, 12 Eylül yönetiminin yapamadığını yapmaya çalıştı, buna özendi. Ancak TÜRK-İŞ olarak buna fırsat vermedik, 26 Kasım'da gerçekleştirdiğimiz eylemle hükümete geri adım attırdık. Demokratikleşme paketinin meclise indirileceği sözünü aldık, bunda başarılı olduk.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun 1995 gündeminde, Ocak ayında başlayacak toplu sözleşme görüşmeleri var. 12 Eylül uygulamalarının kaldırılması var. Bu sorunların çözümünü için hükümeti sıkıştırıyoruz, istemlerimizin yerine getirilmesinde kararlıyız" dedi.

BAYRAM MERAL: "Hangi ülkede özelleştirme yapıldıysa orada huzur kalmadı"

Çalışma hayatının sorunları, TRT-1 Televizyonunun Yaşarken adlı programında tartışıldı. Programa TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, TİSK Genel Başkanı Refik Baydur ve Prof. Dr. Artaç Eker katılarak görüşlerini açıkladılar.

Genel Başkan Meral'in kendisine sorulan sorulara verdiği cevapların bir bölümünün sunuyoruz:

"Cumhuriyetimizin ilanından bu yana tarafa özel sektör, hiçbir gücü yok iken, büyük yatırımlar, büyük KİT'ler devlet kanalıyla kurulmuştur ve bu KİT'ler büyük oranda özel sektörü yaratmıştır, onlara katkıda bulunmuştur, öncülük yapmıştır, eleman yetiştirmiştir. Ve bu noktalara gelmiştir. KİT'lerde bugüne kadar teknoloji yönünden olsun, diğer konularda olsun, devlet gereken ilgiyi göstermemiştir. Devlet kendi bankalarından özel sektöre yeterince kaynak kredi vermesine KİT'lerin sahibi olması rağmen yeterince sermaye artırımında bulunmamıştır ve bankalardan yüksek oranda kredi alarak bugünkü noktalara gelmiştir.

Biz ülkenin yararına olacak, orada çalışanları ekmeginden etmeyecek, işsizliği arttıracı değil, aza indirecek, ülkedeki istihdamı genişletecek politikalarla yanayız bugün dünyadaki özelleştirme buna dayalı yapılmaktadır. Böyle bir özelleştirme yapılacaksa, hükümet bundan yana ise, Japonya'da olduğu gibi, işçi-işveren-hükümet birarada oturalım, bu sistemi kuralım diyoruz. Fakat hükümet buna bir türlü yanaşmadı. Sayın Baydur bunun canlı şahididir. Biz de olaya ortak olalım, yapılacaksa, biz ülke yararına olan bir özelleştirmeye hiçbir zaman hayır demiyoruz. Ama bugünkü özelleştirme ülke yararına değil, belli kesimlerin çıkarı için yapılıyor. Bu çok güzel arazilerden KİT'lerin çok önemli verimli arazileri vardır, bazılarını çok önemli müesseselerdir. Burayı nasıl kapaz?

Siyasetin baskısından bunu nasıl kurtarız? Bugünkü özelleştirme sırf sat-kapat-kurtul mantığı hakimdir. Japonya'da bunun tersi yapılmıştır. Biraz önce söylediğim gibi, üç kesim biraraya gelmiştir, bir fon oluşturmuştur. Hangi KİT'ler özelleştirilecektir, orada ne kadar işçi boşta kalacaktır, tesbit edilmiştir. Kurslar açılmıştır, o başta kalan işçiler, diğer işyerlerine yerleştirmek için eğitilmiştir ve diğer müesseselere aktarılmıştır. Boşta kalanlar için de işsizlik sigortası yapılmıştır. (Aşama aşama geçilmiştir) Biz TÜRK-İŞ olarak dedik ki ilk önce Ziraat Bankası hariç şu kamu bankalarını özelleştir bunun için çok baskı yaptık. Eğer bugün kamu bankalarının bir bölümü özelleştirme kapsamına alınmışsa, bizim önerimizden sonra hayata geçmiştir. Şimdi biz TÜRK-İŞ olarak ne diyoruz? Bugünkü özelleştirme çok önemli yılların

birikimi olan hepimizin alınteri göz nurunun birikimi olan KİT'ler, yok fiyatına bilerine gidecektir kuşkuğu var ki, bugünkü görünüm odur. Orada çalışanların geleceği düşünülmemektedir.

Bizim hesaplamamıza göre 350 bin, 400 bine yakın bir işçi kitlesi özelleştirmeden etkilenenecektir. Dört nüfuslu bir aile düşüncecek olursa, bugün bu kadar işsiz olduğu bir yerde o işsizler ordusuna bir bu kadar işsiz de takviye etmenin ülkenin geleceği bakımından, sosyal sıkıntılar gündeme getireceğinden, son derece rahatsızlık duymaktayız.

Vatandaş özelleştirmeyle ilgili tam bir bilgiye sahip değil. Özelleştirmeyi halka öyle yansıttılar ki, özelleştirme yapılsa ülkenin bütün sorunları çözülecek, işsizler iş bulacak, esnafa kredi verilecek, emeklinin ücreti artacak, memurun ücreti artacak. Herşeyi özelleştirmeye bağladılar, özelleştirmeyi savunucuları vatandaşın seven, özelleştirmeye karşı çıkanlar vatandaşın sevmeyen benzeri bir kamuoyu oluşturuldu. Bu son derece yanlış bir olay, ikinci bir durum burada, değerli hocam da sayın Baydur'da KİT'ler özelleştirse fiyatların da düşeceğini söylediler, bu mümkün değil. Şu ana kadar Türkiye'de hangi şeyin fiyatı düşmüş ki?

KİT'lerdeki asıl sorun, devlet görevini yapıp vergi toplayamıyor. Bütçe açık, dış borç 65 milyar dolar civarında, iç borç 600 trilyona tırmadı. Bunları kapatmanın yolu vergi toplamaktır. Rahatsız olanlar olacak ama götürü usulü vergi bugün 100 milyon lira para kazanan bir aşgari ücretliden sekizde biri kadar vergi veriyor.

Biz özetle şunu söylemek istiyoruz. Devlet vergisini alamadığı için, iç borcu, dış borcu kapatmak için bütçe açığını kapatmak için özelleştirme yolunu seçmektedir. Ama hiç özelleştirme olmaz diye birşey yok, miyadını doldurmuş bir KİT varsa, kapatılamaz diye bir iddiamız yok, bu iyileştirilmez diye bir iddiamız yok. Burada sırf politik baskılardan, politik rahatsızlıklardan kurtaralım diye, devletin yıllardır birikimini çar-çur ettiremezsiniz, yok pahasına satamazsınız. Bu kadar insanı kapı dışı bırakamazsınız, bunların getireceği sıkıntıları, sorunları hesap etmeden, çıkacaksınız TV kanallarında özelleştirme yaparsam işsizler iş bulacak, hangi yatırımı yapıyorsunuz? Devlet planlamadan hangi yatırım geçti? Bu hangi ilde nerede güneydoğu'ya devlet gitmese hangi özel sektör gider de yatırım yapacaktır. Terörün altında yatan sorunların birisi de işsizliktir. Kim gidip orada yatırım yapacak.

Şimdi bizde yine Yunanistan bizim bizim durumumuzdan olan birçok ülkede, Avrupa Birliğine üye olmuşlardır. Ondan sonra Gümrük Birliğine gidilmiştir. Şimdi bizde uygulanan bunun tersi

olmaktadır. Bu ters uygulamada elbetteki, gümrükler indirilecek olursa yani bugün bir yerli otomobil mi alırsın yoksa mercedes mi alırsın? İşte bunlar ülkemize ne getirir. Bunlar işsizliği arttırır mı, nasıl zararsız çıkarız. Örneğin, bundan ne sizin yeterince bilginiz var, ne benim yeterince bilgim var. Aynen özelleştirme gibi güzel bir tablo çiziyoruz. Halka beğendiriyoruz. Ondan sonra, halka ne getireceği konusunda ortada birşey yok. Bunun alt zemini yapılmamıştır. Elbetteki Türkiye Avrupa'nın bir parçasıdır. Türkiye'deki Avrupa'daki olan bütün imkanlar, Avrupa'daki bütün iyi şeyler, bütün teknoloji, Türkiye'de de olsun, bizim oradaki insanlardan eksik hiçbir tarafımız yok.

Şimdi gümrük birliğine girmemizi biz de istiyoruz ama, gümrük birliğine girmeden önce, Avrupa Topluluğuna ilk önce girelim, yani Yunanistan'dan, Meksika'dan diğer ülkelerden ne eksik yanımız var, ama eksik tarafımız Türk ve Müslüman olmamız.

TÜRK-İŞ olarak biz, Avrupalı'dan Avrupa insanından eksik hiçbir tarafımız yok, yalnız diğer ülkelerdeki sistem, kural yapıları ne ise bize de yapalım. Eğer onun tersi bizden isteniyorsa, Türkiye'yi açık bir pazar haline getirmek isteniyorsa, gümrük duvarlarını baskı yapıp burayı Avrupa'nın bir açık pazarı haline getirip, buradaki sanayimiz sektöre uğratılacaksa, çok sayıda insan işsiz kalır yine, ülkemizi büyük ölçüde sıkıntıya sokar, bunun benim de Sayın Baydur'un da, Sayın Hocamızın da hepimizin düşüncesi lazım, bu hepimizin sorunu ülkemizin sorunu, ülkenin sorununu düşüneceğiz, halkımızın sorununu düşüneceğiz, ondan sonra kendi sorunumuzu düşünelim.

Bütün bunları söylüyoruz. Ondan sonra TÜRK-İŞ Genel Başkanı muhalefet partisi görevini yapıyor diyorlar bu bizim görevimiz, şöyleceğiz yapmakta hepimizin görevi."

B. MERAL: "Uygulanan politikalar uluslararası ve yerli tekелci sermayenin isteği doğrultusundadır"

5 NISAN PAKETİ İŞÇİYİ EMEKÇİYİ EZİYOR

1994 yılında yaşanan krizin kökeninde, kamu kesimi açıklarının dayanılmaz boyutlara ulaşması yatmaktadır. Diğer bir deyişle, konsolide bütçe gelirleri giderleri karşılamaya yetmemektedir. KİTlerin, tarım satış kooperatifleri birliklerinin, belediyelerin ve sosyal güvenlik kuruluşlarının açıkları da önemli boyutlara ulaşmıştır.

Bir bütün olarak kamu açıklarının büyümesinde en önemli neden, sağlıklı bir vergi düzeni aracılığıyla kamu giderlerinin finansmanı yerine, borçlanmaya gidilmiş olmasıdır. İç ve dış borçların anapara geri ödemeleri ile faiz ödemelerinin kamu kesimi üzerindeki yükü giderek artmaktadır. Krizin birinci nedeni, kamu harcamalarının finansmanında özellikle 12 Eylül sonrasında izlenen bu yoldur. Krizin ikinci nedeni, ufak bir azınlığın devletimizi soyması ve yağmalamasıdır. Üçüncü neden, ağırlıkla PKK'nın eylemleri nedeniyle, güvenlik giderlerinin artmasıdır. Tanıma sağlanan subvansiyonlar da önemli bir gider kalemidir. GAP'a, telekomünikasyona ve otoyollara yapılan yatırımlar da, büyük yatırım harcamalarıdır. 5 Nisan İstikrar Programı, Türkiye'nin iç ve dış borç anapara ve faiz ödemelerinin aksatmamasını, devletin bir ufak grupta yağmalanmasının sürmesini ve ücretlerin düşürülmesini amaçlamaktadır. 5 Nisan İstikrar Programı, krizden çıkışta uluslararası ve yerli tekелci sermayenin programıdır, IMF'nin, Dünya Bankası'nın, TÜSİAD'ın, TİSK'in, Odalar Birliği'nin programıdır. Bizce bunadımı aşabilmenin ülkemiz, halkımız, tüm çalışanlar ve üyelerimiz açısından sağlıklı yolu, Türkiye'nin iç ve dış borçlarının geri ödeme tarihlerinin ve faiz oranlarının yeniden görüşülerek ülkemiz açısından daha uygun hale getirilmesi, devletimizin soyulmasının engellenmesi, PKK terörünün en kısa sürede sona erdirilerek güvenlik harcamalarının kısılması,

adaletli ve etkili bir vergilemenin sağlanmasıdır.

5 Nisan İstikrar Programının hedefi, işçilerin ve memurların gerçek ücret ve aylıklarının düşürülmesidir. Özelleştirme, taşeronlaştırma, yerli ve yabancı kaçak işçi çalıştırmanın yaygınlaşması, işçi çıkarmalar, işyerlerinin bölünmesi, eve iş verme sisteminin yaygınlaştırılması, kendi hesabına çalışma uygulamasının teşvik edilmesi, zorunlu emeklilik, 1995 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısında işçi haklarını gaspetmeye yönelik hükümler, 5 Nisan İstikrar Programı'nın unsurlarıdır.

5 Nisan İstikrar Programı, Türkiye'nin iç ve dış borç anapara ve faiz ödemelerinin aksatmamasını, devletin bir ufak grupta yağmalanmasının sürmesini ve ücretlerin düşürülmesini amaçlamaktadır

Bütün bu uygulamalar, ülkemizde demokrasinin dayanağı ve güvencesi olan sendikacılık hareketini zayıflatmayı amaçlamaktadır.

DÜŞÜK ORANLI ZAM ÖNERİLERİ GERİ TEPECEKTİR

Uluslararası tekелci sermayenin beyni ve sözcüsü durumundaki IMF ve Dünya Bankasının günümüzdeki talebi, toplu sözleşme zamlarının belirlenmesinde bir önceki dönemin enflasyonunun unutulması, bir sonraki dönemin enflasyon beklentisinin temel alınmasıdır. Hükümetlerin bir sonraki döneme ilişkin düşük enflasyon beklentisi açıklamalarının bir nedeni, işçileri ve memurları böyle bir tuzağa zorlamaya çalışmaktır. Bu anlamda, Hükümetin enflasyon beklentisinin kesinlikle gerçekçi olmadığı kanısındayım. 5 Nisan İstikrar Programı ile enflasyon kontrol altına alınmamıştır. 1993 yılı Kasım ayında yüzde 6.4 olan enflasyon, 1994 yılı Ka-

sım ayında yüzde 8,1 olarak gerçekleşmiştir. Hükümet 1995 yılı kamu kesimi toplu sözleşmelerinde düşük oranlı ücret zamları önerecektir. Memurlara ve sözleşmeli personele de, gerçekleşecek enflasyonun çok altında aylık artışları yapmaya çalışacaktır. Hepimiz de meşru ve demokratik yollardan haklarımızı korumaya çalışacağız. 26 Kasım 1994 günü, TÜRK-İŞ'in çağrısı üzerine, 100 bin işçi ve memur, Anıtkabri ziyaret etti ve Meclis'e dilekçe vermek üzere yürüdü. TÜRK-İŞ' gücünü bir kez daha gösterdi. Biz bu hakları kolay kazanmadık, kolay da veremeyeceğiz. Haklarımızı korumaya kararlıyız.

ÖZELLEŞTİRME HARAÇ MEZAT SATIŞ OLMAMALI

TÜRK-İŞ'in özelleştirme konusuna bakışında temel hareket noktamız, ülkemizin ve halkımızın çıkarlarının korunmasıdır. TÜRK-İŞ, ülkemizin ve halkımızın aleyhinde olan her uygulamanın karşısındadır; ülkemizin ve halkımızın yararına olan her uygulamanın yanındadır ve destekçisidir.

Biz özelleştirmeyi yalnızca kamu iktisadi teşebbüslerinin satılması olarak ele almıyoruz. Özelleştirme öncelikle vatandaşla devlet arasındaki ilişkilere, belirli bir yaklaşımı ifade eder. Özelleştirme, Anayasamızın Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında saydığı ve bizim de savunduğumuz sosyal devleti ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır.

Eğer birileri kalkar, herkes sahip olduğu para kadar eğitim ve sağlık hizmetinden yararlanmalıdır derse, biz buna karşı çıkız. Eğer birileri önce SSK'yı kasıtlı olarak batırır, sonra da, "SSK iyi işlemiyor, sosyal sigortaları kaldırıp yerine özel sigortayı geçirelim" derse, biz SSK'ya sahip çıkız. SSK'nın demokratikleştirilmesini ve özleştirilmesini savunuyoruz.

Özelleştirme ile kastedilen devletin piyasadaki denetim yetkisinin sona erdirilmesi ise, bunu da kabul edemeyiz. Bazı kişiler, devletin demokrat olmadığını,

devletin birçok şeyden elini ayır-
gını çekmesiyle birlikte, özgürlü-
ğün ve demokrasinin geleceğini
ileri sürüyor. Bu yaklaşıma da ka-
tılmak mümkün değildir. Devleti-
miz demokratik bir işleyişe sahip-
tir. Meşru yollardan çaba göster-
rek, daha da demokratik hale ge-
tirebiliriz. Ama devletin boşalttığı
yeri, yerli ve yabancı tekeller dol-
duracaktır. Yerli ve yabancı te-
kellerin ise demokratikleştirilmesi
mümkün değildir.

Biz, demokratik bir yapı olan
devletimizin küçültülmesine karşı
çıkıyoruz, devletin ekonomiye ve
tekellere müdahalesinin sona er-
dirilmesi doğrultusundaki girişim-
leri kınıyoruz.

Özelleştirmenin bir biçimi olan
taşeronlaşmaya da karşıyız.

Bütün bunları söylerken,
KİT'lerin mükemmel çalıştığını id-
dia etmiyorum. KİT'lerin bu ülke-
ye büyük faydaları olduğu ka-
dar, bazı sorunlar yarattığı da
doğrudur. Bu sorunların öncelikle
çözülmesi gerektiğine de inanıyor-
ruz. KİT'lerin bazılarında verimlilik
düşüktür. KİT'lerin bazılarında is-
tihadan fazlası olduğu iddiaları
vardır. KİT'lerin önemli bir bölü-
münde kullanılan teknoloji geri-
dir. TÜRK-İŞ olarak bunların hepsi-
ni tartışmaya hazırız. Hükümetin
ve bürokratların bu konuları bi-
zimle tartışmasını istiyoruz. Sayın
Başbakan, TÜRK-İŞ'te yapılan to-
plantılarda, bu konularda TÜRK-
İŞ'te görüşüleceği sözünü vermişti.
Üzülerek belirtiyorum ki, bu söz
tutulmadı.

**Hükümet 1995 yılı kamu
kesimi toplu
sözleşmelerinde düşük
oramlı ücret zamları
önerecektir. Memurlara
ve sözleşmeli personele
de, gerçekleştirilecek
enflasyonun çok altında
aylık artışları yapmaya
çalışacaktır. Hepimiz de
meşru ve demokratik
yollardan haklarımızı
korumaya çalışacağız.**

KİT'lerin satılması konusunda
hassasiyet gösterdiğimiz birkaç
nokta var. Ülkemizin bağımsızlığı
açısından stratejik önemde olan
KİT'ler özelleştirilmemelidir; özelli-
kle yabancı şirketlere kesinlikle sa-
tılmamalıdır. PTT bu niteliktedir.
TEK bu niteliktedir. THY, TCDD,
TÜPRAŞ bu niteliktedir. Çok kaza-
nanlardan çok vergi toplamak
yerine, borç ödemek ve kamu
açıklarını kapatmak için devlet
malı satılmamalıdır. KİT satışların-
dan elde edilen gelir, mevcut
KİT'lerin çağdaş teknolojilerle do-
natılmasında kullanılmalıdır. Sos-
yal devlet anlayışına uygun ha-
reket edilmelidir. Satışlar şeffaf ol-
malıdır.

Bizden önceki nesillerin ve bi-
zim alimterimizin ürünü olan
KİT'lerin kaderi konusunda söz sa-
hibi olmak istemek en tabii hakkı-
mızdır. KİT'lerde çalışan memurla-
rın, sözleşmeli personelin ve işçile-
rin iş güvencesi sağlanmalıdır.

Yürürlüğe giren özelleştirmeye
ilişkin yasa, kamunun elinde ne
varsa, tümünün satış yoluyla ve-
ya diğer yöntemlerle özelleştiril-
mesini öngörmektedir. Yasa, ka-
mu kuruluşlarının yabancılarla
satılmasına imkan tanımakta ve
hatta yabancıların tekel oluşturu-
lmasına izin vermektedir. Yasaya
göre, iştirakler dışındaki kamu ikt-
isadi teşebbüslerinde özelleştirme
sonrasında işten çıkarılacak işçile-
re bir iş kaybı tazminatının öden-
mesi öngörülmektedir. Bu tazmi-
nat miktarları, işçinin aynı işvere-
ne kesintisiz olarak çalıştığı süre
ile orantılıdır. İşçinin çalışma süresi
550 gün ise, iş kaybı tazminatı
süresi 90 gündür. İşçinin çalışma
süresi 1100 gün ise, iş kaybı taz-
minatı süresi 120 gün; çalışma sü-
resi 1650 güne tazminat 180 gün
ve çalışma süresi 2200 gün ve da-
ha fazla ise, tazminat 240 gün-
dür. Ancak her gün için ödene-
cek tazminat, günde 250 bin lira-
nın altındadır.

Ayrıca, yaşı 40'ı veya 45'i ge-
çmiş bir işçinin bugünkü işsizlikte
yeniden iş bulabilmesi de hemen
hemen imkansızdır.

Bu yasanın bugüne kadarki
anlayışla uygulanmasıyla, hem
ülkemiz ve halkımız, hem de işçiler
ve memurlar açısından ciddi
sorunlar ortaya çıkacaktır. TÜRK-
İŞ, ülkemizin ve halkımızın yararına
olan her adımı destekler. An-
cak bu desteğin ön şartı, her şeyin
kamuoyu önünde açıkça konu-
şulması ve kamuoyunun ikna
edilmesidir. Bu yasa konusunda
bu talebimiz gerçekleşmemiştir.

ICFTU GENEL SEKRETERLİĞİNE BILL JORDAN SEÇİLDİ

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları
Konfederasyonu (ICFTU) Yönetim
Kurul 7-9 Aralık 1994 günleri Brük-
sel'de toplandı. TÜRK-İŞ Genel Baş-
kanı Bayram Meral, ICFTU Yönetim
Kurulu üyesi olarak bu toplantıya
katıldı.

Toplantının en önemli konusu,
ICFTU Genel Sekreteri Enzo Friso'nun
istifasıyla 31 Aralık 1994 tarihi itibarı-
yla boşalan göreve yapılacak se-
çimdir. TÜRK-İŞ'in desteklediği aday,
İngiltere Sendikalar Konfederasyo-
nu (TUC) adayı Bill Jordan idi. Ge-
nel Başkan Bayram Meral, Bill Jor-
dan ile daha önce yaptığı görüşme-
de, TÜRK-İŞ'in kendisini destekleye-
ceğini bildirmiş ve bunu ICFTU'ya
yazılı olarak da bildirmişti. Bill Jor-
dan'ın karşısında ise, ICFTU Latin
Amerika Örgütü Genel Sekreteri An-
derson vardı. Bill Jordan'ın büyük

**B. Meral, ICFTU Yönetim Kurulu Üyesi
olarak toplantıya katıldı**

bir destek alması sonucunda, An-
derson adaylıktan vazgeçti ve Bill

Jordan oybirliğiyle genel sekreterli-
ğe getirildi.

ICFTU Yönetim Kurulu toplantısı-
nın önemli diğer bir konusu, ICFTU
üyelik başvurularının değerlendiril-
mesiydi. Dergimizin bu sayısında
daha ayrıntılı olarak bir başka yazı-
da da açıklandığı gibi, HAK-İŞ'in
üyelik başvurusu, oybirliğiyle kabul
edilmedi.

Yönetim Kurulu, Çin'de 1989 yı-
lındaki baskılar sonrasında Çin Sen-
dikalar Konfederasyonu ile ilişkile-
rin kesilmesi kararı alınmıştı. Bu ko-
nu yeniden değerlendirildi ve ilişki-
nin kesilmesi kararının sürdürülmesi
uygun bulundu.

Yönetim Kurulu, ICFTU Genel
Kurulu'nun 26-29 Haziran 1996 gün-
leri Brüksel'de toplanmasına karar
verdi.

TÜRK-İŞ, AVRUPA SOSYAL ŞARTININ ONAYLANMAYAN MADDELERİNİN BAKANLAR KURULU TARAFINDAN ONAYLANMASINI İSTEDİ

AVRUPA SOSYAL ŞARTI'NIN, 3581 SAYILI YASAYLA ONAYLANMASI BAKANLAR KURULU'NUN YETKİSİNE BIRAKILAN HÜKÜMLERİ

BÖLÜM II

MADDE 2- Adil Çalışma Koşulları Hakkı

Akit Taraflar adil çalışma koşulları hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere;

1- Verimlilik artışı ve ilgili diğer etkenler izin verdiği ölçüde haftalık çalışma süresinin tedricen azaltılmasını öngören makul günlük ve haftalık çalışma saatlerini sağlamayı;

2- Ücretli resmi tatil olanağı sağlamayı;

3- En az iki haftalık ücretli yıllık izin sağlamayı;

4- Belirlenen tehlikeli ve sağlıklı zararlı işlerde çalışanlara ücretli ek izin verilmesini veya bunların çalışma saatlerinin azaltılmasını sağlamayı;

5- Elden geldiğince ilgili ülke veya yörenin geleneklerine göre dinlenme günü olarak kabul edilen güne bağdaşmak üzere haftalık bir dinlenme süresi sağlamayı;

taahhüt ederler.

MADDE 3- Güvenli ve Sağlıklı Çalışma Koşulları Hakkı

Akit Taraflar, güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere;

1- Güvenlik ve sağlık alanında yasal düzenlemeler yapmayı;

2- Gözetim önlemleriyle bu düzenlemelerin uygulanmasını sağlamayı;

3- Gerektiğinde, iş güvenliği ve sağlığını geliştirmeyi amaçlayan önlemler konusunda çalıştırılan ve çalışanların örgütlerine danışmayı;

taahhüt ederler.

MADDE 4- Adil Bir Ücret Hakkı

Akit Taraflar, adil bir ücret hakkına etkin bir geçerlilik kazandırmak üzere;

1- Çalışanların kendilerine ve ailelerine saygın bir yaşam düzeyi sağlayacak ücret hakkına sahip olduklarını tanımayı;

2- Özel durumlardaki istisnalar haricinde, çalışanların fazla çalışma kar-

PROF. DR. TANSU ÇİLLER
BAŞBAKAN
ANKARA

Sayın Başbakanım,

Bilindiği gibi, Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Konseyi çerçevesinde hazırlanan, 18 Ekim 1961 tarihinde Torino'da imzalanan ve 26 Şubat 1965 tarihinde 5 devlet tarafından onaylanarak yürürlüğe giren temel bir belgedir. 4 Temmuz 1989 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren 16.6.1989 gün ve 3581 sayılı "Avrupa Sosyal Şartı'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun"da, Avrupa Sosyal Şartı'nın İkinci Bölümünün ekte belirtilen bazı maddeleri ve bazı maddelerin bazı fıkraları onaylanmamış ve bu hükümlerin onaylanması konusunda Bakanlar Kurulu'na yetki verilmiştir.

Avrupa'nın bir parçası olan Türkiye Cumhuriyeti'ni Avrupa Birliği'ne ve hatta Avrupa Birliği ile gümrük birliğine almama çabası içinde olan çevrelerin dayanaklarından biri, Türkiye'nin temel Avrupa Sözleşmelerini onaylamamış olmasıdır. Avrupa Sosyal Şartı'nda yasayla onaylanmayan ve ancak ilgili yasa ile Bakanlar Kurulu'nun yetkili kıldığı madde ve fıkraların Bakanlar Kurulunca onaylanması, hem Hükümet Protokolü ve Programlarının gereğidir, hem de ülkemizi yalnız bırakmaya çabalayan çevrelere uygun bir cevap olacaktır.

Bu konuda en kısa sürede gerekli adımın atılacağı umudundayız. Saygılarımızla

Bayram Meral
Genel Başkan

şiliğinde zamlı ücret almaya hak sahibi olduklarını tanımayı;...

4- Tüm çalışanların işlerine son verilmeden önce uygun bir bildirim süresi hakkını kabul etmeyi;...

taahhüt ederler.

MADDE 5- Örgütlenme Hakkı

Akit Taraflar, çalışanların ve çalıştıranların ekonomik ve sosyal çıkarlarını korumak için yerel, ulusal ve uluslararası örgütler kurma veya bu örgütlere üye olma özgürlüğünü sağlamak veya geliştirmek amacıyla ulusal mevzuatın bu özgürlüğü zedelemesini veya zedeleyici biçimde uygulanmasını önlemeyi taahhüt ederler. Bu maddede öngörülen güvencelerin, güvenlik güçleri için hangi ölçüde uygulanacağı ulusal yasalarla veya düzenlemelerle belirlenir. Bu güvencelerin silahlı kuvvetler mensuplarına uygulanmasına ilişkin ilke ile bu kesime hangi düzeyde uygulanacağı, yine ulusal yasalar veya düzenlemelerle saptanır.

MADDE 6- Toplu Pazarlık Hakkı

Akit Taraflar, toplu pazarlık hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere;

1- Çalışanlar ve çalıştıranlar arasında ortak görüşmeleri geliştirmeyi;

2- Gerekl ve uygun olduğu durumlarda, toplu sözleşme yoluyla iş koşullarının düzenlenmesi amacıyla çalıştıranların veya çalıştıran örgütlerinin özgürce görüşmeleri yöntemini geliştirmeyi;

3- İş uyuşmazlıklarının çözümü için uygun uzlaştırma ve ısteğe bağlı hakem sisteminin kurulmasını ve ışletilmesini geliştirmeyi;

taahhüt ederler ve

4- Menfaat uyuşmazlığı durumunda çalışanların ve çalıştıranların, bir önceki toplu sözleşmelerden doğabilecek yükümlülükler saklı kalmak üzere grev hakkı dahil, ortak hareket hakkını tanır.

MADDE 7- Çocukların ve Gençlerin Korunma Hakkı

Akit Taraflar, çocukların ve gençlerin korunma hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere;

1- Çocukların sağlık, ahlak ve eğitimleri için zararlı olmayacağı belirlenen hafif işlerde çalıştırılmaları durumu haricinde asgari çalışma yaşının en az 15 olmasını sağlamayı;

2- Tehlikeli ve sağlığa aykırı sayılan belirlenmiş işlerde asgari çalışma yaşını daha da yükseltmeyi;...

7- 18 yaşın altındaki çalışan kişilere yılda en az üç haftalık ücretli izin hakkını tanımayı;...

10- Çocukların ve gençlerin özellikle doğrudan veya dolaylı olarak işlerinden doğan tehlikeler başta olmak üzere, uğradıkları bedensel ve manevi tehlikelere karşı özel olarak korunmalarını sağlamayı;

taahhüt ederler.

MADDE 8- Çalışan Kadınların Korunma Hakkı

Akit Taraflar, çalışan kadınların korunma hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere;

1- Kadınlara doğumdan önce ve sonra, ücretli izin veya yeterli sosyal güvenlik yardımı veya kamu kaynaklarından yararlandırma yoluyla toplam en az 12 haftalık izin sağlamayı;

2- Çalıştırılan, bir kadına doğum izni sırasında işten çıkarma bildiriminde bulunmasını veya doğum nedeniyle izinli olduğu sırada süresi sona erecek bir bildirimde bulunmasını yasa dışı saymayı;

3- Emzirme döneminde analara, bu amaçla yeterli bir süre işe ara verme hakkı sağlamayı;

4- a) Endüstride çalışan kadınların gece işlerinde çalışmalarını düzenlemeyi ve

b) Çalışan kadınların yeraltı madenlerinde ve gereğinde tehlikeli, sağlığa aykırı veya ağır niteliği nedeniyle uygun düşmeyen tüm öteki işlerde çalışmalarını yasaklamayı;

taahhüt ederler.

MADDE 15- Bedensel ya da Zihinsel Özürlülerin Mesleki Eğitimi, Mesleğe ve Topluma Yeniden İntibak Hakkı

Akit Taraflar, bedensel veya zihinsel bakımdan özürlü kimselerin mesleki eğitim, mesleğe ve topluma yeniden intibak hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere;

1- Gereğinde kamusal veya özel uzmanlık kuruluşları dahil, eğitim imkanlarının sağlanması için yeterli önlemleri almayı;

2- Özürlüleri işe yerleştirmek için uzmanlaşmış iş bulma hizmetleri ve korunmalı çalışma olanakları gibi yeterli önlemleri ve çalıştırılanları özürlüleri işe kabul etmelerini teşvik edici tedbirleri almayı;

taahhüt ederler.

TÜRK-İŞ'in Hükümet aleyhinde yaptığı şikayet başvurusu ILO Yönetim Kurulu tarafından kabul edildi

TÜRK-İŞ, Hükümeti, 87 sayılı ILO Sözleşmesi'nin ihlal ettiği için ILO'ya şikayet etti. TÜRK-İŞ'in bu şikayeti, ILO Yönetim Kurulunun kısa bir süre önce yapılan toplantısında incelemeye değer bulunarak, 1810 sayılı Dava olarak ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'ne iletildi. Hükümet, TÜRK-İŞ'in iddiaları konusunda ILO'ya hesap vermek zorunda.

Türkiye, 87 sayılı Sendikalaşma Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması Sözleşmesini 1993 yılında onayladı ve 12 Temmuz 1993 tarihinde Uluslararası Çalışma Bürosu'na tescil ettirdi. Hükümet, bu tescil işleminin sonraki bir yıllık süre içinde, iç mevzuatını 87 sayılı Sözleşme ile uyumlu kılmak zorundaydı. Ancak bu konuda hiçbir adım atılmadı. Bunun

üzerine TÜRK-İŞ, 4 Temmuz 1994 tarihinde 37 sayılı kapsamlı bir raporla, Türkiye'yi ILO'ya şikayet etti. Türkiye'nin bu şikayet başvurusu, ILO'nun kısa bir süre önce toplanan Yönetim Kurulu'nda ele alındı ve incelenmeye değer görülerek, ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'ne iletildi.

TÜRK-İŞ, 12 Aralık 1994 tarihinde ILO'ya gönderdiği bir yazı ile de, 37 sayılı rapora eklemelerde bulundu.

TÜRK-İŞ'in şikayet başvurusu, tüm ücretlilerin sendikal hakları konusundaki kısıtlamaların ve yasaklamaların, ILO Uzmanlar Komitesi ve ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi kararlarıyla nasıl çeliştiğini ayrıntılı olarak açıklamaktadır. Raporda en fazla üzerinde durulan konular, kamu çalışan-

ların sendikalaşma ve grev hakları, işçi statüsünde çalışanların grev hakları ve sendikaların siyasal faaliyetleridir. Toplu pazarlık hakkı üzerindeki kısıtlamalar ise, ILO'nun 98 sayılı Sözleşmesi kapsamında ele alınmaktadır.

Hükümet, TÜRK-İŞ'in bu kapsamlı raporunda yer alan eleştirilere cevap verecektir. ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi ise, TÜRK-İŞ'in raporu ve Hükümetin cevabı temelinde, Türkiye'de çalışma mevzuatının düzenlenmesi konusunda öneriler formüle edecek ve Hükümetin bunlara uymasını isteyecektir. TÜRK-İŞ, 1995 yılı Haziran ayında toplanacak ILO Uluslararası Çalışma Konferansı'nda ilk defa 87 ve 151 sayılı Sözleşmeleri de ihlal ettiği için eleştirilecektir.

"Memurdan, işçiden yapılan fedakârlık ülkenin sorunlarını çözmiyor"

Kamu çalışanlarının ve çalışma hayatının sorunları TRT-1 Televizyonunun Ateş Hattı programında tartışıldı. Reha Muhtar'ın yönettiği programa TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Devlet Bakanı Esat Kıratlıoğlu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Nihat Matkap, Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu'ndan Vicdan Baykara ve Türk Kamu-Sen Genel Başkanı Ali İşıklar katıldılar.

Ateş Hattı programında görüşlerini açıklayan Meral, "Hükümetin yapması gereken asıl görevleri nedir? Kayıtdışı vergiyi kayıt içine alması gereken alamamaktadır. Vergisini tahsil edememekte, bunların üzerine gidememekte, bütçe açıklarını, kamu giderlerini, memura az ücret vermekle, işçiye az ücret vermekle, özelleştirme yapıp bazı kuruluşları satmakla bu yolu tercih etmektedir" dedi.

Genel Başkan Bayram Meral programda şu görüşleri dile getirdi:

"Bu güzel toplantı için size ve mesai arkadaşlarınıza teşekkür ediyorum.

Burada ben bir eksikliği yine ortaya koymak istiyorum. Avrupa Topluluğuna girmek istiyoruz, Gümrük Birliğine girmek istiyoruz. Bu ülkelerde işçi sendikası, memur sendikası böyle ayırım yoktur. Sendikadır bu, ama bizim Türkiye'de siyasilerin işine gelir, çifte işçi Konfederasyonu kurdururlar. Çifte memur konfederasyonu kurdururlar, bu politika oyunudur.

İşçi, memur sendikası ayrı olabilir. Ama, memur sendikası, işçi sendikası böyle birbirine karıştırma gibi bir şey yoktur. Çalışanlar vardır, çalışanlar sendikasını kurar. Eşit işe eşit ücret ilkesine gidilir. Birisinin işi ağırdır. Onun ücreti farklı değerlendirilir. Birisinin işi hafiftir, onun ücreti farklı değerlendirilir.

Şimdi, neden memurlar bu noktaya geldi. Bizim memur arkadaşlarımızın eylemlerine destek olmamızın birçok nedeni vardır. Bugün enflasyonun altında. İşçilerde ezilmektedir, memurlar da ezilmektedir. Hükümetin yapması gereken asıl görevleri nedir? Kayıtdışı vergiyi kayıt içine alması gereken alamamaktadır. Vergisini tahsil edememekte, bunların üzerine gidememekte, bütçe açıklarını, kamu giderlerini, memura az ücret vermekle, işçiye az ücret vermekle, özelleştirme yapıp bazı kuruluşları satmakla bu yolu tercih etmektedir. Sayın Bakanımızın da demin söylediği gibi, bizi bazen yarıtlı-

yor, bize bugüne kadar ne memura, ne işçiye, bir masa etrafında oturupta, ülkenin sorunlarını ortaya koyup, sıkıntılar nerededir. Çözüm yolu nedir? Bunu tartışmadık. Biz bunu çok kez talep ettik. Bugüne kadar henüz hükümetten olumlu bir yanıt alamadık. Hükümetin geniş kapsamlı bir toplantı yapması lazım. Ülkenin ciddi sorunları var. Bugün hükümet başaramıyor, bunu kabul etmek lazım. Ama siyasi partilerle ve demokratik kuruluşlarla, ortaya koyup, bunun çıkış yolları nedir? Sırf memura az ücret verdim, işçiden fedakarlık istedim. İşte 1994 yılı geldiğimiz nokta. Enflasyonu tek rakama indiremediler. İşsizliği aza inderecektiler, indiremediler. Ülkenin sorunları çözülecekti, çözülüyor. Soruna, bütün kurumların birlikte omuz vermesi gerekiyor. Memurdan, işçiden yapılan fedakârlık ülkenin sorunlarını çözüyor.

Genelde fedakarlık bizden yapıldı. Ek vergi topladıklarını söylediler, yüksek faizle 3 aylık, yüksek faizle dolara endeksli faizlerle, belli kesim, tekrar geri aldı bunu. Kaybeden yine işçi-memur oldu.

Bir konuya da değinmek zorundayım, mecbur kaldım.

Şimdi, dünya göre daha iyi olduğumuz söylenirdi. 1993 yılının başlarında dolar 14 bin liraydı, bugün 38 bin lira. 1993 yılında tüpgaz 85 bin liraydı, şimdi 185 bin lira. Artış yüzde yüz onyedi.

TÜRK-İŞ tarihinde hiçbir zaman yasaya aykırı şeyleri tasvip etmemiştir. Arkadaşlarımız, hükümetimize diyor ki, bu benim hakkım, yargı yoluyla hakkım, İLO ilkelerine göre hakkım.. Siz de diyorsunuz hakkınız, bunu bir programınıza koymuşsunuz. Bunu hayata geçirin.. Arkadaşlarımızın yapmak istedikleri işi biraz çabuklaştırmadır, biz de hükümetimizin bu olayı çabuklaştırmasını bekliyoruz. Yani verimi artırsınlar, sorun çözülür."

DENİZER, ICFTU-APRO'NUN DÜZENLEDİĞİ GLOBALLEŞEN İNSANCIL EKONOMİ BÖLGESEL SEMİNERİNE KATILDI

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi Denizer, ICFTU-APRO ile Japon İşçi Enstitüsü'nün birlikte Singapur'da düzenlediği Globalleşen İnsancıl Ekonomi Bölgesel seminerine katıldı.

28 Kasım - 3 Aralık 1994 tarihlerinde yapılan seminerde, Bölgedeki sosyal, siyasal ve eko-

nomik gelişmeler gözden geçirildi, 'Asya-Pasifik Bölgesinde Sendikaların Önemi, Yeni Liberalizmin Endüstriyel İlişkilere Etkisi ve Sendikaların Tepkisi, Ekonomik Gelişme ve İLO Çalışma Standartları, ICFTU-APRO'nun Sosyal Şartnamesi gibi konular tartışıldı.

TOÇOĞLU, TUAC SENDİKAL DANIŞMA TOPLANTISINA KATILDI

93. TUAC Sendikal Danışma Toplantısı 1-2 Aralık 1994 günlerinde OECD'nin Paris'teki Genel Merkezinde yapıldı. Toplantıya TÜRK-İŞ'i temsilen Genel Mali Sekreter Enver Toçoğlu katıldı. Haber-İş Genel Başkanı Cengiz Teke, Belediye-İş Genel Başkan Yardımcısı Mustafa Solmaz ve Disiplin Kurulu Başkanı Efendi Güvecin'de toplantıya gözlemci olarak katıldılar.

Lane Kirkland'ın başkanlığında yapılan toplantıda "Çalışma Standartları ve Çok Taraflı Ticaret ve Yatırım", "OECD'nin İstihdam Araştırmasıyla ilgili TUAC Faaliyetleri" gibi konular görüşüldü. Toplantıda, OECD irtibat komiteleri ile yapılacak danışma toplantısının hazırlıkları yapıldı. Lane Kirkland'ın yeniden TUAC başkanlığına seçildiği toplantıda, Meksika'nın üyeliği kabul edildi.

ÖZDEŞ, JILAF'IN DÜZENLEDİĞİ SEMİNERE KATILDI

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri Özdeş Uluslararası Japon İşçi Vakfı JILAF'ın Narita'da düzenlediği Seminere katıldı. Seminerde sosyal güvenlik, enflasyon gibi çalışma hayatını ilgilendiren konular tartışıldı.

Özdeş, "Günümüzde Çalışma Koşulları" başlıklı konuşmasında TÜRK-İŞ'in islâm ülkeleri ve Avrasya ile ilişkileri, enflasyon, özelleştirme, gümrük birliği ve 26 Kasım Büyük Yürüyüşü ile ilgili konulara yer verdi.

TÜRKİYE İŞÇİ EMEKLİLERİ CEMİYETİNİN 12. OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI

B. MERAL: "Sizin sorunlarınızın ölünceye kadar takipçisiyiz"

Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti'nin 12. Olağan Genel Kurulu 21-22 Aralık 1994 tarihlerinde Ankara'da Sosyal Sigortalar Kurumu salonunda yapıldı.

Genel Kurulun açılışında TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Genel Mali Sekreter Enver Toçoğlu, Başbakan Tansu Çiller, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Nihat Matkap ve Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Başkanı Ethem Ezgü birer konuşma yaptılar.

Genel Başkan Bayram Meral Genel Kurulda şu konuşmayı yaptı:

"Ben, bu toplantıya katılmışken sizleri selamlamak istedim. Sizin aranızda olmaktan son derece mutluyum.

Değerli arkadaşlarım, en yüksek SSK primi Türkiye'de kesilmektedir. Örnek vermek istemiyorum, burada elimde dökümanlar var. Ülkede işsizlik sigortası da dahil, işverenin primini bir tarafa bırakın, yalnız işçinin ödediği prime eşittir. Her nedense,

buna rağmen bizim işlerimiz bir türlü iyi gitmemektedir. Üzücüdür, düşündürücüdür. Avrupa'da emekli olur diğer ülkelere geziye giderler. O geçmişteki sıkıntıların telafisine çalışırlar, ama bizim emeklilerimiz ya simit satar, ya milli piyango bileti satar, ya da ayakkabı boyacılığı yapar. Bu devletin ayıbıdır. Affedilecek bir tarafı yoktur. Bunu yaptıran bir devlet, ben sosyal bir devletim, emekliye saygı duyan bir devletim demenin bile sıkıntısını çekmelidir.

Örneğin Sümerbank'ta, devlet, devletin işini almıyor, trilyonluk işi bir şapkaçıya devrediyor, bunları uygulayanlara yazıklar olsun.

Ayrıca değerli arkadaşlarım, bunlardan zarar edenler varsa, bu KIT'ler düzeltilsin, zarar ettirmemenin yolları aransın, özelleştirilmesi gerekiyorsa özelleşsin. Ama bugün yapılmak istenen bunlar değil, ciddi kuşkularımız var. Ülkenin sorunları vardır. Bunların başında terör ve işsizlik gelmektedir. Terörü bir noktada pompalayan işsizliktir. Doğu ve Güneydoğuda hangi özel sektör ya-

tırım yapacak, orada hangi fabrikayı kuracak merak ediyorum. Oradaki insanların durumu ne olacak, gecekondulaştıktan şikayet ediyorsunuz, çözümü önleyemezseniz Doğuya ve Güneydoğuya bazı yatırımlar yapıp oradaki insanların mutluluğunu sağlayamazsanız, bu elbetteki yorgununu sırtına alıp gelecektir. Gecekondu yapacaktır, elbetteki daha düşük ücretle çalışacaktır. Senin sözleşme sisteminin daha düşük olmasını bu yollarla sağlayacaktır. O zaman işveren kesimi diyecektir ki, asgari ücretin altında çalışmak isteyenler var, siz bizden nasıl ücret istiyorsunuz, diyecektir.

Değerli arkadaşlarım, şurada sıkıntılarınızın bir bölümünü dile getirmek istiyorum, sağolsun sayın Başbakanımızda söyledi 20 trilyon bütçeye para konmuş, saygı değer arkadaşlarım memnuniyet vericidir. Ama bir tarafta şunu arzetmek istiyorum. Dünya tarihinde bir örneğini gösteremezsiniz 3 ay içinde servetinin yansı kadar servet kazandırsın. Bu Türkiye'dir. SSK'nın o zaman 44

trilyon kamudan, özel sektörden alacağı vardır. 3 ay ben bunu faize verseydim, 22 trilyon para ederdi. Kimseye teşekkür etmiyorum, SSK'nın hakkını versin sizin hakkınızı versin, onun parasına ihtiyacımız yok.

Bu da yetmedi, sayın bakan şurada anlatıyor, diyor ki; bu kadar kaçak işçi çalışıyor, işte devlet bunları takip ederse, SSK'nın 87 trilyon geliri olacaktır. Devletin de 60 trilyon vergi geliri olacaktı. Bunu siz mi yapacaksınız soruyorum siz mi bunu takip edeceksiniz?

Bunu devlet yaptı, 1 ile 9 kişi arasında işçi çalıştırma yasasını çıkardılar. Taşeronlaşmayı, oraya doğru kaydurdılar. Bu insanlar, hem devletten vergi kaçınıyor, hem SSK'dan para kaçınıyor. İşte Sayın Bakanın söylediği 87 trilyon SSK'nın kaybı, 60 trilyon vergi devletin kaybı da budur. İşte kaynak anıyorlar, bunlar haksız kazançtır. Bir konuyu yine burada arz etmek istiyorum, iki defa SSK'nın prim alacaklarının birikmiş faizlerini affettiler. Bu neyi teşvik eder, biliyor musunuz? Bir tarafta dürtüşçe vergisini ödeyen insanları işini bilmeyen, vergisini ödemeyen insanları da işini bilen zeki adam konumuna sokar. Siz olsanız öder misiniz, nasıl olsa hükümet bir daha ki yıl nasıl olsa af çıkartıyor. Bu da yetmedi KİTlerin belediyelerde bütün prim, faiz alacaklarını affettiler. Alacaklarını da 30 ay taksitle bağladılar. Faizsiz en ufak bir gelir sağlamadan şimdi ondan sonra oturup diyorlar ki bizi onu koyduk, bunu verdik, Allah razı olsun. Ama aldığınızı da söyleyin burdan neler aldınız, yıllardır SSK'yı bu hale kim getirdi.

Değerli arkadaşlarım, burada sayın başbakanımız 4 tür emeklilik şekli var, bunlar mutlaka düzeltecektir dedi. Teşekkür ediyorum, bunu ortadan kaldırmamız gerekiyor. Şu konularda bilginizi özellikle rica ediyorum. TÜRK-İŞ her zaman sizin emrinizde bir kuruluştur. TÜRK-İŞ sizindir. Ben burada TÜRK-İŞ Başkanı olarak TÜRK-İŞ'te yaş itibarıyla en az katkısı olan insanlardan biriyim. Bu eser varsa bugün sizin eserinizdir. Bu eserin kapısı size sonuna kadar açıktır. Eğer bazen ufak tefek eksikliklerimiz varsa, bazen işe gömülüyoruz, eksikliklerimiz için sizden özür diliyoruz.

Bir konuyu arz etmek istiyorum, bugün hükümetimiz bu kadar prim faizi borçlarını affetti, biraz önce sayın Toçoğlu'na sordum; 10 trilyona yakın affedilen faiz. Devlet bunu bir taraftan affederken, üzücü ve ayıptır, tasarrufa gidiyoruz diye poşetleri kaldırmış, şimdi ilaçları cebinize koyuyorsunuz herhalde, tasarrufa bakın.

Değerli arkadaşlarım, bakıma en fazla sizin ihtiyacınız var. SSK bu-

gün doktorunu hasta bekler duruma getirmemelidir. Eğer doktor muayenehanesinde, hasta bekliyorsa, bu da işin acı tarafıdır. Bugün işte bunu kaldırmak lazım, doktorun muayenehanesinden geçip, hastahane bazı işlemler yapıyorsa, buna çalışanın gücü yoktur. Bunlara çeki düzen vermek lazım, işte bu affedilen prim faizlerini bir başka taraflara kamulaize edeceğine, koyarlar, kaynak bulurlar sizin ücretlerinize yansıtırlar. Doktorların personelin ücretine yansıtırlar. Onlar sizi gülecek karşılar ve siz de şifa bularak çıkarsınız.

Yine bir konuyu belirtmek istiyorum. Sayın başkanımıza söylemiş, notlarımdan aktarıyorum. Diyor ki, bazı birimler alacaklarını tıkr tıkr aldı, bu tütün, şeker, pancar üreticidir. Onlar alıyor, onların bizden farklı yaptığı birşey daha var. Onlar bir bütünlük içerisinde, bir yere hareket etme yönleri var. Biz sendikacılık zamanında şu siyasi parti söyledir, bu siyasi parti budur, buraya doğru çıktık, emekliliğinizde de bunu sürdürüyorsunuz. Siz saygıdeğer arkadaşlarım. 12 Eylül'den sonra gördük, kimden ne aldılar, kime ne verdiler. Geçmişte bir araya gelmiyorduk böyle, bir siyasi partinin mensubu burada konuştuğu zaman bir grubumuz alkışlıyordu, bir grubumuz surat asıyordu. 12 Eylül geldi iyi ders verdi bize. Sayın başkan burada Evren'i eleştiriyorlar. O yanlış yaptı, onu eleştirmek lazım, doğru. Ondan sonra gelenler 12 Eylül hukukunu ortadan kaldıracakız demediler mi? Kaldırırsınlar hadi. Elini kolunu şimdi 12 Eylül'ü bağlamış onların. İşte bunun üzerine birlikte gideceğiz. Değerli arkadaşlarım. Birlikte gidemediğimiz sürece galip yine burada. Alkışlar, ondan sonra gideriz buradan, alkışlamayın demiyorum. Devlet büyüklerimize, saygımızın olduğundan ve misafirperverliğimizdendir. Bu yoksa fazla

hizmet yaptılar da onun için alkışlamıyoruz, bunu bilsinler.

Geçende arkadaşlarım geliyor, bu ilaç muayene paralarından dert yanıyorlar. Birisi dediki, Başkan, ben bir emeklinin muayene parasını ödedim, dedi. Bakıyorum burada 1975 yılında göstermelik olsun gerekçesi ile 5 lira, bugün 14.00.- lira ya çıkmış o da katsayıya bağlanmış 20.000.- lira'yı aşacak yarın, şimdi soruyorum SSK'nın bu kadar alacaklarını affedeceksiniz, bir taraftan muayene parası alacaksınız, onun 10 katı da ilaç katkı payı alacaksınız. Ondan sonra ben emeklilere hizmet ediyorum diyeceksiniz. Hizmeti inkar eden insanlar değiliz. Hizmete ihtiyacımız var, lafla değil, ıcratla istiyoruz.

Saygıdeğer arkadaşlarım, bir ülkede akaryakıtta zam gelişmiş ise, A'dan Z'ye herşeye zam gelmiştir. Şimdi size verdiğim zammı bakın. En fazla tükettiğiniz hergün tüpgaz. 1993 yılında 85.000.- lira, bugün 185.000.- lira artış % 117.6 muhterem arkadaşlarım bu sizden götürmektedir. Hükümetimiz kaynak eksikliğinden bahsediyor, bir taraftan bu zamları yapıyor. Biraz önce vergi kaçırarak söylüyor. Maliye Bakanı İstanbul'da bir toplantıda oturuyor. Müsteşarı konuşuyor, diyor ki, Mahmutpaşada bir esnafı takip ettirdik ayda 97 milyon lira para kazandı, verdiği vergi, asgari ücretinin 1/18'i. Şimdi ben hesap ettim asgari ücretli 385 bin lira o zat 21 bin lira vergi ödemiş. Bundan sonra diyeceksiniz ki bütçe açık veriyor. Paramız yok. Bulacaksınız. Bugün iç borç 600 trilyona tırmandı, dış borç 65 milyar dolar. Bu özelleştirmeden bekledikleri 20 küsur milyon dolar peki bu kadar borçlandınız. Şimdi soruyorum hükümet edenlere, memura mı kredi verdiğiniz, emekliye mi kredi verdiğiniz, işçiye mi kredi verdiğiniz. Kime verdiğiniz bu kadar krediyi kim batırdı, ne geri aldınız. Biz bunların hesabını sormazsak arkadaşlarım gelen güler geçer yanımızdan. Ondan sonra iki alkış onlara 3 alkış bize orada bize gelirsiniz bizim alınterimiz bitmedi. Derdin bitmesi için, olaylara ciddi sayılmak lazım, bu benim partimdir mantığı yanlıştır. Sorunu çözdürmek için baskı unsuru olmak lazım. O güç sizin elinizde, seçtiğinize yalvararak sorun çözdürüyorsunuz. Avrupa'da bu böyle midir. Avrupa'da seçilen seçene her zaman hesap vermektedir. Biz iyi yapana da alkışladık, kötü yapana da alkışladık. Bu noktaya geldik. Sizi teşekkür ediyorum. Siz devlet bü-yüğünüze karşı görevinizi yaptınız, şimdi devlet büyükleriniz size ne yapacak, birlikte onu takip edeceğiz. Biz sizin sorunlarınızın ölünceye kadar takipçisiyiz. Saygılar sunuyorum. Sevgiler sunuyorum.

Toçoğlu: "Çalışanıyla, emeklisiyle ve işsiziyile bütün ücretli kesimleri hedef alan saldırıya ancak ve ancak birlikte karşı koyabiliriz"

İşçi Emeklileri Cemiyeti'nin 12. Genel Kurulu, dünyada ve ülkemizde sosyal devlet anlayışına darbe vurulan bir dönemde toplanmaktadır. Bu dönemin diğer bir özelliği ise, tüm çalışanların yoksullaştırılması ve halkımızın haklı taleplerine kulakların tıkanmasıdır.

Halkımızın sıkıntılarını azaltacağı ve ülkemizi demokratikleştireceği vadedilen işbaşına gelen bu Hükümet, uluslararası ve yerli tekelci sermayenin talimatlarını uygulamaktadır.

TÜRK-İŞ'in önderliğinde 20 Temmuz 1994 günü gerçekleştirilen Genel Eylem ile bu gidişe DUR dedik. 26 Kasım 1994 günü, büyük önder Atatürk'ü 100 bin kişiyle ziyaret ederek ve meclise yürüyerek, emeklilerin ve tüm çalışanların sorunlarını azaltmaya çalıştık.

Siz emekli büyüklerimizin büyük fedakarlıklarıyla bugünlere getirdiği güzel Türkiye'miz, ne yazık ki, tarihinin en büyük ekonomik ve sosyal bunalımını yaşamaktadır.

Halkımızın umudu TÜRK-İŞ'tedir. Sizler de TÜRK-İŞ'in ayrılmaz bir parçasısınız.

TÜRK-İŞ vatanın bütünlüğünü ve halkımızın huzurunu temel alan her hakkı ve meşru mücadeleyi desteklemektedir. Dün bu anlayışla hakları için mücadele eden memurlarımızı bu ülkemiz doğrultusunda destekledik.

Türkiye'de sosyal güvenlik haklarımız 1980 yılından itibaren çeşitli yasa değişiklikleri ile adım adım geriletilmiştir.

1981 yılında yaşlılık aylığı taban oranının % 70'ten % 60'a indirilmesi, sigorta primi işçi payının % 14'e yükseltilmesi, emekli aylığının hesaplanmasında son 5 yılın tamamının ortalamasını alınması, ayakta yapılan tedavilerde ilaç bedellerinin % 20'sinin sigortalıdan kesilmesi gibi uygulamalar başlatılmıştır.

1982 yılında her poliklinik muayenesi için ücret alınmaya başlandı. SSK Yönetim Kurulu'ndaki işçi temsilcisi sayısı 1'e düşürülürken, işçi emeklilerinin temsilcisi bulundurma hakkı ise tümüyle gaspedildi.

1985 yılında sigortalılara açılan konut kredisi uygulamasına son verildi. 1986'da alınan bir karar ile, SSK genel kurulunun toplanma süresi 1 yıldan 3 yıla çıkarıldı.

1987 yılında Kurum'un kaynak sıkıntısını çözmek amacıyla, ileriye dönük hesap yapılmadan getirilen süper emeklilik uygulaması kısa sürede tıkanmış ve süper emekliler uzun yıllar mağdur edildi. Yine 1987 yılında yapılan bir değişiklikle, yaşlılık aylığı taban oranı üst göstergede % 50'ye indirildi. Ayrıca, emekli aylıklarının hesaplanmasında 1987 sonrası bütün yılların ortalamasının alınması öngörüldü.

Eski ve yeni işçi emeklileri arasında büyük farklılıklar yaratan uygulamaları düzeltme çabaları henüz tam anlamıyla amaca ulaşmadı.

Birinci ve İkinci Kodalasyon Hükümetleri döneminde iki olumlu gelişme yaşandı. Bunlardan birincisi, SSK Yönetim Kurulu'nda işçi emeklilerinin temsil edilmesine yeniden imkan sağlanmasıdır. Ancak, Bakanlık temsilcisi sayısı da 2'ye çıkarıldığından, Yönetim Kurulu'nun Hükümet ağırlıklı yapısında bir değişiklik olmadı.

Diğer olumlu gelişme, emekli aylıklarının hesaplanmasında 1987 sonrası tüm yılların değil, 10 takvim yılının kazanç ortalamasının alınması kararıdır. Ancak bu da, 1981 öncesindeki uygulamadan çok gerisinde kalmaktadır.

Bütün bu gelişmeler, 24 Ocak 1980 istikrar programı ile başlayan bir sürecin ürünüdür. Bu süreç, sosyal devlete ilişkin ne varsa yok etme anlayışının egemen olduğu bir süreçtir.

İşçi emeklileri, 5 Nisan ekonomik istikrar programından en fazla etkilenen kesimlerin başında gelmektedir.

Birinci ve İkinci Koalisyon Hükümeti programlarında, emeklilerin enflasyona ezdirilmeyeceği sözü verilmektedir. Buna rağmen, fiyatların 6,3 katına çıktığı 1991 - 1994 döneminde, en düşük emekli aylığı yalnızca 4,8 katına yükselmiştir.

Hükümet, 1991 yılında işçi emeklilerine 1 trilyon 750 milyar lira ödeme yaptığını, bu rakamın bugün 8 trilyon liraya yükselmiş olduğunu belirtmektedir. 8 trilyon lira, 2 milyon işçi emeklisine dul ve yetimine ödenen aylıktır. Kişi başına ortalama 4 milyon lira düşmektedir. En düşük emekli aylığı 3,5 milyonun altındadır.

Emeklilik yaşının yükseltilmesi konusunda emsal gösterilen Avrupa ülkeleri, en düşük emekli aylığı konusunda, her nedense, emsal gösterilmektedir. Oysa, örneğin İsviçre'de en düşük emekli aylığı 23 milyon, Fransa'da 20 milyon, Portekiz ve İtalya'da 12 milyon liradır.

Yıllık enflasyonun % 120'yi bulduğu 1994 yılında, işçi emekli aylıkları or-

talama % 62 oranında artırılmıştır. Yani, işçi emeklileri, 1993 yılında aldıkları maaşın ancak yarısını alabilmektedir.

Hükümet, çalışma yaşamı ile ilgili olarak verdiği ancak tutmadığı diğer sözler gibi, emeklilerin haklarına ilişkin olarak verdiği sözleri de tutmamış; tam tersine, emeklileri daha da fazla mağdur eden bir politika izlemiştir.

TÜRK-İŞ olarak, 5 Şubat 1994 günü Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e, 2 Mart 1994 günü ise Başbakan Tansu Çiller'e verdiğimiz raporlarda, sosyal güvenlik sisteminin aksaklıklarına ve emeklilerin mağduriyetine önemle dikkat çekilmiştir.

TÜRK-İŞ, devlet yetkililerine sunduğu raporda, emekli, dul ve yetim aylıklarının insanca yaşanabilecek bir düzeye çıkarılmasını; bu insanlarımızın her alandaki sorunlarına sahip çıkılmasını; sosyal güvenlik hakları yönünden işçi ve memur emeklileri arasındaki farklı uygulamalara son verilmesini; işçi emekli mevzuatının kendi içinde günün şartlarına uygun olarak yeniden düzenlenmesini talep etmiştir.

İşçi emeklilerinin sorunları yalnızca emekli aylıklarının yetersizliği ile de sınırlı değildir.

Sağlık sorunları, SSK'nın yapısal sorunları, ilaç konusu, siyaset yasağı, diğer örgütlerle işbirliği üzerindeki kısıtlamaları, önemli sorunlar arasında yer almaktadır.

Ancak bu Hükümet'in, Anayasa değişikliği önerinizden, işçi emeklilerinin sendika hakkına varıncaya kadar çeşitli girişimlerinize olumsuz cevap verdiği görülmektedir.

Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti'nin değerli üyeleri,

Bugün SSK, 4,5 milyon civarında aktif sigortalı ve 2 milyonun üzerinde emekli, dul, yetim ve aile fertleri ile birlikte toplam 23 milyonun üzerinde kişiyi sosyal güvenlik hizmeti sunmaktadır.

Ancak, kaynakların hatırı kullanımı, kaçak işçiliğin önlenememesi, prim alacaklarının zamanında tahsil edilememesi, primle ilişkisi olmayan sosyal yardım zammının etkisi ve benzeri nedenlerle, Kurum, ciddi bir darboğaz içindedir.

1960 yılında prim ödeyen her 24 aktif sigortalıya 1 pasif sigortalı düşerken, bugün her 2 aktif sigortalıya 1 pasif sigortalı düşmektedir.

Kaçak işçi çalıştırma uygulaması önlenmediği sürece bu sorun devam edecektir. Bugün, yasa kapsamındaki işyerlerinin yandan fazlasının Kurum'a bildirge verme yükümlülüğünü yerine getirmede tahmin edilmektedir.

SSK'nın prim alacakları 24 trilyon liraya yaklaşmıştır.

Devlet, SSK'nın giderlerine hiç bir biçimde katkıda bulunmamakta, hatta trilyonlarca prim borcunu bile ödememekte, ama SSK'nın her işine karışmaktadır. Son kararlardan biri, batan

İstanbul Bankası emeklilerinin SSK kapsamına alınmasıdır.

İşçi emeklilerinin sorunları konusundaki görüş ve taleplerimizden bazıları şunlardır:

- Emekli, dul ve yetim aylıklarının, insanca yaşamaya yetecek düzeye yükseltilmesini talep ediyoruz.

- Sosyal sigortacılıktan vazgeçip, özel sigortacılığı geliştirme girişimlerine şiddetle karşıyız.

- SSK sağlık tesislerine el konmasını kabul etmemiz mümkün değildir.

- Bugün hiçbir katkıda bulunmadan SSK yönetiminde söz sahibi olan devletin, SSK'nın finansmanına katkıda bulunmasını istiyoruz.

- Eski ve yeni emeklilerin emekli aylıkları arasındaki adaletsiz farklığın giderilmesini talep ediyoruz.

- Emeklilerin vergi idarelerinin ve aylıklarının zamanında ödenmesini istiyoruz.

tiyoruz.

- Kurum'un mali sıkıntısını, zaten yüksek olan prim oranlarını daha da yükselterek çözüme girişimlerinin şiddetle karşıındayız.

- Yasalarda yapılan düzenlemeler nedeniyle Kurum'un uğradığı zararların Hazine tarafından tazmin edilmesi talep ediyoruz.

- Emekliliğe hak kazanma koşullarının Türkiye'nin şartlarını dikkate almayan biçimde zorlaştırılmasına karşıyız.

- Prim alacaklarının zamanında toplanmasını sağlayacak önlemlerin etkili bir biçimde uygulanmasını istiyoruz.

TÜRK-İŞ, işçi emeklilerinin haklarının korunması ve geliştirilmesi mücadelesinde herkesle işbirliğine hazırdır.

İ. ETHEM EZGÜ GENEL BAŞKANLIĞA YENİDEN SEÇİLDİ

Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Başkanlığına İbrahim Ethem Ezgü yeniden seçildi. Yönetim Kurulu ise şu isimlerden oluştu: Zehra İnci Koyuncu, Fahri Şahin, Rahmi Kalkan, Arap Doğan.

TANSU ÇİLLER
Başbakan

Türkiye işçi Emeklileri Cemiyeti'nin 12. Genel Kurulu'nda konuşan Başbakan Tansu Çiller; ülkenin sıkıntıları içinde olduğunu, emeklilerin de sıkıntısını bildiğini, bunların 10 yıllık birikimin sonucu olduğunu belirtti. Özelleştirme Yasası'nın gelmesiyle meydana gelen zararları anlatan Çiller, 5 Nisan Ekonomik Kararları'nı "ameliyat"ı benzeterek "Ameliyattan sonra hastalar susuzluk çekerler. Bir anda su vermek o hastaya zararlı. Birkaç ay daha dayanalım" dedi.

SSK'ya 1994 yılı içinde 15 trilyon lira verdiklerini kaydeden Çiller, 1995 yılı bütçesine ise 20 trilyon lira verdiklerini söyledi. Emeklilere daha fazla kaynak aktarmak istediklerini, ancak kurumların bozulması nedeniyle kendi verdiklerinin emeklilere ulaşmadığını belirtti.

Emeklilerin meselelerinin kendilerinden çok önce ele alınması gerektiğini söyleyen Çiller, "Bu gecikmeden dolayı devlet adına sizden özür diliyorum. Bütün düzenlemeler yapılacak. Bu ayıp kapatılacak" dedi.

NİHAT MATKAP
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Nihat Matkap, 5 Nisan Kararları'nın halkta büyük sıkıntılar yarattığını, ancak üretime, verimliliğe yönelik ekonomik politikalar uyguladığını ifade ederek, SSK'nın durumunun geçmiş yönetimlerin aksaklıklarından kaynaklandığını ileri sürdü.

Matkap, emeklilerin, ülkede yaşanan ekonomik kriz nedeniyle mağdur olan kesimlerin başında geldiğini, hükümetleri döneminde bu kesimin sorunlarını çözmek için büyük gayret gösterdiklerini ileri sürdü. "Yaptığımız çalışmalardan birisi de maliyeti 14 trilyon lirayı bulan Tek Göstergeye Geçiş Projesi'dir. Bu proje ile emekliler arasındaki farklılıklar, haksızlıklar ve adaletsizlikler ortadan kaldırılacaktır. Çünkü daha önce çıkarılan kanunlarla belli bir dönemden önce emekli olanlara haksızlıklar yapılmıştır. Bunu düzeltmek için elimizden gelen herşeyi yapıyoruz" şeklinde konuşan Matkap, 7 sigortalıya veya en azından 4 sigortalıya karşın bir emekli olması lazım geldiği halde, bugün ancak 1 emekliye 2 sigortalı karşılık geldiğini, sayılan 4 milyon 200 bini bulan sigortalılar kadar sigortalı olması gerektiği halde olmayan, diğer bir deyişle kayıtdışı çalışanın bulunduğunu, bunların kayıt altına alınmasıyla SSK'nın rahatlayacağını umduklarını söyledi.

ETHEM EZGÜ
Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Başkanı

Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti Genel Başkanı Ethem Ezgü, 5 Nisan Kararları'nın işçiyi, emekliyi ezen bir pakete dönüştüğünü kaydederek, "Hükümete, dilimiz döndüğünce ülkemizde sosyal patlamaya olacağını anlatmaya çalıştık. Sosyal patlamasının ayak sesleri duyuluyor. Sokaklar hak arayanlarla dolu. Hükümet bu sese kulak vermelidir" dedi.

Ezgü, İşçi Emeklileri Cemiyeti'nin 10 milyonluk bir güç olduğunu belirterek, "bizi dernek statüsünden kurtartın" dedi.

Ortada eriyip giden bir SSK olduğunu ve bu sorunun bir kangren halini aldığını söyleyen Ezgü "SSK'ya 1995'te 20 trilyon kaynak ayrıldı, bu yeterli değil, ama bir başlangıçtır, SSK bu yıl 70 trilyon açık verecek. Taşıma su ile döğürmen dönmez. Sistem değiştirmek gerekir. Devlet, sosyal devlet olmanın sorumluluğuyla soruna sahip çıkmalıdır" dedi.

Ezgü, ayrıca sosyal güvenlik, yaşlılık aylığı, hastaneler, işçi emeklileri arasındaki farklılıklar konusunda değinerek, Hükümeti eleştirdi.

**TÜRK-İŞ
EYLEMİ
DESTEKLEDİ**

KAMU ÇALIŞANI TÜRKİYE GENELİNDE EYLEM YAPTI

Kamu Çalışanlarının eylemine binlerce kişi katıldı

Kamu Çalışanları Sendikaları Platformuna bağlı 27 sendikaya üye memurlar 20 Aralık 1994 tarihinde, Türkiye genelinde bir günlük işi bırakma eylemi gerçekleştirerek, hayat pahalılığını, düşük

ücret artışlarını protesto edip, grev ve toplu sözleşmeli sendikal haklar istediler.

Kamu çalışanlarının eylemi başta Ankara olmak üzere İstan-

bul, İzmir ve Adana gibi illerde etkili oldu. Bu illerde resmi dairelerdeki işler aksadı, pek çok cadde ve alan trafiğe kapandı, sağlık hizmetleri verilemedi, okullarda ders yapılamadı.

Kızılay Meydanı'ndaki mitinge TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ve Yönetim Kurulu üyeleri ve Konfederasyonumuza bağlı sendika Genel Başkanları ve Yöneticileri de katılarak kamu çalışanlarına işçinin desteğini verdiler.

KAMU ÇALIŞANLARININ ANKARA'DAKİ EYLEMİ

Çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar sabahın erken saatlerinden itibaren gruplar halinde toplanarak, mitingün yapılacağı Kızılay Meydanı'na doğru yürüdüler.

Kamu çalışanlarının işi bırakma eylemine destek vermek amacıyla TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Yönetim Kurulu üyeleri ve Konfederasyonumuza bağlı sendikaların Genel Başkan ve yöneticileri Genel Merkez binasından Kızılay Meydanı'na yürüdüler.

Kızılay Meydanı'nda toplanan kamu çalışanları Genel Başkan Bayram Meral ve beraberindekileri alkışlarla karşıladılar.

Mitingde yapılan konuşmalarda Hükümetin uyguladığı sermaye yanlısı sosyo-ekonomik politikalar, protesto edildi. Bugünkü ücretin sefalet ücreti olduğu vurgulanarak, kamu çalışanlarının grevli toplu sözleşmeli sendikalar hak istekleri dile getirildi.

Memurlar mitingün sona ermesinden sonra olaysız bir biçimde dağıldılar.

Genel Başkan Bayram Meral ve Yönetim Kurulu üyeleri memurlarla halay çekti

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI BAYRAM MERAL'İN 20 ARALIK 1994 GÜNÜ YAPILAN KAMU ÇALIŞANLARININ EYLEMİ SONRASINDAKİ GELİŞMELER HAKKINDAKİ DEMECİ

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, 20 Aralık 1994 günü tüm yurttaki kamu çalışanları tarafından gerçekleştirilen işi bırakma eylemi sonrasında bazı kentlerimizde meydana gelen soruşturma, açığa alma ve işten el çektilme uygulamalarını sert bir dille eleştirerek "Türkiye, 12 Eylül hukuku uzantısı yasakçı bir anlayışla yönetilmeye devam edilemez" diyerek, aşağıdaki açıklamayı yaptı :

"Hükümeti oluşturan iki siyasi parti, gerek seçim bildirgelerinde gerek koalisyonda protokülünde gerekse hükümet programında, "12 Eylül Hukuku" olarak nitelendirilen yasal düzenlemeleri, uygulamaları ve kısıtlamaları ortadan kaldırma, temel hak ve özgürlükler çerçevesinde demokratikleşmeyi sağlayacaklarını taahhüt etmişlerdi. İktidara geldikleri tarihten bu yana

üç yıla yakın bir süre geçmiş olmasına ve uluslararası platformlarda verilen sözlerle rağmen kamu çalışanlarının sendikalar hak ve özgürlüklerini tanıyacak gerekli yasal düzenlemeler bugüne kadar gerçekleştirilmemiştir.

Kamu çalışanları 20 Aralık 1994 tarihinde yurt çapında bir günlük işi bırakma eylemi gerçekleştirerek Hükümetin uyguladığı düşük ücret artışı, hayat pahalılığını, kötü çalışma koşullarını protesto ederek, grev ve toplu sözleşmeli sendikalar haklarının elde edilmesi taleplerini dile getirmişlerdir. TÜRK-İŞ olarak başından itibaren desteklediğimiz bu eylem, hiçbir üzücü olaya meydan verilmeden, büyük bir sorumluluk bilinci içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Hükümet, kamu çalışanlarının gerçekleştirdiği bu eylem ile

verilmek istenen mesajlara kulak verip, kamu çalışanlarının sendikalar hak ve özgürlüklerinin tanınması konusundaki düzenlemeleri hızla yapmak, yaşama ve çalışma koşullarını düzeltmek yerine, 12 Eylül Hukuku'nun uzantısı yasakçı bir anlayışla eyleme katılan kamu çalışanları hakkında çeşitli cezai uygulamaları başlatacağını beyan etmektedir.

Konfederasyonumuz, çalışma barışını ve toplumsal huzuru bozacağına inandığımız bu gibi cezai uygulamaların bir an önce durdurulması, kamu çalışanlarının grev ve toplu sözleşmeli sendikalar haklarının sağlanması konusunda Hükümetin gerekli adımları atmasını ve kamu çalışanlarını bu haklı davalarında sonuna kadar destekleyeceğimizi bir kez daha kamuoyuna duyurmaktadır."

TÜRK METAL SENDİKASININ DÜZENLEDİĞİ GENÇ METAL İŞÇİLERİ 2. BÜYÜK KURULTAYI ANKARA'DA YAPILDI

BAYRAM MERAL:

"Terörü tahrik ve teşvik eden unsurlardan biri de işsizliktir. İşsizliğe çare, yatırımların artırılması ve istihdamın genişletilmesidir"

MUSTAFA ÖZBEK:

"Devlet otoritesi, insan hakları ve demokrasi kavramları birbirlerini tamamlayan kavramlardır"

- **Başbakan Tansu Çiller'in de katıldığı Kurultay'a 23 bölgeden 6 bin genç metal işçisi katıldı.**

Kurultay'da bir konuşma yapan Bayram Meral, "Ülkenin önde gelen sorunları; terör, işsizlik ve enflasyondur. TÜRK-İŞ ve çalışanlar olarak, bizler, bu sorunların aza inmesi için üzerimize düşen ne ise bunu yapmanın bugün mutluluğu ve huzuru içindeyiz" dedi.

Türk Metal Sendikası'nın düzenlediği Genç Metal İşçileri 2. Büyük Kurultayı 18 Aralık 1994 günü Ankara'da Türk Metal Sendikası'nın Eğitim ve Spor Tesisleri Salonu'nda yapıldı.

Genç metal işçilerinin çalışma hayatı, özel hayatlarının idamesi sırasında karşılaşılan sorunları değerlendirmek ve bu sorunların çözümü için ilgili ve yetkililere öneriler sunulması amacıyla düzenlenen Kurultay'a Başbakan Tansu Çiller'in yanı sıra bazı Bakanlar ile birlikte muhalefet partili liderleri ve yöneticileri de katıldı. Ayrıca Avrasya Metal İşçileri Federasyonu'na üye ülkelerden sendikacı ve işçiler ile bu ülkelerin basın ve yayın kuruluşlarının temsilcileri kurultayı izlediler.

Türk Metal Sendikası'nın Genç Metal İşçileri 2. Büyük Kurultayı'na katılarak bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral; terör, işsizlik ve enflasyon konuları üzerinde durarak; Hükümetten, 12 Eylül'ün an-

ti-demokratik yasalarnı ortadan kaldırmasını istedi. Konuşması, genç işçiler tarafından sık sık alkışlarla ve "En büyük TÜRK-İŞ" sloganlarıyla kesilen Meral şöyle dedi:

"Ülkenin önde gelen sorunları; terör, işsizlik ve enflasyondur. TÜRK-İŞ olarak, çalışanlar olarak, bizler, bu sorunların aza inmesi için üzerimize düşen ne ise bunu yapmanın bugün mutluluğu ve huzuru içindeyiz.

Saygıdeğer arkadaşlarım, 1980 öncesi bu salonda oturan insanların, çeşitli düşüncesine göre ayrıp birbirine düşman etmişlerdi; ama, gurur duyuyoruz, iftihar ediyoruz, bugün bir bütün içinde, bir yumruk halinde kardeşçe bir aradınız. İşte bu birlik, ülkemizin, en önemli bütünleştirici, en önemli sorunu olan ayrılıkçı, kutuplaştıran zihniyete set çekmektedir.

Şunu bilsinler ki, dostlarımız bilsin, düşmanlarımız bilsin, teröre kaynak aktaranlar bilsin; ayrıca, terörü des-

tekleyenler bilsin ve yöre halkı bilsin; 1919'da Güneydoğuya saldırınlara karşı, Erzurum'a saldırınlara karşı, İstanbul'a saldırınlara karşı, Şanlıurfa'ya saldırınlara karşı, Antalya'ya çıkış yapanlara karşı; Kürt, Türk, Laz, Çerkez demeden, Allah Allah sesiyle onlara karşı koymuş bir milletin insanlarıyız.

Bugün onları birbirine düşürenleri, onları ayıranları, terör yaratanları lanetliyoruz, ayıplıyoruz ve onların bilmelerini istiyoruz ki, Türkiye Cumhuriyeti bir bütündür. O millî hudutlarımız şehit kanlarıyla sulanmıştır; onu kimse açamaz, onu kimse bölemez. Dostlarımız bilsin, Avrupalı bilsin, bunu herkes bilsin.

Sorunumuzun diğer biri de işsizliktir. Elbette ki Sayın Hükümetimizin büyük arzuları, vaatleri var. Bizden büyük fedakârlıklar istediler; gücümüzün oranında o fedakârlığı yaptık. Umuyorum ki, ülkemiz, içinde bulunduğu sıkıntıyı aşabilmek için, her

insan, gücü oranında bizim gibi fedakarlık yapсын. Terörü tahrik ve teşvik eden unsurlardan biri de işsizliktir. İşsizliğe çare, yatırımların artırılması ve istihdamın genişletilmesidir.

Özelleştirmeyle işsizliğin biraz daha artacağından son derece rahatsızlığımız var. Umuyorum, Hükümetimiz, Şili'de olduğu gibi, Arjantin'de olduğu gibi baskıcı metotlar uygulamadan; Özelleştirme Yasası çıktı; bunu, çok adil biçimde hayata geçirir, kendilerinin söylediği gibi, işsizlik artmaz; azalır.

Değerli arkadaşlarım, sorunun birisi de enflasyon. Sayın Özbek'in işverenin bir bölümü, ağırlıklı olanı MESS. Burada güzelce tosladı; ama, benim bölümümün işvereni Hükümet, orada oturuyor.

Sayın Başbakanım, Sayın Hükümet Üyeleri, değerli milletvekillerim; yüzde 150'lere doğru tımanan enflasyonun olduğu bir ülkede, memura uygun görülün; işçiye münasip görülün zamlar adil değildir, hoş değildir, huzur yaratıcı değildir. Lütfen, bunu bir daha gözden geçirmenizi bekliyoruz. Umuyoruz ki, enflasyon sıfıra düşer, sizden zam almayız; o günleri bekliyoruz.

Biz, sizlerden, 12 Eylül hukukunu kaldıracığınızı bekliyorduk. Sözünüz, anlaşmamız öyleydi; meydanlarda öyle vaatle bulundunuz; ama, üzülerek gördük; geldikten sonra, anti-terör yasasında, İller İdaresi Yasasında bazı değişiklikler yaparak, terörle mücadeleyi bahane göstererek bizim bazı hareketlerimizi o yasa kapsamına almayı düşünmüştünüz. Bunu geldik arz ettik, şimdilik durdu umuyorum; bizleri sıkıntıya sokmazsınız; bunu bekliyoruz. Sizlerden beklediğimiz, 12 Eylülün antidemokratik yasalarını ortadan kaldırmaktır. Bunu 500 gün içinde yapacağınız; hadi, biz buna 5 yıl diyoruz, bekliyoruz bunu Sayın Başbakanım.

Memura ne kadar az vererseniz verin, işçiye ne kadar az vererseniz

verin, ekonomi düze çıkmıyor. Bunun kaynağı nedir özü nedir yapılması gereken nedir?

Bizim verdiğimiz vergi oranının yansı kadar, fazla değil, herkesten vergi almanız; kayıt dışı vergiyi kayıt içine almanız; vergi kaçırıcıların önüne geçmeniz ve adil vergi almanızdır. Bunun başka türü yoktur. Bütün Avrupa ülkeleri ve bütün gelişmiş ülkeler bunu yapmaktadır. Ama, ne yazık ki, ek vergi verenler, ek vergi verdiğini iddia edenler, faizleriyle kat kat bunu geri aldılar.

SSK Yasasında yeni değişiklik yapılmak isteniyor. ANAP Hükümetinin yaptığını beğenmediniz, düzelttiniz. Şimdi durdunuz, ondan daha ağırlı getirmek istiyorsunuz. Muhakkak çalışan işçinin emekli olma gibi şansı ortadan kalkıyor. Diğer çalışanlar da iş yerinden doğru kabristana gidiyor. Adil değildir bu, buna müsaade etmeyeceğiz; bunun bilinmesi lazım.

Bugün Türk Metal Sendikası, dünyada örnek bir hareket yapmıştır, ülkemize Avrasya metodunu getirmiştir. Batı bundan rahatsız olmaktadır. Yarn konfederasyon düzeyinde de bunlar yapılacaktır. Bu, hiçbir zaman Batı'yı rahatsız etmesin. Eğer Batı'yı rahatsız ediyorsa; Bosna-Hersek'teki olaylar Batı'yı rahatsız etsin; Azerbaycan'daki olaylar Batı'yı rahatsız etsin.

Türkiye, Avrupa Birliği Gümrük Birliğine giriyor, Yunanistan bunu engelliyor; Batı'nın bundan rahatsız olması gerekir. Batı'nın rahatsız olması gerekenler bunlardır.

Eğer, Batı bundan rahatsız olmu-yorsa, Türkiye'ye sırtını dönüyorsa, geçmişte olduğu gibi, şuradaki Türk işçisi, Türk memuru, Türk Halkı, Batı'nın bütün mallarını boykot edecek-tir. Bunu bilmelerini istiyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bu Kurultayınızın, bu toplantınızın, bu güzel tesislerinizin, ülkemize, halkımıza, bütün çalışanlarımıza hayırlı olmasını diliyorum."

MUSTAFA ÖZBEK'İN KONUŞMASI

Bundan iki yıl kadar önce, Türk Metal Sendikası'nın düzenlemiş olduğu "Birinci Genç Metal İşçileri Büyük Kurultayı"na değerli misafirlerimizin huzurları ile açmış, gençliğimizin çalışma hayatı ve özel hayatları ile ilgili sorunları bu toplantı sırasında tartışmıştık.

Aradan geçen iki yıllık zaman Türk Metal Sendikası'nın Türkiye'de ilk defa "Genç İşçiler Kurultayı"na tertip etmesinin ne kadar isabetli olduğunu hepimize göstermiştir.

Genç Metal İşçileri, İkinci Büyük Kurultay'ının, en az Birinci Kurultay kadar yararlı sonuçlar doğuracağından eminim.

Türk Metal Sendikası'nın Genç Metal İşçileri İkinci Büyük Kurultay'ı iki önemli ve mutlu özelliklerle açılmaktadır.

Bunlardan birincisi Avrasya Ülkeleri'nin genç metal işçilerinin aramızda bulunmasıdır.

İkinci Kurultay'ın ikinci önemli özelliği ise; toplantınızı kendi evinizde ve bütünü ile sizin malınız olan Eğitim ve Spor Tesislerimizin spor salonunda toplanmış olmasıdır.

Bunun için hepinize kendi evinizde hoşgeldiniz demek istiyorum.

Ülkemiz süratle yaşanan bir dünya nüfusu içerisinde, genç nüfus potansiyeli ile iki binli yıllarda çok büyük bir çıkışı başarabilme kabiliyetine sahip bir ülkedir.

Ekonomik ve teknolojik potansiyeli ile insan kaynağını birleştirebilen ve rasyonel bir insan kaynağı planlaması yapan Türkiye, iki binli yıllarda çok daha güçlü bir Türkiye olacaktır. Buna güvenmeliyiz, buna inanmalıyız.

Ancak bütün bu olumsuz perspekti-

Türk Metal Sendikası'nın düzenlediği Kurultay'a 23 bölgeden 6 bin genç metal işçisi katıldı

fe rağmen, ülkemizde gençliğe ve gençliğin eğilimine verilen önemin yetersizliği büyük bir ümitsizlik kaynağı olarak ortada durmaktadır.

Yarınlarmız olan gençlerimiz, bugün Türkiye'de içinde bulundukları durum, yeterince eğitimden yararlanamamaları, yeterince sağlık ve sosyal güvenlik imkanlarına sahip olmamaları, yeterli sosyal hizmet ve sportif imkanlardan yararlanamamaları yanında çok köklü ve yoğun kültürel değişim yaşandığı bir dönemde bir "Kültürel Kimlik Krizi"ni de maalesef yoğunlaştırarak içinde barındırmaktadır.

Genç Cumhuriyetimizin tarih boyunca gündemden hiç düşmeyen temel konularından birisi de "Demokratikleşme"dir.

Bir ülke düşünün ki, kimse çıkıp açıkça demokrasinin karşısına çıkmamasına, herkes adeta bir 'demokratiklik yansı' içinde bulunmasına rağmen, gerçek anlamda çağdaş, katılımcı, şeffaf ve paylaşımcı demokrasi bir türlü gerçekleştirilememektedir.

Şurası iyi bilinmelidir ki, devlet otoritesi, insan hakları ve demokrasi kavramları birbirlerini tamamlayan kavramlardır.

Nereden gelirse gelsin terör, bir insan hakları suçudur ve ortadan kaldırılmalıdır.

Devlet otoritesini zayıflatarak, demokrasiyi yerleştirmek, anlayışı ile insan haklarına hizmet edeceklerini savananları anlamak mümkün değildir.

Bugünkü sorunumuz, devlet otoritesini zayıflatmak, terörü bir türde güçlendirmek ya da haklılaştırmak değil, sorunlarımızı çözmede gerçek bir ihtiyaç olarak ortaya çıkan gerçek bir demokratik hukuk devletini yapılandırabilmektir.

Bugün ülkemizdeki hakim siyaset yapma biçimi, maalesef siyasi katılıma çok kapalıdır. Türkiye, çok sınırlı sayıda bir siyaset erbabının tekeli altında yoğun yolsuzluk, kokuşmuşluk, yozlaşma sorunlarıyla tıkanmış halde bulunmaktadır.

Sivil toplum kurumlarına sıkı sıkıya

Türk Metal Sendikasının Genç Metal İşçileri Bölgesel Hazırlık Kurultayı 7 Aralık 1994 günü Ankara'da TÜRK-İŞ toplantı salonunda yapıldı

kapalı siyaset, doal olarak bir 'partiler oligarşisini' dolayısı ile 'yapay bir dengeyi' üretmektedir.

Bugün Türkiye'de milyonlarca işçinin, memurun, işsiz, esnaf ve sanatkarın sorunlarına duyarsız bir siyasal yapılanma ile karşı karşıyayız.

Dünya'da inanılmaz bir dönüşüm ve yeniden yapılanma dönemi yaşanırken, Türkiye'de çalışanlar maalesef kendini değiştiremeyen bir siyaset kurumunun enkazı altında kalmışlardır.

Oysa çaresizlik, kaderimiz olmamalıdır.

Türkiye'de sivil toplum kurumlarına ve sendikalara siyaset yapma yolu açılmalı, toplumun en alt katmanından en yukarıya kadar şeffaf, çağdaş, katılımcı ve paylaşımcı iletişim mümkün kılacak bir siyasal yapılanma başlanabilmelidir.

Şurası unutulmamalıdır ki, kapalı ve katılımcı olmayan bir demokrasi kısır, koflaşan ve yozlaşan bir siyaset kurumunu zorunlu olarak üretecektir.

Türkiye'nin Avrupa Gümrük Birli-

ğine üyeliği, gündemin üst sıralarında ki yerini muhafaza etmektedir.

Bu durumda 'otomotiv sektöründe' yetkili 'en büyük işçi sendikası olarak' görüşlerimizi açıklamak gereğini duyuyorum.

Bu sektördeki bir küçülme, bütün sanayiye etkilemekte, sektörde çalışanlarda olumsuz tesirler yaratmaktadır.

Otomotiv sanayiinin 'çağdaşı' kalmış bir mevzuat yerine, modern ekonominin ışığında hazırlanan bir stratejiye göre yönetilmesi ve yürütülmesi gerekir.

Bunun için biz Otomotiv Sektörünün yönetiminin katılımcı bir yapıya kavuşmasının, modern yönetim anlayışına uygun olduğu gibi teknolojik gelişmeyi de hızlandıracak bir etki yapacağını düşünmekteyiz.

Bu yüzden fabrikalarda çalışan profesyonel yöneticilerin yanında teknokratlar, mühendisleri, teknik işçileri de yönetime katılma esasında yeni bir yönetim tarzına geçirmeyi öneriyoruz."

AVRUPA SENDİKALAR KONFEDERASYONU YÖNETİM KURULU TOPLANDI

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu, 15-16 Aralık 1994 günleri Brüksel'de toplandı. Yönetim Kurulu toplantısında TÜRK-İŞ'i, Genel Eğitim Sekreterimiz Salih Kılıç temsil etti.

Yönetim Kurulu toplantısında, Avrupa Sendikalar Konfederasyonunun 9-12 Mayıs 1995 günleri Brüksel'de toplanacak olan 8. Genel Kurulu için hazırlıklar görüldü ve temel tartışma konuları belirlendi. Genel kurulun ele alacağı temel tartışma konusu olan, "Avrupa'da istihdam ve dayanışma" konusunda hazırlanan belge incelendi. Ayrıca, Avrupa Sendikalar Konfederasyonunun, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde gelişen sendikacılık hareketiyle ilişkiler değerlendirildi.

HAK-İŞ'in Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na üyelik başvurusu ise, özellikle Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Yönetim Kurulu kararı da gözönüne alınarak, gündeme alınmadı.

ŞEMŞİ DENİZER: "Meselelerin diyalogla çözülmesini savunuyoruz"

Genel Maden-İş Başkanlar Kurulu TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve Genel Maden-İş Başkanı Şemsi Denizer'in Başkanlığında toplandı.

12 Aralık 1994 günü sabah ve öğleden sonra iki bölüm halinde yapılan toplantıda, Ülkemizdeki gelişmeler ve TTK ile MTA da 1995 yılında yapılacak olan toplu iş sözleşmesi hazırlıkları ele alındı.

Toplantının basına açık bölümünde konuşan Denizer 25 Kasım 1994 günü Başbakan Tansu Çiller ile yapılan görüşmede Başbakan'ın; Amasra ve Armutçuk ile TTK'nın diğer kesimleri için çalışmaların devam ettiğini, şu anda herhangi bir tasarruf düşüncesini hayata geçirmeyi düşünmediklerini ve sendikanın görüşünü almadan herhangi bir uygulamaya gidilmeyeceğini ifade ettiğini söyledi.

Ülkemiz ihtiyacını 100 yıl karşılayacak ve yalnızca Zonguldak'ta bulunan taşkömürü rezervlerimizin verimli bir şekilde işletilebilmesi, Ülkemiz yararına ve çıkarına üretim yapılabilmesi için hazırlanan plan ve programların hayata geçirilmesini Başbakan'dan talep ettiğini belirten Denizer sendika olarak Hükümet adına belirlenecek yetkililerle masaya oturup verimli bir kurum yaratılabileceğine inandıklarını vurguladı.

Toplu iş sözleşmesinde amacın ve hedefin; bu gerçekler çerçevesinde çalışanların alın terinin karşılığını alabilmek olduğunu söyleyen Denizer "tartışmalı, kargaşalı, kavgalı bir yaşamı tercih etmiyoruz. Diyalogla meselelerin çözülmesini savunuyoruz" dedi. Denizer toplantıda özetle şunları söyledi.

"5 Nisan kararlarıyla Ülkemizdeki çalışan kesimle çalıştırıcı kesimler arasındaki uçurum her geçen gün çalışanlar aleyhine bozulmakta. Memurlar, emekliler hızla yoksullaşmakta. KİTlerde tasarruf adı altında kapatma ve özelleştirme ile işsizlere yeni on-

binler katılma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır.

Hükümetin IMF ve Dünya Bankası'nın dayatmasıyla hızla alım gücünü düşürücü politikalar uygulanması alım gücünü aşağıya düşürmektedir. 1994 başında 900-1000 mark arası bir ücretle çalışan insanımız, 1994 yılı sonunda 350-450 mark arası çalışır bir duruma gelmiştir.

Bizim önümüze çıkan sorunların birincisi, işyerlerinin özelleştirilme ve kapatılma düşüncesine karşı koruyabilme, ikincisi de sağlıklı, adaletli bir gelir dağılımının sağlanabilmesidir.

1995 yılı sözleşmelerinde geçmiş dönemlerde olduğu gibi tek başımıza sözleşme yapma durumunda değiliz. Geçen yıl yaptığımız 2.5 yıllık sözleşme ile biz de kamu işyerlerinde yapılan tek senne sözleşmelerine, o gruba katılıyoruz. 700 bin çalışanın bulunduğu kamu işyerlerindeki sözleşmeleri içindeyiz. Önümüzdeki sorun bizim işkolumuz adına son derece önemli. İşkolumuz diğerleri arasında en ağır işkolu ve aynı zamanda en zor işkoludur. Yönetenlerin, siyasi iktidarın ihmalleri sonucu hantal, zor koşullarda çalışan işyerlerinde, yataırımsızlık nedeniyle kötüleştirilmiş, verimi düşürülmüş işyerlerinde ücret pazarlığı yapma, özelleştirme ve kapatma düşüncelerine karşı ücret pa-

zarlığı yapabilme bizi diğerlerinden biraz daha farklı çalışmaya, aktif çalışmaya sevkedecek nedenlerin başında geliyor.

23 Kasım 1994 de Zonguldak'ta gerçekleştirilen mitingin etkileri Zonguldak adına, kömür işyerleri adına, kömür üretimi adına son derece başarılı ve olumlu etkileri olmuştur. Olumlu sonuçları olmuştur. Bizim bağcırı döğmek gibi bir niyetimiz yok. Tartışmalı, kargaşalı, kavgalı bir yaşamı tercih etmiyoruz. Biz daima barışı, diyalogla meselelerin çözümünü, gerek siyasi iktidar kanadının gerekse çalışan kesimin diyalogla meseleleri çözmesini savunuyoruz.

Toplu iş sözleşmesi döneminde amacımız ve hedefimiz, bu gerçekler çerçevesinde çalışanların alınterinin karşılığını alabilmesidir. Siyasal iktidara teklifimiz ve önerilerimiz bu yönde olmuştur. Bundan sonra da böyle olacaktır. Siyasal iktidarı masaya çekmeye, karşılıklı görüşmeye çağınıyoruz inşallah başarılı oluruz."

HAVAŞ TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ GÖRÜŞMELERİ ANLAŞMAZLIKLA SONUÇLANDI

THY ve Havaş'ta çalışan Hava-İş üyelerinin 1.10.1994 ten buyana devam eden TİS görüşmeleri anlaşmazlıkla sonuçlandı ve grev kararı alındı. Grev kararı açıklanmasına katılan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi Denizer yaptığı konuşmada, Hava-İş üyelerinin yalnız olmadığını TÜRK-İŞ'in yanlarında olduğunu söyleyerek, görüşmelerin devam etmesini, masa başında anlaşmanın bitirilmesini diledi.

Grev uygulama tarihi daha sonra belirlenecek.

TOÇOĞLU: "İşçinin emeklilik hakkıyla oynamayın"

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri, Demiryol-İş Genel Başkanı ve SSK Yönetim Kurulu İşçi Üyesi Enver Toçoğlu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın sigortalıların emeklilik şartlarını zorlaştırmaya yönelik girişimlerini eleştirdi. Toçoğlu'nun konuyla ilgili 2 Aralık 1994 tarihli açıklaması şöyle:

"Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın hazırladığı yeni tasarı, işçilerin yaşlılık aylığına hak kazanmalarını büyük ölçüde zorlaştıracaktır. Tasarı, bir yandan yaş sınırını getirmekte, diğer yandan prim ödeme gün sayısını artırmaktadır.

Tasarıya göre, yasanın yürürlüğe gireceği tarihte kadınlarda 20, erkeklerde 25 yıllık sigortalılık süresini doldurarak 5.000 gün prim ödemiş olanlar kapsam dışı bırakılmaktadır. Diğer bütün sigortalılar, yaş kısıtlamasına ve çok yüksek prim ödeme gün sayılarına tabi olacaklardır. Tasarı, 1995 yılında kadınlarda 46, erkeklerde 51 yaşını doldurmayan

ve kadınlarda 5.440, erkeklerde 5.800 gün prim ödemiş olanlara emeklilik hakkı tanımayacaktır. Yaş ve prim ödeme gün sayıları, kademeli bir geçişle, 1998 yılından itibaren kadınlarda 50, erkeklerde 55 yaş ve kadınlarda 7.200, erkeklerde 9.000 güne kadar yükseltilecektir.

Hatırlanacağı gibi, ANAP iktidarı döneminde getirilen yaş koşulu DYP-SHP birinci koalisyon hükümeti döneminde iptal edilmişti. Benzer bir tasarı ise, Bakanlar Kurulu'na sevk edildikten sonra yoğun tepkiler nedeniyle geri çekilmişti.

Bu Hükümet, işçi ve memur haklarını gaspetmeyi adeta görev edinmiştir. Attıkları adımların

çoğu, sahip olduğumuz hakları geriye götürmeyi amaçlayan adımlardır.

Özelleştirme, ücret artışlarının sınırlandırılması ve benzeri olaylarda olduğu gibi, sosyal güvenlik düzeni de Dünya Bankası'nın istekleri doğrultusunda şekillendirilmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Nihat Matkap, Dünya Bankası'nın emeklilik için 55-60 yaş önerdiğini, ancak Türkiye şartlarında 50-55 yaş düzenlemesinin daha uygun olduğunu belirtmektedir.

Bir yandan emekliliği gelenleri zorla emekli etme, diğer yandan emeklilik şartlarını zorlaştırma politikasını anlamak çok zordur. SSK'nın mali sıkıntısı, işçilerin emekliliği ertelenerek çözülmez.

1995 Bütçe Kanunu Tasarısı'na karşı 100.000 işçinin 26 Kasım protesto eylemi unutulmamalıdır. Hükümet, işçi ve memur hakları ile sürekli oynamaktan vazgeçmelidir."

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ve Demiryol-İş Genel Başkanı Enver Toçoğlu'nun, TÜLOMSAŞ'ın 100. kuruluş yıldönümü töreninde yaptığı konuşmasından bir bölüm sunuyoruz.

"1894 yılında, buharlı lokomotif ve vagon onarımı yapmak amacıyla küçük bir atölye olarak kurulan ve 70 yıl önce TCDD'ye bağlanan TÜLOMSAŞ, ülkemizin önde gelen sanayi kuruluşlarından biridir.

TÜLOMSAŞ, tesisleri, kapasitesi ve çalışanlarının yaratıcılığı itibarıyla, gurur duyulacak bir kamu kuruluşudur.

27 Mayıs 1960 devriminden sonra % 100 Türk yapımı "Devrim" otomobili TÜLOMSAŞ çalışanlarının yaratıcı emeğinin ürünüdür. Bu olay, imkan tanındığında nelerin başarılabileceğine güzel bir örnektir.

Bugün törenle hizmete verilen 100. Yıl Lokomotifi projesinin TÜLOMSAŞ'ta geliştirilmiş olması, hepimizi sevindiren ve geleceğe umutla bakmamızı sağlayan yeni bir gelişmedir.

Ülkemizin ihtiyaç duyduğu sanayileşme atılımında önemli bir rol oynayabilecek nitelikteki bu tesisin, giderek daha düşük kapasite ile çalıştırılması ve bızce hatalı bazı politikalar nedeniyle 1987'den sonra zarar eden bir kuruluş haline gelmesi son derece üzücüdür.

TCDD'nin bütün birimlerinde olduğu gibi, fabrikalarda da demir-

E. TOÇOĞLU :
"TÜLOMSAŞ,
tesisleri, kapasitesi
ve çalışanlarının
yaratıcılığı
itibarıyla, gurur
duyulacak bir
kamu kuruluşudur"

yollarına gönül vermiş üyelerimiz, Türkiye'de bu ulaşım türünün gelişmesini ve bu gelişmeye ellerinden gelen her türlü katkıyı yapmayı arzu etmektedir.

TÜLOMSAŞ'ın sorunu, TCDD'nin sorunu ile bağlantılıdır. TCDD'nin sorunu, diğer kamu iktisadi kuruluşlarının sorunu ile benzerlikler taşımaktadır. Kamu kuruluşlarının sorunu ise, Hükümetlerin izlediği hatalı politikaların ürünüdür.

Hükümet'ten dileğimiz, Dünya

Bankası ve IMF gibi yabancı kurumları değil, bizi dinlemesidir. Çünkü biz, yabancıların ve özel tekellerin çıkarını değil, ülkemizin ve halkımızın ulusal çıkarlarını savunuyoruz.

Eğer ülkemizin daha demokratik, kamu kuruluşlarının ve fabrikalarının daha verimli, gelir dağılımının adaletli, halkın daha huzurlu olmasını istiyorsanız bizim sesimize mutlaka kulak vermeniz gerekiyor.

İşçi sendikalarını zayıflatmak ülkeye yarar değil, zarar getirir. Çünkü, işçi sendikaları, Türkiye'de örgütlü tek güç olarak demokratik ve laik cumhuriyetin en önemli güvencelerinden biridir.

Demiryol-İş olarak ısrarla dile getirdiğimiz taleplerden biri, Türkiye'de gerek kentler arası ve gerekse kent içi taşımacılıkta raylı sistemlere öncelik verilmesi ve bu hizmetin devlet eliyle sunulmasıdır.

Bir diğer temel talebimiz, TCDD'nin ve çeşitli illerimizde yeni yeni gelişmekte olan, belediyelere ait metro ve hafif raylı sistemlerin ihtiyaç duyduğu çeken ve çekilen araçların mutlaka TCDD fabrikalarında üretilmesidir.

TCDD'nin üç bağlı ortaklığı TÜLOMSAŞ, TÜDEMSAŞ ve TÜVASAŞ, Türkiye'de şu anda mevcut bütün raylı sistemlerin araç ihtiyacını karşılayacak kapasiteye sahiptir. Bu kapasite kullanılmalı ve geliştirilmelidir."

HUKUK BÜLTENİ

11

Üçüncü kişinin % 100 kusurlu olduğu olayda illiyet bağı bulunmadığından kusursuz sorumluluk da söz konusu değildir

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

E. 1993/11590
K. 1994/547
T. 25.01.1994

ÖZET : Kusursuz sorumluluk için illiyet bağının varlığı aranır. Üçüncü kişinin ağır kusuru bu bağı keser. % 100 kusurlu üçüncü kişinin varlığı halinde illiyet bağı bulunmadığından işverenin kusursuz sorumluluğu da söz konusu değildir.

DAVA: Taraflar arasındaki, iş kazasından doğan maddi ve manevi zararın ödetilmesi davasının yapılan yargılaması sonunda; ilâmda yazılı nedenlerle gerçekleşen miktarın faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine ilişkin hükmün süresi içinde temyizden incelenmesi taraflar avukatınca istenilmesi ve davalı avukatınca da duruşma talep edilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 25.01.1994 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalı adına Avukat K.A. geldi. Karşı taraf adına kimse gelmedi. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatın sözlü açıklaması dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: Davacı, davalı idarede şoför olup, kul-

landığı aracın 3. kişiye ait bir başka araçla çarpışması sonucu meslekte kazanma gücünü kısmen kaybettiğini ileri sürerek bu davayı açmıştır. Olayla ilgili olarak açılan ceza davasında ve mahkemeye bu davada alınan bilirkişi raporlarında, olayın 3. kişinin yüzde yüz kusurlu davranışı sonucu meydana geldiği saptanmıştır. Kusursuz sorumluluk hallerinde de illiyet bağı sorumluluğun kurucu koşuludur. Dairemizin ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun yerleşmiş içtihatlarına göre, 3. kişinin ağır kusuru illiyet bağı kesilmiş bulunduğundan, davalı işverenin sorumlu tutulması hukuken mümkün değildir. Bu nedenle, davanın reddine karar verilmelidir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebeple BOZULMASINA, 25.01.1994 gününde oybirliğiyle karar verildi.

İşverenin sendika üyesi işçi istemediğini ileri sürerek işten çıkardığı işçiye sendikal tazminat ödemesi gerekir

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

E. 1994/2403
K. 1994/10615
T. 05.07.1994

ÖZET : Sendikaya üye olmasından 25 gün sonra, işveren tarafından işyerinde sendika üyesi işçi istemediğini ileri sürerek işten çıkarılan işçinin sendikal tazminat isteğinin kabul edilmesi gerekir.

DAVA: Taraflar arasındaki, sendikal tazminatın ödetilmesi davasının yapılan yargılaması sonunda, ilâmda yazılı nedenlerle reddine ilişkin hükmün süresi içinde duruşmalı olarak temyizden incelenmesi davacı avukatınca istenilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 05.07.1994/Salı günü tayin edilerek taraflara

çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davacı adına Avukat M.P. geldi. Karşı taraf adına kimse gelmedi. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatın sözlü açıklaması dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: Davacı, davalıya ait işyerinde çalışırken sendikaya üye olduğunu ve bu nedenle iş aklının feshedildiğini ileri sürerek, sendikal tazminat istemiştir. Dosyadaki bilgi ve belgelere ve özellikle dinlenen tanık ifadelerine göre, davacının davalıya ait işyerinde hizmet akti ile işçi olarak çalıştığı ve 20.06.1992 tarihinde sendikaya üye olduğu, işverenin işyerinde sendika üyesi işçi istemediğini ileri sürerek 16.07.1992

tarihinde iş aklını feshettiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, gerçekleşecek sendikal tazminat isteğinin kabulüne karar vermek gerekirken, delillerin değerlendirilmesinde yanlıya düşülerek, yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, 05.07.1994 gününde oybirliğiyle karar verildi.

1991'de yeniden faaliyete geçen sendikalar Ek-6 formu ile üye bildiriminde bulunma hakkından yararlanamazlar

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

E. 1993/10390
K. 1993/13303
T. 21.09.1993

ÖZET : 274 sayılı Sendikalar Yasası'na göre faaliyette bulunan sendikalara 2821 sayılı Yasa'nın geçici 2 ve 7. maddeleriyle tanınan Ek-6 formu ile bildirimde bulunarak eski üyelerinin üyeliklerini devam ettirme hakkı 1991'de yürürlük süresi sona ermiş durumdadır. Bu nedenle de, bu tarihte yeniden faaliyete geçen sendikalar bu haktan yararlanamazlar.

DAVA: (A) Sendikası adına Avukat A.S. ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı adına Avukat R.T. aralarındaki dava hakkında Ankara 5. İş Mahkemesi'nden verilen 21.06.1993 günlü ve 90/13 sayılı hüküm, davalı Bakanlık avukatınca temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: Davacı, (A) Sendikası, 274 sayılı Yasa'nın yürürlüğü tarihinde üye kaydettiği ve 2821 sayılı Yasa'nın geçici 2'nci maddesi gereği, sendikaya Ek-6 formunu ile bildirilen üyelik bildirimlerinin Ocak 1993 İstatistiği'nde değerlendirmeye alınması gerektiğini ve böylece işkolundaki toplam işçi sayısı oranının % 10'dan fazla olduğunun tespitine ve davalı bakanlığın bu konudaki istatistiğinin iptaline karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme istek doğrultusunda karar vermiştir.

07.05.1993 tarihinde yürürlüğe giren 2821 sayılı Yasa'nın 22 ve 25'inci maddeleri, sendika üyeliğinin kazanılması ve sona ermesine ilişkin usul ve esasları genel olarak düzenlenmiştir. Söz konusu kanunun ge-

çici 2'nci maddesi ile geçici 7'nci maddeleri de, sendikalara kayıtlı üyelerin tespiti ve üyeliklerinin yenilenmesine ilişkin esasları hükme bağlamıştır. Bu maddelerle getirilen düzenlemelerin 2821 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği 07.05.1983 ve geçici 7'nci maddesinin yürürlük tarihi olan 02.06.1988 tarihlerinde faaliyette bulunan sendikaları kapsadığı ve öngörülen sürelerin de sona erdiği açıktır. Bu durumda 12.09.1980'de faaliyeti durdurulan ve 1991 yılında yeniden faaliyete geçen davacı sendikanın 2821 sayılı Yasa'nın geçici 2 ve 7'nci maddeleri kapsamında kabul edilmesi ve üyelerinin belirlenmesinde bu hükümlerden yararlanması hukuken mümkün bulunmadığından davanın reddine karar verilmelidir.

SONUÇ: 1- Ankara 5'nci İş Mahkemesi'nin 21.06.1993 gün, 1993/90 E., 1993/13 K. sayılı kararın BOZULARAK ortadan kaldırılmasına,

2- Davanın REDDİNE,

3- ...

kesin olarak 21.09.1993 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Sanayi işlerinde kadın işçilerin gece çalıştırılabilirmeleri için izin alınmalıdır

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

E. 1993/16161
K. 1994/3918
T. 10.03.1994

ÖZET : Kadın işçilerini gece vardiyasında izin almadan çalıştıran işverenin, mazereti nedeniyle gece vardiyasına gelmeyen kadın işçinin iş aklını feshi, haklı nedene dayanmaktadır.

DAVA: Davacı, ihbar ve kadem tazminatıyla izin ücretinin ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm, süresi içinde avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: Dosyadaki bilgi ve belgelere göre, dava-

cının küçük çocuğunun hastalığı sebebiyle 04.01.1992 - 20.01.1992 ve 22.01.1992 tarihlerinde işe gelemediği anlaşılmaktadır. Nitekim tanık olarak dinlenen işletme müdürü de, davacının çocuğunun hasta olduğunu söylediğini bildirmiştir. Davacının sözkonusu günlerde gece vardiyasında çalıştığıda anlaşılmaktadır. İş Kanunun 69 uncu maddesine göre, bu madde de öngörülen izin alınmadıkça kadın işçilerin gece vardiyasında çalıştırılmaları yasaktır. Nitekim İş Müfettişi de düzenlediği raporda bu konu-

ya değinmiş ve gece çalışması için işverenin gerekli izini almadığını vurgulamıştır. Tüm bu maddi ve hukuki olgular birlikte değerlendirildiğinde feshin haklı sebebe dayanmadığının kabulü gerekir. Böyle olunca gerçekleşecek ihbar ve kıdem tazminatına karar verilmelidir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, 10.03.1994 gününde oybirliğiyle karar verildi.

İŞ KAYBI TAZMİNATI ÖDENMESİ VE DİĞER HİZMETLERİN VERİLMESİ

Av. Arda ŞAYLAN
(TÜRK-İŞ Hukuk Müşaviri)

Özelleştirme kapsamına alınan Kuruluşlar- da; (ki bu kapsama alınabilecek kuruluşlar, yasanın 1. maddesinde sayılan kuruluşlar olup, bunlardan hangilerinin özelleştirme kapsamına alınacağına, yasanın 3. maddesinde tanımlanan Özelleştirme Yüksek Kurulu, - KURUL- karar verebilmektedir)

Hizmet akti ile ücret karşılığı çalışırken; bu kuruluşların, **özelleştirmeye hazırlanması, özelleştirilmesi, küçültülmesi veya faaliyetlerinin kısmen veya tamamen durdurulması, süreli veya süresiz kapatılması veya tasfiye edilmesi** nedenleri ile;

hizmet akitleri, tabi oldukları İş Yasası ve TİS gereğince **tazminata(*) hak kazanacak** şekilde sona erenlere, kanunlardan ve yürürlükteki TİS'den doğan tazminatları dışında **ilave olarak iş kaybı tazminatı** ödenir.

(İştiraklerde çalışanlar için bu hükümler geçerli değildir)

Bu düzenlemeye göre; İş Yasasında (ve varsa, Toplu İş Sözleşmesinde) kıdem tazminatına hak kazanacak biçimde işten ayrılan işçilere (değişik anlatımla hizmet aktinin, istifa yada 1475 sayılı Yasanın 17/II. maddesinde sayılan nedenlerden davacının sona ermesi halinde) 4046 sayılı yasanın 21. maddesinde düzenlenen iş kaybı tazminatı ödenebilecektir.

Kapatma ve Tasfiye halleri dışında, sakat statüsü ile **çalışanlar işten çıkartılamaz**. Kapatma ya da tasfiye halinde ise, işten çıkartılan **sakat personele iş kaybı tazminatı bu yasanın tanıdığı hakların 2 katı olarak ödenir**.

Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar- da, İş Yasasına tabi olarak çalışırken bunların özelleştirmeye hazırlanması, özelleştirilmesi, küçültülmesi, faaliyetlerinin durdurulması, kapa-

tilması veya tasfiye edilmesi nedenleri ile; **bu kuruluşların sermayelerindeki kamu payının % 50'nin altına düşmesinden, A.Ş. haline dönüşürülmeyenlerin ise devir teslim tarihinden, itibaren bir yıl içinde, hizmet akitlerinin haklı neden olmaksızın işveren tarafından fesh edilmesi veya haklı nedenlerle kendileri tarafından fesh edilmesi sonucu işsiz kalanlar, bu yasadaki tazminat ve diğer hizmetlerden yararlanırlar.**

Bu noktada; hizmet akitlerinin haklı nedene dayanarak işveren tarafından feshi halinde, işçinin, feshte dayanan nedenin haklı olmadığı savı ile ya da işçi tarafından haklı nedenle feshi halinde, işverence bu nedenin haklı neden kabul edilmemesi üzerine gene işçinin haklı nedenin varlığını tespit için işveren aleyhine yargı yoluna başvurusu ve yargının da (her iki halde de) işçinin lehine ihbar ve kıdem tazminatı ödetilmesine karar vermesi halinde, bu kanundaki işçiler yönünden, işkaybı tazminatına hak kazanılıp kazanılmayacağı tartışması doğabilecektir.

Kanaatimize göre, yargı organınca ihbar ve/veya kıdem tazminatlarının tahsiline ilişkin olarak verilen karar işçi açısından aynı zamanda dayanan fesih nedeninin, yasal açıdan kıdem tazminatı ödenmesi gerektiren, haklı bir neden olduğunu tespit etmektedir. Bu saptamanın olağan sonucu ise; kesinleşen bu karar üzerine, işçinin işkaybı tazminatındanda yararlanabilecek olmasıdır. Değişik söyleyişle; lehte oluşan karar alan işçinin, bu kararlar birlikte işkaybı tazminatını ödemekle yükümlü bulunan, İş ve İşçi Bulma Kurumuna başvurusu halinde, kurumun işçiye hak kazandığı işkaybı tazminatını ödemesi gerekecektir.

Ancak ilerde açıklanacağı üzere, işkaybı tazminatından yararlanabilmek için, hizmet

aktinin sona erdiği tarihten itibaren 30 gün içinde İş ve İşçi Bulma Kurumuna başvurmak bir yasal zorunluluk olduğundan, hizmet akti tazminatı ödenmeksizin fesh edilen işçilerin, yargı yoluna gidip sonuç almaları daha uzun bir zaman gerektireceği için bu bir aylık sürede İş ve İşçi Bulma Kurumuna başvurmaları vaki tartışmaların önüne geçmesi açısından faydalı ve gerekli görülmektedir.

Ayrıca iş kaybı tazminatına hak kazanan personele, yeni iş bulma, meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimi hizmetleri, özelleştirme fonundan desteklenerek ve finanse edilerek öncelikle sağlanır.

İş kaybı tazminatı, 506 sayılı yasanın 77 ve 78. maddesindeki esaslara göre belirlenecek günlük net kazanç tutarıdır.()** Buna göre hizmet akti kesintisiz (enaz):

- 550 günden beri devam edenlere 90 gün,
- 1100 günden beri devam edenlere 120 gün,
- 1650 günden beri devam edenlere 180 gün,
- 2200 günden beri devam edenlere 240 gün

süre ile iş kaybı tazminatı verilir.

Bu tazminattan yararlanabilmek için diğer bir önemli şart; **hizmet aktinin sona erdiği tarihten itibaren 30 gün içinde İş ve İşçi Bulma Kurumuna başvuruda bulunmak zorunludur.**

Kurum gerekli incelemeyi (30 gün içinde) tamamladıktan sonra, bu tazminata hak kazananlara, hizmet aktinin feshi tarihinden geçerli olmak üzere işkayı tazminatının **aylık olarak** ödemeye başlar. Aylık ödemeler, tazminata esas gün sayısına göre, **günlük net kazancın 30 günlük tutarı** üzerinden yapılır.

Ancak bu maddeye göre hizmet akitleri fesh edilenlerden; **fesih tarihi itibarı ile 506 sayılı yasa hükümleri gereğince hizmet ve prim ödeme sürelerine göre yaşlılık aylığına hak kazananlar, işkayı tazminatı ve diğer hizmetlerden yararlanamazlar.**

Bu madde hükümlerinden yararlanan işçilerin, bir işe yerleştirilmeleri ya da kendilerinin iş bulmaları halinde, ödenmekte olan tazminata ve diğer hizmetlere ilişkin hakları sona erer.

Mahalli İdarelerde, (Belediyeler ve İl Özel İdareleri)'ne ait ticari amaçlı kuruluşlar ile pay oranına bakılmaksızın her türlü iştiraklerindeki payların özelleştirilmesi halinde;

İşkayı tazminatına hak kazananlara ödenmesi gereken **tazminat tutarı**; bu madde uyarınca hesaplanır ve (26. madde gereğince özel bir hesapta toplanan gelirlerden karşılanmak üzere) **ilgili Belediye ya da İl Özel İdaresince hak sahiplerine ödenir.**

Yasa kapsamına giren kuruluşlarda çalışan ve haklarında 657 sayılı DMK hükümleri uygulanan personel ile (kapsam dışı dahil) sözleşmeli personel; diğer kurum ve/veya kuruluşlarında, 217 sayılı KHK'nin 8. maddesinin (f) bendindeki hükümlerde dikkate alınarak şöyle nakletilirler.

a) Bu kuruluşların özelleştirilmesi sonucu sermayelerindeki kamu paylarının % 50'nin altına düşmesi veya bunların müessese, işletme ve işletme birimlerinin satılması veya devredilmesi halinde, satış veya devir sözleşmesinin imzasından,

b) Aynı kuruluşların küçültülmesi faaliyetlerinin kısmen veya tamamen durdurulması, süreli veya süresiz kapatılması veya tasfiye edilmesi sonucu, istihdam yapısının değişmesi halinde bunlarla ilgili işlemlerin sonuçlanmasından itibaren;

15 gün içinde işlem sonuçları idare tarafından ilgili kuruluşa bildirilir. İlgili kuruluş bildirim tarihinden **itibaren 30 gün içerisinde memur ve sözleşmeli personelle ilgili bilgileri** Devlet Personel Başkanlığına gönderir.

Bu bilgilerin D.P.B.'na bildirilmesinden itibaren en geç 45 gün içinde, **bu başkanlığın teklifi üzerine** ilgili personel, kamu kurum ve kuruluşlarında durumlarına uygun boş kadro ve pozisyonlara atanırlar.

190 sayılı KHK'ya tabi kuruluşlarda personelin durumuna uygun boş kadro bulunmaması halinde, mevcut boş kadrolarda sınıf, ünvan ve derece değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu madde gereğince yapılacak kadro değişikliklerinde, 190 sayılı KHK'nin 9/son madde fıkra hükmü uygulanmaz.

Bu madde çerçevesinde yapılacak nakil sebebi ile **boşalan kadro ve pozisyonlar**, boşaldıkları tarihte iptal edilmiş sayılır.

Bu madde uyarınca nakil halinde, nakil tarihine kadar (atamaları yapıp eski kurumları ile ilişkilerinin kesileceği tarihe kadar) geçecek süredeki **aylık ücret, sosyal hak ve yardımlar ile her türlü özlük hakları özelleştirme fonundan ödenir.**

(*) Burada sözü edilen tazminat deyiminin 1475 sayılı yasadaki tanımlanan ihbar ve kıdem tazminatı anlamına geldiği kuşkusuzdur.

(**) Şu andaki değerlere göre 506 sayılı yasanın 77 ve 78. maddesindeki esaslara göre belirlenen günlük kazancın AZAMI TUTARI 243.834.- TL (Aylık 7.315.020.- TL.), ASGARİ TUTARI ise 139.125.- TL (Aylık 4.173.750.- TL.) ve BRÜT'tür. Bunların net tutarının ise daha az olacağı açıktır.

TOÇOĞLU: "Özelleştirme uygulamaları ülkemizin ve halkımızın çıkarlarına hizmet etmiyor"

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ve Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı Enver Toçoğlu, 24 Aralık 1994 günü Samanyolu Televizyonu'nda bir konuşma yaparak 4046 sayılı Özelleştirme Yasası'nı eleştirdi.

Toçoğlu özetle şu konuşmayı yaptı:

"Türkiyemiz, 1984 yılından beri özelleştirmeyi tartışıyor. Geçtiğimiz 10 yıllık dönemde 2 milyar 273 milyon dolarlık özelleştirme yapıldı. Özelleştirilen kuruluşlar içinde, çimento fabrikaları, GİMA, USAŞ ve birkaç diğer kuruluş dışında, kamunun payı azınlıktaydı. Diğer bir deyişle, bugüne kadarki özelleştirme uygulamalarıyla kamunun elindeki büyük işletmeler henüz özel sektöre aktarılmadı. Özelleştirmenin halkımız ve ülkemiz açısından ne gibi sonuçlar doğuracağını asıl 1995 yılında, 4046 sayılı Yasanın uygulanması sürecinde yaşayacağız.

Yasa, bilindiği gibi, son derece kapsamlı bir özelleştirme öngörüyor. Bu da bizde çeşitli kuşku ve kaygılar yaratıyor. Bugüne kadarki özelleştirme uygulamalarına baktığımızda, vatanımızın ve halkımızın çıkarlarının değil, küçük bir azınlığın çıkarlarının korunduğunu ve kollandığını görüyoruz.

1994 yılındaki özelleştirme uygulamalarından bir örnek vermek istiyorum.

Erzurum Yem Fabrikası 21 Nisan 1994 günü 6 milyar 615 milyon liraya Has Nur Yem Sanayi'ne satıldı.

Bu bedel karşılığında satılanlar, 20 dönüm arazi, 12 kaloriferli daire, 1 fabrika, 1 idare binası, 1 misafirhane, 1 yemekhane, 1 su kuyusu ve 1 büyük depodur. 6 milyar 615 milyon liranın yalnızca 840 milyon liralık bölümü peşin alınmış, geri kalan bölümü-

nün ise 2 yıl süre içinde ödenmesi kararlaştırılmıştır.

Devlet bu satışın peşin olarak 840 milyon lira karşın, işverene, işçilerin kıdem tazminatı karşılığı olarak 5 milyar 806 milyon lirayı hemen ödemiştir.

Eskiden 33 işçinin çalıştığı fabrikada bugün 11 işçi çalışmaktadır. Ücretler düşürülmüştür. Resmi belgelerde işçilerin büyük bir bölümünün asgari ücret aldığı gösterilmektedir.

Böylesine bir özelleştirme uygulamasının ülkemizin ve halkımızın çıkarları doğrultusunda olduğunu kimse ileri süremez.

Bugüne kadar yapılan özelleştirmeden elde edilen gelirin, Sayın Başbakan'ın iddia ettiğinin aksine, halkımıza en küçük bir katkısı olmadı.

4046 sayılı Özelleştirme Yasası, yabancılara tekel oluşturmalarını yasaklayan bu hükmü kaldırıyor. Bu büyük hatanın en kısa sürede düzeltilmesini istiyoruz.

Çalışanların hakları ile ilgili düzenlemelerin başında, özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlarda işten çıkarılacak işçilere ödenecek iş kaybı tazminatı yer alıyor.

Yasanın 21. maddesiyle öngörülen uygulamaya göre, aynı işverene bağlı olarak kesintisiz yaklaşık 1,5 yıl çalışan işçiye 90 günlük bir tazminat verilecektir. Ödenecek tazminatın günlük tutan bugün 244 bin lirayı aşmamaktadır.

Kesintisiz çalışma süresi yaklaşık 3 yıl olan işçiye 120 günlük, çalışma süresi 4,5 yıl olan işçiye 180 günlük ve çalışma süresi 6 yıl ve daha fazla olan işçiye de 240 günlük tazminat ödenecektir.

Bu tazminattan herkes yararlanamaz.

"İştirak" statüsünde olan kamu kuruluşlarında çalışanlar bu iş kaybı tazminatının kapsamı dışındadır.

Kamu kuruluşlarında geçici işçi olarak çalışanların 1,5 yıl kesintisiz çalışma koşullarını yerine getirmesi mümkün değildir. Onlar da tazminat alamayacaktır.

İşten çıkarılma tarihinde emekliliğe hak kazanmış işçilere iş kaybı tazminatı ödenmeyecektir.

İşten çıkarılan işçi, bu tazminata hak kazanabilmek için İş ve İşçi Bulma Kurumu'na 30 gün içinde müracaat edecektir. Kurum başvurusu 30 gün içinde inceleyecek ve daha sonraki 10 gün içinde de tazminatın ödenmesine başlanacaktır.

İşten çıkarılan işçi işe yerleştirilirse veya girse, bu tazminat kesilecektir.

İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun işten çıkarılan işçiye bulacağı işin niteliği konusunda bir hüküm yoktur. İşçi, kendisine önerilen işi kabul etmezse ne olacaktır? Tazminatı kesilecektir.

Dünyada sınırların yeniden çizildiği, bölgesel savaşların yaygınlaştığı ve devletlerin gücünün her zamankinden daha fazla önemli olduğu bir dönemde, devletimiz küçültülmek ve zayıflatılmak isteniyor.

Devletler, vatandaşlarıyla güçlüdür. Vatandaşına dar gününde sahip çıkan devlet, böylesine karışık günlerde vatandaşından her türlü fedakarlığı rahatlıkla isteyebilir.

Vatanımız, halkımız ve temsil ettiğimiz kitle açısından büyük kaygılarla dolu bir uygulamaya bekliyoruz. Dilerim Hükümetimiz IMF'nin, Dünya Bankası'nın ve bir avuç vurguncunun seslerine değil, bizim vatansever sesimize kulak verir.

KILIÇ: "Özelleştirme, işsizliğe, ucuz işçiliğe, sendikasızlaştırmaya, taşeronlaştırmaya yol açarak toplumun sosyal dengelerini alt üst edecektir"

TÜRMÖB tarafından 10 Aralık 1994 tarihinde İstanbul'da bilim adamlarının, sendikacıların ve siyasi parti temsilcilerinin katıldığı Özelleştirme ve Demokratikleşme konulu bir panel gerçekleştirildi. Panelde konuşan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, bazı KİTlerin sendikalar tarafından satın alınması düşüncesini eleştirerek "neyi satın alacağız, bize getirilen kanunla sendikalar ticaretle uğraşamazlar, diyeceksiniz, nakit gelirlerinin yüzde yirmisinden fazlası olmamak kaydıyla özel ve iktisadi teşebbüslere yatırım yapabilirler, diye bir kasıtlama getire-

ceksiniz, sonra bu KİTleri bize satmak isteyeceksiniz. Öncelikle bu kanunlardaki anti-demokratik maddeleri tek tek değiştirmeniz gerekir" dedi.

Kılıç'ın konuşması özetle şöyle: "Gelin Türkiye'nin durumuna bir bakalım, ekonomik, sosyal ve siyasal olumsuzluklarla dolu bir denizde yüzmeye çalışıyoruz. İşsizlik en büyük sorun iken, Dünya Bankası danışmanlarının da açıkça ifade ettiği gibi özelleştirme sonrası işsizliğin artması için çalışmalar sürdürülüyor. Pekiyi kimlerin refahı için, bizim mi, tabii ki hayır, burada düşünülen

eğer ülke ekonomisi olsaydı, 1986-1993 yılları arasında özelleştirmeden elde edilen gelir bu şekilde çarçur edilmezdi. Özelleştirme sonrası toplumun her ferdinin etkileneceği ekonomik buncalığın boyutlarını şimdiden hesap edip, demokratikleşme konusunda gerekli düzenlemelerin özelleştirme öncesinde yapılması şarttır. Özelleştirme bu halde işsizliğe yol açar, biz burada sayın başbakan ile aynı görüşte değiliz. İşte dünyanın diğer ülkelerinin durumu ortada, özelleştirme adı altında kendi işçisini sokağa dökmüş kendi fabrikasını yabancılara kaptırmıştır."

1994 YILINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN EĞİTİM FAALİYETLERİNDEN 4234 ÜYEMİZ İSTİFADE ETTİ

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri SALİH KILIÇ:

"Eğitim etkinliklerimize katılanlara, bilgilerini sunan, düşünceleriyle çalışmalarımıza katkıda bulunan tüm konuşmacılara, sendikalarımızın Genel Merkez - Şube Yöneticilerine, Bölge ve İl Temsilcilerimize ve üyelerimize katkılarından dolayı teşekkür ederim"

- TÜRK-İŞ'in 1994 yılı itibariyle uygulamaya koyduğu eğitim etkinlikleri 21-23 Aralık 1994 tarihlerinde Kütahya'da gerçekleştirilen "Çevre ve İşçi Sağlığı İş Güvenliği" semineri ile tamamlandı.
- Yönetici-temsilci ve üye düzeyinde katılımlarla 1994 yılı içerisinde gerçekleştirilen toplam 44 seminere 4244 kursiyer iştirak etti.

Yürütülen eğitim faaliyetlerinin büyük bir bölümüne TÜRK-İŞ adına katılan Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç çalışmalarla ilgili olarak şunları söyledi:

"1994 dönemi işçi sınıfımızın ve sendikacılık hareketine yönelik ciddi tehditlerin ve saldırıların yaşandığı bir dönem olmuştur.

Bu dönemde;

- Türkiye ekonomisi % 10.6 küçülmüş,
- 5 Nisan istikrar programı ülkede huzur ve istikrarsızlığı artırmış,
- İşsizlik artmış,
- Sendikacılığı yok edici çalışmalar sürdürülmüş,
- Ülke siyasi, ekonomik ve toplumsal açıdan istikrarsızlığa itilmiştir.

Karşı karşıya bulunulan bütün bu sorunlar ve çıkış yolları, uygulamaya konulan eğitim faaliyetlerimizin içeriğini teşkil etmiştir.

Bu nedenle yürütülen programlarımızda ekonomik, sosyal ve toplumsal sorunlarla ilgili bilgilendirilme ve tartışmaların yanısıra kamuoyu oluşturulması ve sendikalar

yanışma ve birlikteliğin de korunup güçlendirilmesine çalışılmıştır.

Faaliyetlerimiz sonucunda, teşkilatımızın tam bir birlik ve bütünlük içinde ülkemizin, halkımızın ve tüm çalışanların çıkarlarını koruma ve demokrasiye sahip çıkma konusundaki kararlılıklarını tüm katılımcılara bir kez daha vurgulanmıştır.

Yürütülen eğitim faaliyetlerimize katılanlara bilgilerini sunan, düşünceleriyle çalışmalarımıza katkıda bulunan bütün konuşmacılara, sendikalarımızın Genel Merkez ve Şube Yöneticilerine, Bölge ve İl Temsilcilerimize ve üyelerimize olumlu katkılarından dolayı teşekkür ederim."

TÜRK-İŞ GENEL EĞİTİM SEKRETERLİĞİ 1994 YILI FAALİYETLERİ

ÇALIŞMANIN KONUSU	ADEDİ	KATILIM
Çevre ve İşçi Sağlığı-İş Güvenliği Seminerleri	22	2.584
Sendikacılık ve Liderlik Eğitimi Seminerleri	2	71
Kadın İşçiler Seminerleri	10	650
Çocuk İşçiler Bürosu Çalışmaları	3	172
TÜRK-İŞ / ILO Ortak Proje Çalışmaları	5	237
24 Ocak Kararları Sempozyumu	1	250
1995 Yılına Bakış Bütçe Sempozyumu	1	280
TOPLAM	44	4.244

TÜRK-İŞ / ILO Ortak Eğitim Projesi kapsamındaki Yönetici - Temsilci Eğitimi Semineri 5-9 Aralık 1994 tarihlerinde yapıldı

ILO Uzmanı Zdenek Gregor : "Üye ülkeler tarafından onaylanmış olan ILO sözleşmeleri mutlaka uygulanması gereken kurallardır"

- **Konfederasyonumuz (TÜRK-İŞ) ile Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) arasında imzalanan proje gereği sendika yönetici ve temsilcilerine yönelik düzenlenen seminerlerin beşincisi 5-9 Aralık 1994 tarihleri arasında TÜRK-İŞ Samsun Eğitim Merkezinde yapıldı.**
- **Üye kuruluşlarımızı temsilen 55 yönetici-temsilcinin katıldıkları seminerde çalışma hayatının çeşitli sorunları yanı sıra Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)nun yapısı-hedef ve amaçları da işlendi.**
- **TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç'ın açış konuşmasıyla çalışmalarına başlanılan seminere ILO Uzmanı Zdenek Gregor da konuşmacı olarak katıldı.**

6-7 Aralık 1994 günleri ILO'nun yapısı, amaç ve faaliyetleri ile ILO sözleşmeleri hakkında katılımcılara açıklamalarda bulunan Gregor, bu konularla ilgili kursiyerlerin sorularını da yanıtladı.

Zdenek Gregor konuşmasında özetle şunları söyledi:

"Sendikalar Hakları ILO'nun çok önem verdiği ve sendikalar kadar hükümetler, işverenler ve diğer örgütler için de önemli olan haklardır.

Üye ülkeler tarafından onaylanmış olan ILO sözleşmeleri mutlaka uygulanması gereken kurallardır.

Bu nedenle ILO bu kurallara uyulması için her türlü çabayı gös-

termektedir. Fakat tüm Dünya'da bu görevin üstlenilmesi zorlaşmaktadır. Son yıllarda birçok devletin temel sendikalar hakları uygulamama yönünde eğilimleri vardır. Haklara karşı olan bu hareketler dikkat çekici bir şekilde artmış ve bazı ülkelerde açıkça ortaya konmaya başlamıştır.

Bu haklardan en fazla zarar göreni ise, işçilerin ve örgütlerinin ekonomik ve sosyal menfaatlerini geliştirmede ve savunmalarında kullandıkları grev haklarıdır.

ILO Genel Direktörünün Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 81. Toplantısında (Haziran/1994) belirttiği gibi, "Örgütün 75. Kuruluş Yıldönümü" uluslararası toplumun en temel değerlerinden biri olan, örgütün ve Sekreterliğinin yerine getirmeye çalıştığı sosyal adalete olan inancı artıracaktır. ILO 75 yıldır birçok yasaları, sözleşmeleri ortaya koyma önemli bir örgüttür.

Hukuk, adalet, fazilet ve özgürlük ILO faaliyetlerinin temel taşlarıdır. ILO'nun en önemli kazanımları üçlü yapısıdır.

ILO Genel Direktörünün, Haziran/1994 Konferansı'nın kapanışında belirttiği gibi, son zamanlarda meydana gelen önemli değişiklikler ve demokratik kurallardaki düzenlemeler bu üçlü yapıya yeni değerler katmaktadır.

Uluslararası çalışma standartlarının tamamen kabul edilmesi konusunda yapılan çabalar, global ekonominin gerektirdiği sosyal sonuçları da içermektedir.

ILO'nun ACTRA Programı tüm Dünyada işçileri en fazla ilgilendiren konularda bilgi ve rehberlik sağlamaktadır. ILO'nun üçlü yapısı işçilerin lehine çalışmaların ve özellikle sendikalar haklarının sağlanmasına yardım edecektir. Standartların nasıl oluşturulduğunun öğretildiği ILO eğitimlerinin yapılması da çok önemlidir."

ÇANAKKALE, BALIKESİR ve KÜTAHYA'DA GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇEVRE ve İŞÇİ SAĞLIĞI İŞ GÜVENLİĞİ SEMINERLERİNE 360 KURSIYER KATILDI

Konfederasyonumuz ile Çevre Bakanlığı arasında yapılan protokol çerçevesinde yürütülen "Çevre ve İşçi Sağlığı İş Güvenliği" seminerlerine Çanakkale, Balıkesir ve Kütahya illerinde devam edildi.

Üye kuruluşlarımız temsilcilerinin yanı sıra Çevre Bakanlığı, İşveren ve ilgili mesleki kuruluş temsilcileri ile mahalli basının büyük bir ilgi ve katılımı ile takip ettiği seminerlere toplam 360 kursiyer iştirak etti.

12-23 Aralık 1994 tarihleri arasında gerçekleştirilen seminerlerde; İşçi Sağlığı-Ekonomi ve Demokrasi, Çevre ve İnsan, Teknolojik Gelişmelerin Toplum ve İstihdam Etkileri, Sosyal Güvenlik Mevzuatı ve Uygulamaları, Meslek Hastalıkları ve Korunma Yolları, İşçi Sağlığı Kurullarının Önemi ve Çalışmaları konuları tartışma ağırlıklı olarak işlendi.

Çanakkale'de gerçekleştirilen İşçi Sağlığı İş Güvenliği Seminerine katılan kursiyerler

Balıkesir'de gerçekleştirilen İşçi Sağlığı İş Güvenliği Seminerine katılan kursiyerler

TÜRK-İŞ Eski Genel Mali Sekreterimiz Ömer Ergün sertifika töreninde

MAKEDON SENDİKACILAR TÜRK-İŞ VE TARIM-İŞ'İ ZİYARET ETTİLER

SABRİ ÖZDEŞ: *"Biz sendikacılar ekmek ve barış mücadelesi veriyoruz"*

Makedonya Tarım İşçileri Sendikası Genel Başkanı Tomislav Velkovski başkanlığında bir heyet, Tarım-İş'in konuğu olarak Türkiye'ye geldi. 20 Aralık 1994 tarihine kadar ülkemizde bulunan Makedonyalı sendika heyeti, çeşitli incelemelerde bulundu.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri ve Tarım-İş Genel Başkanı Sabri Özdeş, 20-22 Eylül 1994 tarihlerinde Makedonya Cumhuriyeti'ne gitmiş ve Makedon Tarım İşçileri Sendikası yöneticileri ile görüşerek, iki sendika arasında ilk ilişkiyi başlatmıştı.

Her iki sendika genel yönetim kurulu üyeleri 19 Aralık 1994 tarihinde Ankara'da Tarım-İş Genel Merkezinde biraraya gelerek işbirliği protokolü üzerinde çalışma yaptılar. Makedonya Tarım İşçileri Sendikası Genel Başkanı Tomislav Velkovski, Makedonya Cumhuriyeti'nin içinde bulunduğu sosyal, siyasal ve ekonomik konularda bilgi verdiği toplantıda; Sabri Özdeş, Tarım-İş'in kuruluşu, gelişimi ve bugünü hakkında konuk heyete ayrıntılı bilgi vererek şunları söyledi: "Biz sendikacılar ekmek, barış ve özgürlük mücadelesi veriyoruz. Barış ve özgürlük konularındaki mücadelelerde sendikacılar daha ilerideler"

Konuk heyet, TÜRK-İŞ Genel Merkezini ziyaret ederek TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Genel Mali Sekreter Enver Toçoğlu ve Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç'la görüştü.

HAK-İŞ KONFEDERASYONU (1976-1980)

YILDIRIM KOÇ
Genel Başkan Danışmanı

Giriş

Türkiye'de 12 Eylül 1980 öncesinin sendikacılığının önemli özelliklerinden biri, siyasal örgütlerle yakın ilişkiydi. Yürürlükteki yasalar sendikaların siyasal partilerle örgütsel ilişki içine girmesine izin vermiyordu. Sendikalar da, böyle bir açık ilişkinin yaratacağı bazı sakıncaların bilincindeydi. Bu nedenle ilişki genellikle gayri-resmi biçimde sürdürüldü. TÜRK-İŞ, kendine özgü bir "partilerüstü politika" izlerken, DİSK, MİSK ve HAK-İŞ'in siyasal partiler veya hareketlerle ilişkileri çok daha sıcaktı. HAK-İŞ'in 1976-1980 dönemi bu açıdan ilginçtir.

Bu dönemde iktidardaki siyasal partinin devletin çeşitli alanlardaki olanaklarını siyasal yandaşları için kullanması uygulaması son derece yaygındı. Bu olanakların ilişkide bulunulan sendikalarla örgütlenme için seferber edilmesi de özellikle MSP saflarında güçlü bir eğilimdi. HAK-İŞ'in kurucularından Öz Yol-İŞ'in 1976 yılındaki etkinlikleri bu açıdan önemli bir örnek oluşturmaktadır.

HAK-İŞ, tüm sendikalar anlayış ve yapıları alternatif bir islam sendikacılığı yaratma iddiasıyla çıktı. Bu açıdan Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bir "ilk"tir. Ancak bu iddia, ne kuramsal düzeyde, ne de pratikte gerçekleştirilebildi. HAK-İŞ'in 1976-1980 ve 1980-1994 etkinliklerinde ve sendikalar anlayışında "islamcı" alternatif olarak değerlendirilebilecek önemli bir özellik görülmemektedir. Ancak ilk baştaki çıkış başlıbaşına önemli bir girişimdir.

HAK-İŞ'in Kuruluşu ve Sendikacılık Anlayışı

Milli Selamet Partisi (MSP) 1976 yılında Milliyetçi Cephe Hükümetinde koalisyon ortağıydı. Çalışma Bakanı da MSP'li Ahmet Tevfik Paksu idi. Ahmet Tevfik Paksu, 1976 yılı Ağustos ayı başlarında "Milli Selamet zihniyetindeki işçi sendikalarını bünyesinde barındıran bir konfederasyon kurulması için ön çalışmaların başladığını" açıkladı. Paksu şöyle devam etti:¹

"Gelecekte Türkiye'nin bütün müesseseleri Milli Selamet zihniyetinde işçi isteyeceklerdir. Eğer işveren fabrika ve işyerlerinde randıman istiyorsa, işçisinde bu niteliği arayacaktır. Ayrıca Milli Selamet zihniyetine sahip işçi bugün

nızkını başka bir konfederasyondan aramak zorunda kalmayacaktır. Kendi konfederasyonumuzu kurarak, haklarımızı müdafaa edeceğiz."

HAK-İŞ Genel Sekreteri Mustafa Taşçı da 1977 yılında genel çizgilerini şöyle ifade ediyordu:

"Konfederasyonumuz Türkiye'mizde diğer konfederasyonların alet oldukları, ya da dümensuyuna girdikleri komünizm, kapitalizm, sosyalizm gibi kökü milletimize ait olmayan yabancı ve yıkıcı akımların karşısında olup, gerçek ve mutlak fikrin, yani islamın inanç ve yaşayış çemberi içinde yeni bir sendikacılık anlayışını yerleştirmeye ve tatbika çalışmaktadır."²

"Kapitalizm zengini daha zengin ve fakiri daha fakir yapan sistemin adıdır. Komünizm ise sömürüyü zenginden alıp devlete devreden sisteme denir. Her iki düzende de hakkı yenen, sömürülen, emeğinin karşılığını alamayan işçidir. İslami anlayışta emek kutsaldır. Sömürü yoktur, sömürene ve sömürücüye islamcı anlayışta hayat hakkı tanınmaz. Bu anlayışı benimseyen ve dünya görüşünü kamuoyuna ilk taktim eden sendikalar kuruluşu Hak-İş Konfederasyonudur."³

HAK-İŞ'in çizgisi konusunda Sabri Adıyaman'ın değerlendirmesi de şöyledir:⁴

"Hak-İş, Türkiye'deki islamcı akımın işçi hareketi içindeki yansımasıdır, denilebilir. İşçi hareketi içinde çeşitli dünya görüşleri değişik sendika ve konfederasyonlar halinde kristalize olurken, bu hareket içindeki islami potansiyel, Hak-İş olarak gün yüzüne çıkmıştır... Hak-İş ile islami potansiyel arasında kurduğumuz ilişki de bir özdeşlik ilişkisi değil, bir kısmi temsil ilişkisidir. Başka bir ifade ile Hak-İş, islamcı dünya görüşüne bağlı işçi potansiyelinin bütününe değil, bir kısmını temsil etmektedir."

HAK-İŞ Konfederasyonu 22 Ekim 1976 tarihinde kuruldu.⁵ Kurucu sendika ve sendikacılar aşağıda sunulmaktadır:

Mustafa Taşçı, Öz Yapı Sen Genel Başkanı (Ankara)

Mehmet Asena, Öz Süt Kur Genel Başkanı (Ankara)

Abdülhakim Kaplan, Öz Demir İş Genel Başkanı (İskenderun)

Hakkı Büyükharcut, Öz Yol İş Genel Başkanı (Konya)

Muharrem Gökhan, Öz Dokuma İş Genel Başkanı (Malatya)

Mustafa Noyan, Öz Gıda İş Genel Başkanı (Sivas)

Zübeyir Yetik, Öz Metal İş Genel Başkanı (İstanbul)

Konfederasyon'un geçici icra kurulu şöyle oluştu:

Genel Başkan: Mustafa Taşçı

Genel Sekreter: Zübeyir Yetik

Genel Mali Sekreter: Muharrem Gökhan

Genel Eğitim Sekreteri: Mehmet Asena

Genel Teşkilatlandırma Sekreteri: Abdülhakim Kaplan

HAK-İŞ'in Kuruluş Beyanname'sinde şöyle deniliyordu:

"Bugüne kadar cüceler sirkinde herkül postuna bürünmüş federasyon ve konfederasyonlar madde planında dev görünümü arzederken bugün mana planında çökmüşlerdir."⁶

"Şu anda kurulduğunu müjdelediğimiz Hak-İş, işte bu ortamda işçimizin gerçek temsilcisi olacaktır. Öyle bir temsilci ki, Hakka teslimiyetle iç içe işçinin hakkını, hak namına, adalet namına, Millet malına zarar vermeden milli ve manevi ölçüler içerisinde korumak prensibindedir."⁷

"İşçimize huzur ve saadet getirilmelidir. Huzur ve saadet iş başının, işçi işveren ahenginin ve ücret dengesinin hak ve hakikata uygun biçimde düzenlenmesi ile mümkündür. Hak-İş bu konuda da hassasiyet gösterecektir..."

"Hak-İş Hak yolda işçinin de, işverenin de hakkının çiğnenmesine müsaade etmeyecektir. İşverenin de işçilerimiz sırtından aşın kazanç teminine imkan vermeyecektir."⁸

"Hak-İş işçi ve işverenin hakkını hak terazi-sinde tartacak, korkmadan, yılmadan haklı olana hakkını teslim edecektir."⁹

2 Kasım 1976 günü yapılan basın toplantısında, HAK-İŞ Genel Sekreteri Zübeyir Yetik, Türkiye'de işçi sınıfının olmadığını, Türk tarihinde sınıflar olmadığını, sınıf kavramının batı ideolojilerinin eseri olduğunu söyledi. Zübeyir Yetik, HAK-İŞ'in kuruluşta 20 bin dolayında işçiyi temsil ettiğini idda etti.¹⁰

HAK-İŞ Anayasa'da "Gaye" ve "Prensip-ler" maddeleri şöyleydi:

"GAYE: HAK-İŞ Konfederasyonu, manevi değerlere saygıyı, Hak ve Hukuk kaidelerine bağlılığı temin, işçi-işveren kardeşliğini kurmak suretiyle iş başını tesis; mevcut nüfusun kardeşliğine dayalı, yeniden Büyük Türkiye'yi kurmak,

adil ücret sistemini getirip alınterini değerlendirmek; yaygın ve süratli sanayileşme çalışmalarıyla birlikte işyeri ortaklığına imkan vermek için her türlü gayreti sarfetmeyi ana gaye ittihaz etmiştir."

PRENSİPLER:

"2) HAK-İŞ iş başını sağlayıp bu suretle hem verimi arttırmak ve hem de içtimai huzuru temin etmek için işçilerle işverenler arasında kardeşliğin tesisine gayret sarf eder..."

"4) HAK-İŞ alınterine hürmetkar işveren, ibadet aşkıyla çalışan işçi yetiştirmek için her türlü eğitim ve öğretim imkanlarını hazırlar, şumullendirilmesine de çaba gösterir..."

"6) HAK-İŞ faiz sistemi ile çalışan müesseselerin yerine kar ortaklığı esasını ikame edip maliyeti düşürmek için... gerekli çabayı sarfeder..."

HAK-İŞ Anayasasının 5. Maddesi, Konfederasyon ile siyasi parti arasındaki ilişkiyi şöyle düzenliyordu:

"Hak-İş siyasi partilere karşı mutlak bağımsızlığını korur, siyasi partilerle organik bağ kuramaz. Hak-İş kendi hedef ve gayelerini tahakkuk ettirmek için herhangi bir siyasi partiyi destekler. Desteklemenin şekil ve şartlarıyla kararları HAK-İŞ icra ve yönetim kurullarının ortak toplantısında karara bağlanır. Bu karar, Kurul'un üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır."

HAK-İŞ, faiz, vergi, milli eğitim, kalkınma, dış politika, ücret ve kar ortaklığı gibi konularda Milli Selamet Partisi ile aynı görüşteydi. Ayrıca, kullanılan "manevi ve ahlaki kalkınma", "milli, güçlü, yaygın ve süratli kalkınma", "montaj değil, milli ağır sanayi", "uydu değil, lider Türkiye" gibi kavramlar da ortaktı.

Hak-İş'in tüzüğünde laiklik, cumhuriyet ve demokrasi kavramları yer almıyordu. 1994 yılında da yer almamaktadır.

HAK-İŞ'in ilk amblemi, bir hilal içinde fabrika ve camii silüetinden oluşuyordu. Bu amblem 1980 sonrasında değiştirildi.

HAK-İŞ'in bu dönemde toplu sözleşmelere koymaya çalıştığı haklar arasında namaz izni, cuma namazı tatili ve her işyerinde bir mescit yapılması da yer alıyordu.

I. Genel Kurul ve Sonrası

HAK-İŞ'in I. Olağan Genel Kurulu 13 Şubat 1977 günü toplandı.

Genel Başkanlığa Milli Selamet Partisi Çorum eski milletvekili Yasin Hatipoğlu, Genel Başkan Vekilliğine Mehmet Asena, Genel Sekreterliğe Mustafa Taşçı, Genel Mali Sekreterliğe Muharrem Gökhan, Genel Eğitim Sekreterliğine Zübeyir Yetik, Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğine Abdülhakim Kaplan ve Hakkı Büyükharcut, Genel Mevzuat Sekreterliğine Mustafa Noyan seçildi.

HAK-İŞ'in I. Genel Kurulunda genel başkanlığa seçilen Yasin Hatipoğlu ve genel eğitim sekreterliğine seçilen Zübeyir Yetik bir süre sonra görevlerinden istifa ettiler. II. Genel Kurul toplandığında, Mustafa Taşçı Genel Başkan, Mehmet Asena Genel Başkan Vekili, Muharrem Gökhan Genel Sekreter, Hakkı Büyükharpuz Genel Mali Sekreter, Abdulkakim Kaplan Genel Teşkilatlanma Sekreteri ve Mustafa Noyan da Genel Mevzuat ve Eğitim Sekreteri görevlerini üstlenmiş durumdaydı.

HAK-İŞ, 12 Eylül öncesindeki hemen hemen tüm sendikalar ve konfederasyonlar gibi, Çalışma Bakanlığı'na yaptığı bildirimlerde gerçekdışı abartmalı üyelik rakamları verdi. Örneğin, HAK-İŞ'in 29.4.1977 gün ve 33 sayılı yazısında, HAK-İŞ'e bağlı sendikalara 343.765 üyenin bulunduğu ileri sürülüyordu. HAK-İŞ'in 27.6.1979 gün ve 84 sayılı yazısında ise, Konfederasyon'un 108.101'ü erkek ve 27.111'i bayan olmak üzere, 135.412 üyeye sahip olduğu iddia ediliyordu.¹¹ HAK-İŞ Genel Sekreteri Mustafa Taşçı, kendisiyle yapılan ve 1977 yılı Haziran ayında yayınlanan bir görüşmede, Konfederasyon'a üye sendika sayısının 7'den 21'e ve bu sendikalarda örgütlü işçi sayısının da 20 binden 300 bine çıktığını ileri sürmekteydi.¹²

HAK-İŞ Genel Başkan Vekili Mehmet Asena'nın 27.11.1977 tarihinde yaptığı bir açıklamaya göre ise, Konfederasyon 350 bin işçiyi temsil etmekteydi.¹³ 1978 yılı başlarında HAK-İŞ'e üye sendikalar şunlardı:

- 1) Hak Tarım İş
- 2) Or-İŞ (Orman İşçileri Sendikası)
- 3) Öz Orman İş
- 4) Hak Maden İş
- 5) Öz Gıda İş
- 6) Öz Teksif
- 7) Öz Dokuma İş
- 8) Tek Met İş
- 9) Öz Basın İş
- 10) Öz Lastik İş
- 11) Tek Çimsa İş
- 12) Öz Demir İş
- 13) Öz Metal İş
- 14) Öz Donat İş
- 15) Hak Metal İş
- 16) Tüm San İş
- 17) Öz Yol Yapı İş
- 18) Hak Büro İş
- 19) Öz Petrol İş
- 20) Eğitim İş

Bu dönemde, Öz Yapı Sen ile Öz Yol İş sendikaları birleşerek Öz Yol Yapı İş'i oluşturdu. Öz Süt Kur ve Hak Gıda İş sendikaları ise, Öz Gıda İş Sendikası'na katıldı.¹⁴

HAK-İŞ 12 Eylül öncesinin silahlı eylemlerine katılmadı. Ancak, 1977 yılı Ağustos ayında Ankara'da HAK-İŞ'e ait bir arabada yapılan aramada 3 tabanca ele geçti. Arabada bulunan Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Bayındırlık Bakanlığı memurlarının evlerinde yapılan aramada da fûnye, dinamit lokumu ve mermi ele geçirildi.¹⁵

HAK-İŞ 1977-78 yıllarında bir de yapı kooperatifi kurdu. Bu konuda yayınlanan bir ilanda şöyle deniliyordu:¹⁶

"HAK-İŞ Konfederasyonu: Herkese bir konut. Mes'ut bir yuva için betonarme veya prefabrik müstakil evler. Kayıt şartları için müracaat: HAK-İŞ, Meşrutiyet Cad. 36-21-23, ANKARA, SS Hak Konut Yapı Kooperatifi".

II. Genel Kurul

HAK-İŞ'in II. Genel Kurulu'na sunulan Çalışma Raporu'nda diğer işçi örgütleri ile ilgili olarak şu değerlendirmeler yer alıyordu:

"Dünyada ve Türkiye'de işçi hareketleri, HAK-İŞ Konfederasyonu'nun kuruluşuna kadar masonların ve siyonistlerin dümen suyunda akışını devam ettirmek mecburiyetinde kalmıştır."¹⁷

"Bugüne kadar cüceler sirkinde herkül postuna bürünmüş federasyon ve konfederasyonlar, madde planında dev görünümü arz ederken bugün mana planında çökmüşlerdir.

"Bu teşekküller milletimizin tarihine, millî ve manevî değerlerine, adet ve geleneklerine sahip çıkmadıkları gibi, bu değerlerimizi her fırsatta yıkmaya çalışmaktadırlar. Bu federasyon ve konfederasyonlar hiç bir zaman işçiyi temsil edememiştir. Zira Türk işçisi maneviyatçıdır. Millî değerlerimize bağlıdır. Ahlak prensibinde ise milletimizin bin yıllık tarihi geleneğine, örfüne ve adetine bağlı kalmıştır. İşçimizin bağlanmaya mecbur bırakıldığı bu mideci, maddeci, işveren ve patronları yana olan federasyon ve konfederasyonlar bu sayılan hasletlerden kesinkes uzaktadırlar, onlar kardeşlikten, birlik ve beraberlikten, işçi işveren münasebetlerinde hak yolda olmaktan korkarlar. Takip ettikleri yol zorbalık, işçi istismarı, kavga, gürültü, işçi işveren düşmanlığı, iş yerlerini, Millî serveti yakıp yıkmak, tahrip etmek, işçiyi sebepsiz yere sokağa dökmekten ibarettir."¹⁸

HAK-İŞ'in çeşitli konulardaki görüşleri, Başkanlar Kurulu'nun 1978 yılı Mart ayında yapılan toplantısında şöyle ifade ediliyordu:¹⁹

"1) HAK-İŞ hepsi de Yahudi güdümlü harici

mihraklara tabi kızıl, pembe ve sarı sendikacılığın hainane oyunlarına mutlaka son verecektir. Mavi güdümlü sendikacılık yıkılacak, Milli Sendikacılık hakim kılınacaktır.

"2) HAK-İŞ'in mücadelesi, HAK NİZAM için verilen mücadeleden ayrılmaz. Yahudi güdümlü müesses kapitalist nizam hakimiyetini devam ettirdikçe, ne umumi olarak bütün halkın, ne de hususi olarak işçi kitlesinin meseleleri halledilemez. HAK-İŞ, sendikal mücadelenin işçi ücretlerinin artırılması için işveren üzerinde sadece bir tazyik unsuru olarak kullanılması gibi basit bir sendikacılık telakkisini reddetmektedir. Sendikacılık, hak nizamın tesisi için bir silahtır. HAK-İŞ'in benimsediği sendikacılık telakkisi, hak nizamın tesisi uğrunda MİLLÎ VE İNKILABCI SENDİKACILIK'tır. Sunî emek-sermaye, işçi-işveren çatışmasının, sınıfı kavgalarının ihdas edildiği mevcut nizam devam ettikçe, ne işçinin, ne de bütün halkın menfaatleri müdafaa edilemez. Emek ile sermayenin, işçi ile işverenin birbirlerini tamamlıyan unsurlar haline geldiği, bütün milletin manen ve maddeten kalkındığı, huzur ve refaha kavuştuğu MİLLÎ NİZAM'da, sendikal teşkilatlanma yerini bambaşka bir sisteme bırakacaktır. Milli nizamda emek-sermaye, işçi-işveren münasebetleri ile çalışanlararası münasebetler, asla ne liberal kapitalizmdeki, ne Sosyal-Demokrasideki, ne de komünizmdeki gibi tanzim edilmeyecektir. Çalışma hayatının tekrar tanzimi, bin senelik tarihi tecrübemizin mahsulü olacaktır."

1 Mayıs konusunda şu değerlendirme yapıyordu:

"Bu bayram, komünist yahudi bayramıdır. Yahudilik tarafından bütün dünyaya bir 'işçi bayramı' sıfatıyla bir MÜŞRIK bayramıydı. Milletimizin bu ve mümasili bayramlarla en küçük bir alakasının olmadığı muhakkaktır.

"Yahudi tarafından 1 Mayıs'ın bütün dünyaya empoze edilmesi, 1890 senesinde başlar. Bu tarihin tercihi, Amerika'daki Yahudi-Komünist tahrik ve tertibi neticesinde meydana gelen işçi hadiseleri ile alakalıdır".²⁰

"HAK-İŞ camiası ve bütün Türk işçileri 1 Mayıs Yahudi Bayramını lanetlemekte ve 1 Mayıs'da hiçbir hal-ü karda bayram yapılmamasını, 1 Mayıs'ın tatil günü olmamasını istemektedir!

"HAK-İŞ ve bütün Türk işçileri, 1 Mayıs'ların Beynelakvam Yahudiliğin ve onun hempalanının şenlik, şirretlik, azgınlık ve zafer günü olması için elinden geleni yapmaya kararlıdır!

"Bundan böyle 1 Mayıs'da hiçbir bayramın yapılmaması için her hak kullanılacaktır!"²¹

HAK-İŞ'in Birinci Olağanüstü Genel Kurulu 10 Şubat 1980 günü Ankara'da Milli Görüş Kültür Saray'ında yapıldı. MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, Genel Kurulda yaptığı konuş-

mada, işçilerin gerçek temsilcisinin HAK-İŞ olduğunu belirtti. Yapılan seçimlerde Aziz Yılmaz Genel Başkan, Necati Çelik de Genel Sekreter seçildi. Abdurrahman Bülci Genel Eğitim Sekreterliğine, Ahmet Yılmaz Genel Teşkilatlanma Sekreterliğine ve Abidin Özkara da Genel Mali Sekreterliğe getirildi.²²

HAK-İŞ üyesi sendikaların 12 Eylül öncesinde hiçbir grevine rastlayamadım.²³

1 Cumhuriyet, 5 Ağustos 1976.

2 Akıncı Dergisi, Sayı 2, Haziran 1977; aktaran, Adıyaman, Sabri, Türkiye Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu", Düşünce, Sayı 12, Mart 1978, s. 27-28.

3 Akıncı Dergisi, Sayı 2, Haziran 1977, aktaran, Adıyaman, S., a.g.m., 1978, s. 38.

4 Adıyaman, S., a.g.m., 1978, s. 21-22.

5 MİSK'in (Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu) ve HAK-İŞ'in (Türkiye Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu) kuruluşlarının iki önemli işçi eyleminin ardından gerçekleşmesi halinde rastlantısal değildir. MİSK, MİLLÎ-İŞ MİSK Konfederasyonu adıyla 23 Haziran 1970 tarihinde, diğer bir deyişle, 15-16 Haziran 1970 olaylarından bir hafta sonra kuruldu (Bkz. Koç, Y., "MİSK'in Önlenebilen Yükselişi", Türkiye İşçi Sınıfı Tarihinden Yapraklar, Atıl Yay., İstanbul, 1992, s. 314-329). HAK-İŞ'in kuruluşu ise, Devlet Güvenlik Sonrasında'dır. 1971 yılında da HAK-İŞ isimli bir örgütlenme vardır. Ancak bu konuda elimde bir gazete haberinden fazla bir bilgi yok. 18.8.1971 tarihli Bizim Anadolu Gazetesinde 'Hak-İş Kongresi ve Meselelerimiz' başlıklı bir haberde, 'Hak-İş genel kurulunda Ülkücü İşçiler Birliği Genel Sekreteri Muhiittin Çolak'ın konuşma metni veriliyor.

6 HAK-İŞ, Kuruluş Beyannamesi, Ankara, 1976, s. 2.

7 HAK-İŞ, a.g.k., 1976, s. 5.

8 HAK-İŞ, a.g.k., 1976, s. 14.

9 HAK-İŞ, a.g.k., 1976, s. 16.

10 ANKA Haber Bülteni, 4.11.1976.

11 1982 yılında Çalışma Bakanlığı arşivindeki HAK-İŞ dosyasından aldığım bilgiler.

12 Akıncı Dergisi, Sayı 2, Haziran 1977; aktaran, Adıyaman S., a.g.m. 1978, s. 23.

13 Adıyaman, S., a.g.m., 1978, s. 23.

14 Adıyaman, S., a.g.m., 1978, s. 23.

15 Cumhuriyet, 15.8.1977.

16 İşçiler Uyanın, Hak Neşriyatı, Mart 1978, s. 23.

17 HAK-İŞ, 2. Genel Kurula Sunulan Faaliyet Raporu, Ankara, 1979, s. 7.

18 HAK-İŞ, a.g.k., 1979, s. 8.

19 HAK-İŞ, a.g.k., 1979, s. 8-9.

20 HAK-İŞ, a.g.k., 1979, s. 33.

21 HAK-İŞ, a.g.k., 1979, s. 36-7. HAK-İŞ 1990'lı yıllarda 1 Mayıs'ı işçi bayramı olarak kutlamaya başladı. Bu değişimde, İran İslam Cumhuriyeti'nin 1 Mayıs'ı kutlaması etkili olmuş olabilir. Bu konuda bkz. İran İslam Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği, "11 Ordubehişt - 1 Mayıs İşçi Günü", "Kudüs Günü Münasebetiyle, 29 Haziran 1984, s. 8-9. HAK-İŞ, 1994 yılında ise, Demokrasi Platformu içinde 1 Mayıs'ı işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak kutladı.

22 AK-İŞ (Akıncı İşçiler Derneği) Haber Bülteni, Sayı 3, Şubat 1980, s. 14. HAK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salim Uslu, 12 Eylül öncesinde Akıncı İşçiler Derneği Genel Başkan Yardımcısı ve AK-İŞ Dergisi abone işleri sorumlusuydu.

23 Türkiye Denizciler Sendikası tarafından yayınlanan bir kitap, Türkiye'deki grevlerin dökmü açısından önemli ve ancak çok yetersiz ve eksik bir çalışmadır. Bu yayında şöyle denilmektedir: "Bilgi toplama aşamasında, Hak-İŞ'e bağlı herhangi bir sendika tarafından yapılmış bir greve rastlanmamıştır". (Türkiye Denizciler Sendikası, Türkiye'de Yapılan Grevlerin Nicel ve Nitel Değerlendirmesi - 1963-1980, İstanbul, 1987, s. 40.) 12 Eylül 1980 tarihinde Milli Güvenlik Konseyi tarafından ertelenen 178 işyerindeki grev (53.788 işçi) arasında Hak-İŞ üyesi sendikaların grevi bulunmamaktadır (TÜBA İş, İşçi, Çalışma Bülteni, Sayı 255, 22.9.1980, s. 15).

TÜRK-İŞ BASIN AÇIKLAMASI

HAK-İŞ'in Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na üyelik başvurusu kabul edilmedi

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) 100 milyonun üzerinde işçiyi temsil eden ve dünyanın en büyük işçi sendikaları konfederasyonudur. TÜRK-İŞ bu örgüte 1960 yılından beri üyedir. DİSK de kısa bir süre önce üye olmuştur.

HAK-İŞ 1993 yılında ICFTU'ya üyelik için başvurdu. ICFTU'nun uygulamasına göre, üyeliğe kabulde yetkili organ Yönetim Kurulu'dur. Ancak, üyelik başvurusunda aynı ülkeden üye örgütlerin görüşü de alınmaktadır. TÜRK-İŞ ise Yönetim Kurulu üyesidir. TÜRK-İŞ 1994 yılı Eylül ayında ICFTU'ya yazdığı yazıda şunları belirtti:

"Anayasamızın 2. maddesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik ve laik bir devlet olduğunu belirtmektedir... Türkiye'de sendikaların tüzüklerinin amaç maddesinde, laik ve demokratik cumhuriyetin korunacağı özenle belirtilmektedir. TÜRK-İŞ'in ve üye sendikalarımızın tümünün tüzüklerinde, laiklik, demokrasi ve cumhuriyet ilkelerinin korunması ve güçlendirilmesi, temel amaçlardan biri olarak vurgulanmıştır.

"HAK-İŞ Tüzüğünde ise laiklik, demokrasi ve cumhuriyet kavramları hiç yer almamaktadır. Amaç ve ilkeler bölümünde, sendikal hak ve özgürlüklerin dayanağı olan bu üç kavramdan hiç söz edilmemektedir... HAK-İŞ Konfederasyonu'nun tüzüğünde laiklik, demokrasi ve cumhuriyet kavramlarının yer almaması bizim için kaygı verici bir durumdur.

"TÜRK-İŞ, HAK-İŞ Konfederasyonu'nun ICFTU'ya üyelik başvurusunun, bu konular açıklığa kavuşturuluncaya ve HAK-İŞ tüzüğüne bu temel ilkelerin amaç olarak konmasına kadar ICFTU Yönetim Kurulu'nca karara bağlanmaması gerektiği düşüncesindedir."

DİSK ise, HAK-İŞ'in ICFTU ilkelerine uymayı yazılı bir belgeyle taahhüt etmesi durumunda üyeliğe kabul edilebileceğini belirtti.

ICFTU Yönetim Kurulu 7-9 Aralık 1984 günleri Brüksel'de toplandı. Genel sekreterliğin yönetim Kurulu'na sunduğu raporda, TÜRK-İŞ'in ve DİSK'in kaygıları dile getirilerek, TÜRK-İŞ'in uyarısı doğrultusunda HAK-İŞ Tüzüğüne "cumhuriyet, demokrasi ve laiklik" kavramlarının konmasına kadar HAK-İŞ'in ICFTU üyeliğine alınmasına oybirliğiyle karar verildi.

HAK-İŞ'in Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na (ETUC) da üyelik başvurusu vardır. TÜRK-İŞ'in bu itirazları ETUC için de geçerlidir. HAK-İŞ'in tüzüğünde "demokrasi, cumhuriyet ve laiklik" kavramlarının yer almaması nedeniyle TÜRK-İŞ'in olumsuz görüş bildirmesi üzerine, HAK-İŞ'in üyelik başvurusu Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu'nun 15-16 Aralık 1994 günleri yapılacak olan toplantısında gündeme bile alınmamıştır. Gündemin 6. maddesine ilişkin Yönetim Kurulu belgesinde, HAK-İŞ'in üyelik başvurusunun Yönetim Kurulu gündemine sokulmadığı belirtilmektedir. TÜRK-İŞ, ETUC Genel Sekreterliğine ilettiği yazıda ise, sendikal haklar için temel oluşturan bu kavramların yer almamasının yanı sıra, HAK-İŞ'in Türkiye'nin Avrupa Birliği ile bütünleşmesine sıcak bakmadığını da bildirdi ve ICFTU Yönetim Kurulu'nun son kararını hatırlattı.

HAK-İŞ aynı zamanda ICFTU'nun Asya ve Pasifik Bölgesi Örgütüne (APRO) da üyelik için başvurmuştu. ICFTU üyeliğinin kabul edilmemesiyle birlikte, APRO üyeliği başvurusunun olumlu sonuçlanması da imkansızlaştı.

Türk Sendikacılığının büyük lideri Seyfi Demirsoy aramızdan ayrılmalı yirmi yıl olmuş. Hızla gelişen ve değişen dünyamızda yeni kuşaklara Demirsoyu anlatmanın, anlatabilmenin oldukça güç olduğunu biliyorum. Demirsoy'un ebedi aleme göçtüğü yıl doğan çocuklar şimdi yirmi yaşında. O dönem de çalışmakta olan işçilerin çok büyük bir bölümü emeklilik hayatını yaşamaya çalışıyorlar. Yine onun dönemindeki aktif sendikacılardan sadece Üçü sendikada görevlerinin başında. Demirsoy'dan sonra kaybettiğimiz, aramızdan ayrılan sendikacılar da oldukça kabarık bir sayıdır.

Seyfi Demirsoy'un ölümünün yirminci yılında O'ndan bahsetmek, O büyük işçi liderini şükranla yad etmek bizim için yerine getirilmesi borç olan bir görevdir. Demirsoy, Atatürk gibi Rumelili idi. Manastırın Naslıç kasabasında dünyaya gelmiş, daha sonraları Çatalca'nın Elbasan köyüne göç etmişlerdi. Galatasaray orta bölümünden sonra çalışma hayatına atılmış ve bira işçisi olarak çalışmaya başlamıştı. İstanbul sendikalar birliğinin kurucuları arasında yer almış daha sonrada TÜRK-İŞ'in kuruluşunda genel muhasib olarak görevlendirilmişti.

Demirsoy 1960 ihtilalinden sonra TÜRK-İŞ Genel Başkanlığına zorlu bir kongrede sabahlara kadar süren turlardan sonra seçilmişti. O dönemlerde genel sekreterliğe Halil Tunç genel mali sekreterliğe ise Ömer Ergün seçilmişlerdi. Demirsoy eski bir CHP'li olmasına rağmen seçilir seçilmez Partisinden istifa etmiş, tarafsızlığını ölünceye kadar sürdürmüştü. TÜRK-İŞ'i kuruluşundan sekiz yıl sonra onurla temsil etmeğe başlamış, bir taraftan işlerinden atılan sürülen eski demokratların işlerine iadesi, işsiz kalmamaları için yoğun çaba harcarken diğer taraftan TÜRK-İŞ'i bütün Dünyada tanıyan ve saygı duyulan bir kuruluş haline getirme konusunda insanüstü bir gayret göstermişti.

Demirsoy, kırkbin üye ile teslim aldığı TÜRK-İŞ'i hızla geliştirmiş, arkadaşları ile birlikte üye sayısını bir milyonun üzerine çıkarmayı başarmıştı. 1967 yılına kadar ülkemizde tek ve en büyük işçi kuruluşu olma vasfını TÜRK-İŞ Demirsoy sayesinde ko-

DEMİRSOY'SUZ YİRMİ YIL

rumuştu. TİP'in Malatyada toplanan genel kurulunda bu büyük kuruluşun parçalanması kararlaştırılınca 13 Şubat 1967 de Disk'in kuruluşu gerçekleştirilmiş; bu olay Demirsoy'un son derece üzüntüsüne sebep olmuştu. 1961 Anayasası hazırlanırken ve bu Anayasa yürürlüğe girdikten sonra 274 ve 275 sayılı Kanunlar Meclis'te müzakere edilirken geceli gündüzlü yapılan çalışmaların Koordinatörlüğünde ve öncülüğünde Demirsoy'u görüyoruz.

Türk işçilerinin beraberce Millet Meclisi dinleyici localarını

doldurduğu ve parlamenterleri etkilediği en büyük gösteri O'nun zamanında gerçekleştirilmişti. Demirsoy maceraperest değildi, büyük bir Vatanperverdi. Doğuştan liderdi. Kendisine olan sonsuz güveni ile saygı telkin eder boş konuşmaz, gevezeliği sevmeyen, karar verdiği işleri gerçekleştirir, TÜRK-İŞ bünyesindeki demokratik mücadelelerde taraf tutmaz, tutması gerektiği kişileri ise tam manası ile tutarak yüceltirdi.

Demirsoy "sendikacılık çileli meslektir ideal olmanın işidir" diyordu, son zamanlarda Başkan Bayram Meral'in karşılaştığı olaylar O'nun idealist davranışlarının sonucu değil midir? 1995 Bütçesi bu yazıyı kaleme aldığı sırada ikinci gün çalışmalarını sürdürüyordu. Bütçe Plan Komisyonunda yapılan müzakerelerde işçi aleyhine hükümlerin kaldırılmasını sağlayan kararlı mücadele bir Demirsoy Mücadele metodudur. Demirsoy genç sendikacılara verdiği öğütlerde "yapamayacağınız şeyleri vadetmeyiniz" diyordu. Çok vad edip, çok az şeyi yapabilenleri toplum çabuk tasfiye ediyor...

En büyük işçi, en büyük lider aynı zamanda bir adalet timsali idi. 1186-1189 sayılı kanunları Meclisten geçirip senatoda müzakere edilir bir şekle getirdiğimiz sırada nerede ise Vatan haini ilan edilmemize ramak kalmışken, Ağustos sıcağında Tandoğan'da bizi cesaretle işçilere karşı savunan ve hizmetlerimizin şükranla anılacağını vargücü ile haykıran O'ydu. Bir vefa adamıydı. Siyasi manevralarla seçim kaybettiğimiz zaman bile elimizden tutup bizi daha üst bir makama seçtiren O'ydu. Yirmi yıl önce bir on dört ocak sabahı onu kaybettiğimiz zaman barbamdan sonra minnet hissi duyabileceğim ikinci insanı kaybetmenin hüznü ile kahrılmıştım.

Demirsoy'la ilgili ilk kitabı hazırlayıp yayınlamak bana ve benim kurucularımdan birisi olmakla onur duyduğum şimdiki adı ile TÜRK METAL sendikasına nasib olmuştu. Gençlerin, genç kuşakların ve sendikacılığı meslek edinenlerin Demirsoy'dan alacakları dersler vardır. Onu öğrenmeli, öğretmeli ve unutmamalıyız. Ruhu şad olsun...

Sosyal güvencilikte yasal düzenleme çalışmaları

İşçilerin sosyal güvenlik hak ve menfaatlerine uygulamada getirilen kısıtlamalar yetmiyormuş gibi, emeklilik şartlarına yaş ve prim ödeme gün sayılarını yükseltmek suretiyle kısıtlama yönündeki yasal düzenleme çalışmaları, ülke gündeminin ilk sıralarını oluşturmaktadır.

Ayrıca, sosyal güvenlik kuruluşlarının reorganizasyonu ile ilgili bir çalışma da Devlet Planlama Teşkilatı'nda başlatılmış bulunmaktadır.

Sayın Başbakan İşçi Emeklileri Cemiyeti'nin Genel Kurul toplantısında sosyal güvenlik kuruluşlarının Nisan 1995 ayına kadar bir devlet bakanının koordinasyonu suretiyle bir çatı altında birleştirileceğini açıklamıştır.

Bilindiği üzere, toplumun siyasilere güveni hem toplumsal huzur ve hem de siyasi iktidarların etkinliği yönünden önem arz etmektedir.

Sosyal güvenlik hak ve menfaatleri toplumun her kesiminin önem verdiği hususlar olduğundan toplumun huzuru ve barışın ana nedenini teşkil ederler. Bu ana neden ayrıca ülke üretiminin artmasına da büyük katkı sağlar.

İşçilerin emekli haklarına getirilmek istenen kısıtlamaların aslında Sosyal Sigortalar Kurumunun mali ve idari sorunlarının ötesinde bu yönü ile de ele alınıp değerlendirilmesinde yarar vardır.

Çünkü bu sorunlar geçmiş ve bugünkü siyasi iktidarlarca yapılan yasal ve idari düzenlemelerle bilerek ve isteyerek bu hale getirilmiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumunun prim tahakkuklarını işverenler lehine düzenleyen 3395 sayılı Kanun 9.7.1987 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu düzenleme, Kurumu aylık giderlerini karşılayabilmek için her ay Hazineye muhtaç duruma düşürmüştür. Hatta karşılığında primini aldığı risklerin ifasında felçe uğratmıştır.

1.12.1993 kabul tarihli ve 3917 sayılı Kanunun 4. maddesi ile bu zaafların kısmen telafisi yönünde yasal düzenlemeye gidilmişse de,

H. Avni YAZICI

TÜRK-İŞ
Sosyal Güvenlik Uzmanı

Kurum içi sorunlar nedeniyle aradan 1 yılı müteceviz bir süre geçmesine rağmen etkin bir çalışma ortamı oluşturulamamıştır.

Yine 3917 sayılı Kanunun 1. maddesi ile 506 sayılı Kanunun "Primlerin Ödenmesi" başlıklı 80. maddesi değiştirilerek Kuruma süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacakların tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkında Kanun hükümlerini uygulama yetkisi verilmiştir. Bu yetki de, aradan geçen bir yılı müteceviz süre içinde bürokratik engeller nedeniyle etkinlik kazanamamıştır.

Kurumun karşılığında primini almadan sorumlulu tutulduğu sosyal yardım zammı ödemelerinin genel ve katma bütçeli idareler, mahalli idareler vb. kuruluşlardan tahsilini çabuklaştırmak yönünde çıkarılmış bulunan 1.6.1994 kabul tarihli ve 3995 sayılı Kanun istenen faydayı sağlayamamıştır. Çünkü bu kuruluşlar işçilerin ücretlerinden kestikleri primleri dahi Kuruma yatırmamayı usul haline getirmişlerdir. Kurum da bu alacaklarını yasak sarmak şeklinde takip etmektedir.

4.5.1994 kabul tarihli ve 3986 sayılı Kanunla, büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, bunlara ait tüzel kişilerin veya bu kuruluşlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine nazır kuruluşların 1.4.1994 tarihine kadar Sosyal Sigortalar Kurumuna birikmiş borçlarını 2380 ve 3030 sayılı Kanunlar uyarınca kendilerine verilecek paylardan 36 ayda Maliye Bakanlığı ile İller Bankası'na kesilmesi uygulaması da, istenilen yararı sağlayamamıştır. Çünkü, birikmiş borçlar tahsil edilebilmekte, yeni borçlar da teraküm etmektedir.

5.3.1992 kabul tarihli 3786 sayılı halk deyişliyle Tahsilatı Hızlandırma Kanunundan da beklenen sonuç alınamamıştır. Bu yöndeki tahsilat ve tasiye karşılığında Kurumun kaybettığı gecikme zammı cezalarına yazık olmuştur. Çünkü Kuruma vaki borçlarını ödememek suretiyle biriktiren ve bu kanundan istifadeyle gecikme zammı ödemelerinden kademeli kurtulanların, yeni borçlarını zamanında ödemeyerek Kurumu sömürmeye devam ettikleri gazetelerdeki haberlerden ibret-

le takip edilmektedir. Devletin zirvesinde bulunan kişilerin yakınları da bu haberlerde ilk sıralarda yer almaktadır.

2.7.1992 kabul tarihli ve 3836 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Birbirlerine Olan Borçlarının Tahkimi Hakkında Kanunda bu kuruluşların birikmiş borçlarını Kurum zararına tasfiyeden başka bir yarar sağlayamamıştır. Çünkü yeni borçlar yeniden bir çağ gibi büyümeye devam etmektedir.

1985 yılında çıkarılan 3246 sayılı Kanunla yaşlılık sigortasından emekli olabilmek şartları ağırlaştırılmış ve yasa hükümlerinin 1.1.1990 tarihinden itibaren uygulanması düzenlenmiştir. Ayrıca geçici maddelerle de Kanunun yürürlük tarihinde 15-10-5 yıldır sigortalı olanlara da kademeli bir şekilde yaş kısıtlaması uygulaması getirilmiştir. Bu yasa hükümleri tamamen uygulanmadan 1992 yılında 3774 sayılı Kanunla kaldırılmıştır. Aradan 2 yıl geçtikten sonra bu yönde yeni bir tasarı taslağını gündeme gelmesi düşündürücüdür. Çünkü bu hususta evvelce hazırlanan bir başka tasarı Bakanlar Kuruluna sevk edildikten sonra ilgili Bakanca siyasi partilerin, işçi sendikalarının tepkisi sonucu geri çekildikten sonra, Dünya Bankası, IMF gibi kuruluşların baskıları sonucu yeni bir tasarruğun tekrar gündeme gelmesi ülkemizi kimlerin yönettiğini göstermektedir.

Sosyal sadaka düzeyindeki emekli aylığını işçilerine çok gören bir sosyal hukuk devleti düşünülemez.

Yukarıdaki sıralamayı yapmamızın nedeni, bu yöndeki yasal düzenlemelerin uygulamadaki başarı şanslarını belirtmek suretiyle, yeni çalışmalarda daha dikkatli ve titiz davranılması gerektiğini bir kere daha hatırlatmak, zaman ve emek israfının yanında kazanılmış hakları kaldırıcı çalışmalarla toplumsal huzurun bozulmaması yönünde ilgilileri uyarmakla ilgilidir.

Tabiidir ki, kuruluşların idari yapısının ve götürdüğü hizmetlerin etkinliğinin zaman zaman araştırılması, bir değerlendirmeye tabi tutulması modern sevk ve idare anlayışının tabii bir sonucudur. Bu araştırmalar yapılırken hizmet götürülen kitlenin bu hizmete verdiği değer, şikayetlerinin ve isteklerinin araştırılması da bir yönetim metodudur.

İşçilerin ve işçi emeklilerinin bu yöndeki istek ve şikayetlerini gözardı ederek, karşılığında prim ödeyerek kazanılmış ve alışımlı hak ve menfaatlerini kısıtlama çalışma ve uygulamalarının çağdaş yönetim anlayışı ile bağdaştırılması mümkün değildir.

Siz yasalarla Kurumun prim tahakkuklarını kısıtlayacaksınız.

Tahakkuk eden primleri zamanında toplamayacaksınız. Üstelik yasalarla tavizler vereceksiniz,

Kamu kurum ve kuruluşları işçilerinin ücretlerinden kestikleri primleri dahi Kuruma yatırmayarak işletme sermayesi olarak kullanmayı usul haline getirecek ve bu ayıbı merkezi otorite önleyemeyecek,

Primli ve zorunlu bir sigorta sistemiyle o kuruluşu karşılığında primini almadığı sosyal yardım zammı ödemeleri gibi risklerden sorumlu tutacaksınız. Sosyal güvenliğe Devlet katkıda bulunmayacak,

Siz birikmiş Kurum alacaklarını zamanında kanuni takibe veremeyeceksiniz,

Yasal düzenlemelere zamanında hayatiyet kazandıramıyacaksınız. Yani, Kurum hizmetlerini süratli, kaliteli ve ucuz bir şekilde yürütemeyeceksiniz,

Sonrada kazanılmış ve alışımlı hak ve menfaatleri kısıtlamayı çağdaş ve anayasal bir çalışma olarak kamuoyuna sunacaksınız.

İnsana bu kitle sizin karşısında olduğunuz bir topluluk mu? Yoksa sosyal güvenlik hizmeti götürmekle yükümlü olduğunuz, çağdaş ve anayasal haklarını karşılığında prim ödeyerek kazanmış bir topluluk mu diyerek sorarlar?

Bürokrasinin yanlış değerlendirmesi ve yönlendirmesi sonucu yapılan ve yapılacak yasal düzenlemelerin sorumluluğu elbette siyasilere çıkacaktır.

Bugün işçilere ve işçi emeklilerine yapılan vaatler politik ve bürokratik başarısızlığı maskeleyen şekilde gerçekleşmektedir.

Siyasi iktidarın farkında olmaması devletin ülke gerçeklerini, çalışanların çalışma ve yaşam şartlarını bilmemesinin mazereti olamaz.

Emeklilikte yaş ve prim ödeme yönünden getirilmek istenen kısıtlama çalışmalarında Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ve onun değerli üyelerine güveniyor ve bu husustaki inancımızı tekrar ifade etmek istiyoruz. Sayın Başbakan'dan da bu yöndeki Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında son günlerde olduğu gibi nezaretçi görevini yapmamasını diliyoruz.

Reorganizasyon çalışmalarında da çok dikkatli olunması, etkinliği olmayan ve sadece zaman kazanmayı sağlayan bir tekrarçı çaba olarak sonuçlandırılmamasını diliyoruz.

ARALIK'94 GIDA HARCAMASI...

- 1994 Yılında mutfak masrafı yüzde 137.5 oranında arttı.
- Dört kişilik ailenin gıda harcaması aralık ayında yüzde 6.8 oranında artarak 7.281.000.- Liraya ulaştı.
- Süregelen fiyat artışlarının aile bütçesine sadece gıda harcaması için getirdiği ek yıllık yük 4.215.000.- TL.
- Net asgari ücretin 2.759.429.- TL; ortalama memur maaşının net 4.356.000.- TL olduğu ortamda, ailenin yaşamını insan onuruna yaraşır düzeyde sürdürmesi olanaksız...
- Gıda harcamasındaki artış yanısıra konut, ulaşım, sağlık ve eğitim gibi besin dışı harcamalarda da meydana gelen yüksek oranlı artışlar çalışanların yaşama koşullarını dayanılmaz boyutlara getirdi.
- Nohut ve mercimek yüzde 350 ile fiyatı en çok artan gıda maddesi oldu. Kuru Fasulyedeki artış ise yüzde 295 oranında oldu.

Uygulanmakta olan sosyo-ekonomik politikaların ayrılmaz bir parçasını oluşturan fiyat artışları, geniş halk kesimlerinin tüketmek durumunda olduğu temel mal ve hizmetleri satın almalarını her geçen gün zorlaştırmaktadır. Çalışanların karşı karşıya bırakıldığı olumsuz ekonomik koşullar öncelikle gelir ve refah düzeyinde etkisini göstermektedir. Net asgari ücretin 2.759.429.- TL, ortalama memur maaşının 4.356.000.- TL olduğu ortamda bir ailenin yaşamını insanca sürdürmesi olanaksız hale gelmiştir. Çalışan kesimin sorumlusu olmadığı bu durumun düzeltilmesi doğrultusunda yapacağı mücadele günümüzün ve önümüzdeki dönemin ağırlıklı konusudur. İç talebi kısmaya yönelik tedbirlerle ekonomik istikrarı sağlamaya dönük düzenlemeler sonuç itibarıyla, iktisaden zayıf geniş halk kesimlerinin yaşama koşullarını daha da ağırlaştırmıştır.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi tarafından, çalışanların yoğun olarak alış veriş yaptıkları yerler dikkate alınarak sürekli olarak yapılan piyasa araştırması, aile bütçesinde önemli bir ağırlığa sahip olan gıda harcaması tutarının Aralık 1994 ayında da yüksek oranda arttığını ortaya çıkarmıştır.

Yapılan araştırma sonucuna göre; aile bütçesinin vazgeçilmez kalemini oluşturan gıda harcaması tutarı Aralık ayı itibarıyla bir önceki aya göre yüzde 6.8 oranında artış göstererek yedi milyon sınırını aşmış ve 7.281.000.- TL'ne ulaşmıştır. Söz konusu artışın yalnızca Aralık ayında aile bütçesine getirdiği ek yük 465.000.- TL olmuştur.

Gıda için her ay yapılması zorunlu bu tutar bile, "çalışanların geçim sorunu"nın boyutunu ortaya koyması bakımından anlamlıdır.

Bilimsel veriler esas alınarak farklı yaş grupları itibarıyla oluşturulan gıda harcaması kalıbına göre dört kişilik ailenin yapması zorunlu asgari harcama tutarı aşağıda yer almaktadır:

DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AYLIK GIDA HARCAMASI (TL)

	Aralık'93	Kasım'94	Aralık'94
Yetişkin İşçi	1.061.500.-	2.358.000.-	2.443.000.-
Yetişkin Kadın	653.500.-	1.403.000.-	1.575.000.-
15-19 Yaş Grubu Çocuk	830.500.-	1.854.000.-	1.995.000.-
4-6 Yaş Grubu Çocuk	520.500.-	1.201.000.-	1.268.000.-
TOPLAM	3.066.000.-	6.816.000.-	7.281.000.-

Görüldüğü gibi dört kişilik ailenin yapması zorunlu asgari harcama tutarı 1994 yılında

yüzde 137,5 düzeyinde artış göstermektedir. Aralık'93 / Aralık'94 arasındaki son 12 aylık dönemde meydana gelen yüzde 137,5 oranındaki artışın parasal ifadesi de 4.215.000.- liralık ek harcamanın aile bütçesine yüklenmesidir. Artık günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası durumuna dönüşen fiyat artışları yıllık ek harcama örneğinde de görüldüğü gibi çalışanların satın alma gücünü aşındırmanın ötesinde, yok etmektedir. Asgari Ücret alan bir kişinin geliri ile beslenebilmek için yapılması gereken asgari gıda harcaması karşılaştırıldığında; Eylül'94 ten itibaren geçerli olan yeni asgari ücretin satın alma gücünün hızla eridiği bir sürecin yaşanmakta olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle geriye yönelik 13 aylık dönem için yüzde 67,1 oranında artırılarak tespit edilen asgari ücrete karşın, Eylül-Aralık dönemini kapsayan dört ayda gıda harcaması tutarı yüzde 48,5 artış göstermiştir.

Öte yandan, yapılan piyasa belirlemelerine göre, çalışmaya baz oluşturan bazı gıda maddelerindeki yıllık fiyat artışları yüzde 300'ler seviyesinde gerçekleşmiştir. Aylık gıda harcama kalıbı içindeki farklı ağırlıkları nedeniyle yansımaları da farklı olan bazı temel gıda maddelerindeki fiyat artışları aşağıdaki Tablodan da görüleceği üzere; Ekmek'te yüzde 140, Et'te yüzde 143, Yumurta'da yüzde 173, Beyaz Peynir'de yüzde 131, Margarin'de yüzde 208, Nohut'ta yüzde 350, Kurufasulye'de yüzde 295 oranındadır. Aynı dönemde mevsim değişiklikleri nedeniyle her dönem değişik ürünlerin hesaplamada dikkate alınması sonucunda mevsimlik sebze ortalaması yüzde 142, meyve ortalaması yüzde 107 oranında artış göstermiştir.

Aylık gıda harcamasındaki değişimin yer aldığı tablo incelendiğinde de görüleceği üzere; yılın ilk üç ayı itibarıyla yüzde 13,9 oranında artış gösteren gıda harcaması tutarı "5 Nisan Kararları" ile birlikte önemli ölçüde artmış ve Nisan ayında yüzde 24,4; Mayıs ayında yüzde 12 oranında olmak üzere sadece söz konusu iki ayda toplam yüzde 39,4'lik bir yükseliş göstermiştir. Haziran ayını takip eden aylarda mevsim koşullarının etkisi ve talep düşmesine bağlı olarak fiyatlarda meydana gelen yavaşlama siyasal iktidar tarafından "enflasyon düşüyor" değerlendirmesi yapılmasına yol açmışsa da, Eylül ayından itibaren fiyatlar yeniden yükselmeye başlamış son dört ayda kümülatif artış yüzde 48,5 olmuştur. Tablodan da görüleceği üzere en çarpıcı sonuç, geçen yıl sonunda yüzde 70,5 düzeyinde olan fiyat artış düzeyinin, alınan "radikal istikrar tedbirleri"nin de etkisiyle yüzde 137,5 oranına sıçramış olmasıdır.

Aylık gıda harcamasında ulaşılan

7.281.000.- liralık düzey, asgari düzeyde yapılacak aylık gıda harcamasını bile karşılamaktan uzak gelir düzeyi ile çalışmak durumunda olan geniş halk kesimlerinin karşı karşıya kaldığı ekonomik ve sosyal durumu tüm gerçekliğiyle ortaya koymaktadır.

Öte yandan, Türkiye'de dört kişilik bir ailenin harcamasına baz oluşturan gıda fiyatları son on iki ay itibarıyla yüzde 137,5 oranında artış gösterirken, örneğin bu oran ABD'e yüzde 2,8, Japonya'da yüzde (-)0,8, Almanya'da yüzde 2,3, Yunanistan'da yüzde 14'dür.

Aşağıdaki tabloda bazı ülkeler itibarıyla gıda ve tüketici fiyatlarındaki 12 Aylık artış Eylül'94 ayı verilerine göre verilmektedir.

SEÇİLMİŞ BAZI ÜLKELERDE GIDA VE TÜKETİCİ FİYATLARI İNDEKSİNDEKİ DEĞİŞİM

Ülkeler	Gıda Fiyatları Artış %	Tüketici Fiyatları Artış %
ABD	2,8	3,0
Japonya	0,8	0,2
Fransa	0,3	1,6
Almanya	2,3	3,0
Yunanistan	14,0	11,9
İtalya	3,6	3,8
İspanya	5,8	4,5
Türkiye	113,1	111,1

BAZI GIDA MADDELERİ FİYATLARINDAKİ DEĞİŞİM

	Aralık'93	Aralık'94	Artış oranı (%)
Ekmek	10.000.-	24.000.-	140
Et	75.000.-	170.000.-	143
Yumurta	1.100.-	3.000.-	173
Süt	10.000.-	24.000.-	140
B. Peynir	52.000.-	120.000.-	131
Margarin	20.800.-	64.000.-	208
Toz Şeker	12.500.-	23.000.-	70
Çiçek Yağı	26.000.-	70.000.-	169
Nohut	14.000.-	63.000.-	350
K. Fasulye	20.000.-	79.000.-	295
Pirinç	14.500.-	44.000.-	203
Sebze Ort.	8.600.-	20.830.-	142
Meyve Ort.	8.300.-	17.140.-	107
Makarna	15.000.-	28.000.-	87

GIDA HARCAMASINDAKİ DEĞİŞİM

Aylar	Gıda Harcaması (TL/AY)	Bir Önceki Aya Göre Artış %	Yılbaşına Göre Artış %	Son Oniki Aylık Artış %
Aralık'93	3.066.000.-	5,5	70,5	70,5
Ocak'94	3.097.000.-	1,0	1,0	66,2
Şubat'94	3.339.000.-	7,8	8,9	72,2
Mart'94	3.491.000.-	4,6	13,9	80,0
Nisan'94	4.343.000.-	24,4	41,7	112,0
Mayıs'94	4.866.000.-	12,0	58,7	123,0
Haziran'94	4.950.000.-	1,7	61,4	119,3
Temmuz'94	4.703.000.-	5,0	53,4	97,3
Ağustos'94	4.903.000.-	4,3	59,9	104,6
Eylül'94	5.747.000.-	17,2	87,4	127,6
Ekim'94	6.381.876.-	11,0	108,1	141,9
Kasım'94	6.816.000.-	6,8	122,3	134,6
Aralık'94	7.281.000.-	6,8	137,5	137,5

"YÜZDE 30'LUK BARAJ" SORUNU

YILDIRIM KOÇ
Genel Başkan Danışmanı

TÜRK-İŞ Dergisi'nin Kasım 1994 sayısında "Tarihimizden" köşesinde "A. Baştürk'ün Yüzde 30'luk Baraj Önerisi (1969) başlık bir yazım yayınlandı.

Bu yazıyı yazmamın iki nedeni vardı.

Birinci neden, Genel İş Sendikası'nın aylık yayın organı Emek Dergisinin Eylül sayısında TÜRK-İŞ'in tüzel kişiliğine yönelik yazıydı. Emek Dergisi, sendikalar arasındaki ilişkilere yaraşmayan bir tavır içinde, TÜRK-İŞ hakkında dayanaksız ve tutarsız iddialarda bulunmuştu. Genel İş Sendikası'nın geçmişten beri TÜRK-İŞ'e yönelik eleştirilerinden biri de 2822 sayılı Yasada yer alan yüzde 10 barajına ilişkindi. TÜRK-İŞ, özellikle 1993 ve 1994 yılları ILO Uluslararası Çalışma Konferanslarında, ülkemizdeki çalışma mevzuatının bir bütün olarak ILO ilke ve standartlarına uydurulması gerektiğini savunmuştu. Ancak, mevzuatın anti-demokratik dayanakları gözardı edilerek, sendikal hak ve özgürlükler sorununu yalnızca yüzde 10 barajı ile sınırlı tutan bir anlayış da eleştirmişti. Nitekim, TÜRK-İŞ, 12 Temmuz 1994 tarihinde Türkiye'nin 87 sayılı Sözleşmeyi ihlaline ilişkin 37 sayfalık bir şikayet başvurusunu ILO'ya gönderdi. ILO Yönetim Kurulu da Kasım 1994 toplantısında bu başvuruyu kabul etti.

TÜRK-İŞ'in bu bütünlükçü tavrının gözardı edilerek ve TÜRK-İŞ'in yüzde 10 barajına ilişkin tavrı da çarpıtılarak yapılan yayınların, işçi sınıfımızın karşı karşıya bulunduğu büyük

sorunlar karşısında, ülkemizde sendikacılık hareketine büyük zarar verdiğine inanıyorum.

Yüzde 10 barajı konusunda ise, Genel İş Sendikası'nın önce kendisi bir özeleştiri yapmadan, TÜRK-İŞ'e bir eleştiri getirme hakkını da bulunmadığına inanıyorum. Bunun nedeni, Genel İş Sendikası Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün 1969 yılında TBMM'ne verdiği yasa teklifidir. Bu yasa teklifini yayınlamamın birinci nedeni buydu. Baştürk'ün önerisine göre, işyeri düzeyinde toplu sözleşme yetkisi alabilmenin önkoşulu, önce işkolu yetkisine sahip olmaktı. İşkolunda çalışan işçilerin yüzde 30'unu bünyesinde bulundurmayan ve böylece işkolu yetkisine sahip olmayan bir sendika işyeri düzeyinde işçilerin çoğunluğunu temsil etse bile, toplu sözleşme görüşmelerine başlayamıyordu.

Saptayabildiğim kadarıyla da, toplu sözleşme yetkisi için işkolunda bir baraj önerisini, hem de yüzde 30'luk bir düzeyle, gündeme ilk getiren kişi, Genel İş Sendikası'nın Genel Başkanıdır. Genel İş Sendikası, tutarlı olmak istiyorsa, önce kendi geçmişindeki yüzde 30'luk baraj önerisine ilişkin açıklama ve özeleştiri yapmak zorundadır.

Bu yazıyı yazmamın ikinci nedeni ise, ülkemizde sendikacılık tarihinin bir dönemine ilişkin olarak hiçbir basılı yayında yer almayan bir belgeyi, özellikle sayıları giderek artan sendika tarihi araştırmacılarına sunmaktır.

- ICFTU'nun 6. Dünya Kadın Konferansı 25-28 Ekim 1994 tarihinde Hollanda'nın Lahey Kentinde yapıldı. Konferansa, ICFTU'nun Hollandalı üyesi, Hollandalı İşçi Sendikaları Konfederasyonu FNV evsahipliği yaptı.
- Konferansta TÜRK-İŞ'i TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu Müdürü Seyhan Erdoğan ve Basisen Genel Merkez Disiplin Kurulu Üyesi Füsun Tümsavaş temsil etti.

Konferansa dünyanın her yerinden 300 kadın katıldı. Katılımcıların üçte biri gelişmekte olan ülkelerden gelmiştir.

Katılımcıların tümü kadın ve eşitlik sorunlarında deneyimli sendika liderleriydi.

Konferansa Nepal'den Eritre'ye, Rwanda'dan Batı Samoa'ya El Salvador'dan Polonya'ya kadar tüm sendikaların kadın temsilcileri katıldı.

Ayrıca uluslararası işkolu federasyonlarından gelen temsilciler, Güney Afrika'lı kadınlar Hindistan'ın kendi hesabına çalışan kadın örgütlerinin temsilcileri de toplantılardaydılar. Avrupa sendikalar konfederasyonu ETUC'un, Dünya Bankası Uluslararası Çalışma Örgütü gibi hükümetler arası örgütlerin, UNESCO, UNIDO, FAO gibi Birleşmiş Milletler Kuruluşlarının temsilcileri de davetliydi.

Konferansta 1991 Ottova Konferansında uygulanan yöntemler uygulandı:

Nutuk yok, yalnızca küçük çalışma gruplarında yoğun tartışmalar var...

Konferans oturumlarında çeşitli konuların sunuşu yapıldıktan sonra, katılımcılar 20'şer gruplar halinde toplandılar. Çalışma gruplarının önerileri tek

tek konulara göre konferans oturumuna sunuldu ve konferanstaki genel tartışmaların temelini oluşturdu.

Çalışma gruplarında tartışılan konular ICFTU Kadın Komitesinin bir Manifesto'su olan bildiride özetlenmişti. Kadın konferansı bu Manifesto'daki özlere hem işyerinde hemde toplumda nasıl gerçekleştirileceğini tartıştı.

Konferansta tartışılan temel konular fırsat eşitliği, kadınların işgücü piyasasına girmeleri, kadının aile ve çalışma yaşamını birleştirmesini yarayacak olanaklar için (çocuk yuvaları, analık izni, ebeveynlik izni...) için verilecek mücadele gibi konulardı.

TÜRK-İŞ temsilcileri konferans çalışma gruplarında aktif bir rol oynadılar. Katıldıkları gruplarda tartışmalara yön verdiler. raporluluk ve konferans genel oturumunda grup sözcülüğü yaptılar. ICFTU'nun bu görevinde ICFTU Kadın komitesinin çalışmalarına omuz vererek kadın dayanışmasının güzel bir örneğini gerçekleştirdiler.

ICFTU Dünya Kadın Konferansının çok çeşitli amaçları bulunmaktadır. Ama temel amacı kadınların günlük yaşamındaki mücadelelerinde yardımcı ol-

maktır. Konferans kadın mücadelesine yeni bir hız verecek ve kadın sendikacıları cesaretlendirecektir.

Dünyanın dört bir yanından gelen farklı kültürler ve farklı fikirler konferansın sihirli atmosferinde bir potada eriyerek, kadınların tüm dünya çapında paylaştıkları özlere yansıtı.

Konferansın sonunda düzenlenen uluslararası dayanışma kampanyası bu ortak özlere dile geldiği bir platform oldu.

6. Dünya Kadın Konferansı'na katılan delegeler, ülkelerine döndükleri zaman ICFTU'nun toplam üye sayısının yüzde 35'ini temsil eden kadınlar için yeni şeyler yapacaklar. Bazı sendikal hareketi daha çok kadının katılmasına öncelik verecekler, bazıları marjinal sektördeki kadınların örgütlenmesine yönelecekler, bazıları başlık parası, kadınların sünnat edilmesi, cinsel taciz gibi çağdışı uygulamalara karşı mücadele açacaklar. Bazı da kadınlara karşı ayrımcılığın ortadan kalkması için yeni yasalar önerecekler. Ama hepsi ICFTU Dünya Kadın Konferansının dergimizin bu sayfalarında bir çevirisini sunduğumuz yeni bildirgesini hayata geçirmek için omuz omuza mücadele edecekler.

EŞİTLİKLERİ SAĞLAYARAK DÜNYAYI DEĞİŞTİRMEK

Çeviren:
CEYDA BALABAN
Kadın İşçiler Bürosu
Uzmanı

1- Kriz içindeki bir dünyada yaşıyoruz. Yoksulluk ve işsizlik artıyor; sosyal güvenceler kalınıyor. Savaşlar, iç kavgalar ve sosyal düzensizlikler toplumları ve milletleri birbirinden ayırıyor, parçalanma tehlikesiyle karşı karşıya getiriyor. Güç ve servet birkaç kişinin elinde toplanıyor. Ülkeler, özellikle Kuzey ve Güney ülkeleri arasında, toplumların içindeki gruplar arasında ekonomik ve sosyal eşitsizlikler artıyor. Şu anda dünyadaki en savunmasız ve en fazla zarara uğrayan gruplar ise kadınlar ve çocuklar, özellikle kız çocuklar.

2- Oysa bu şekilde olması gerekmez; yeni olasılıkları da dikkate alarak daha insani seçenekler yaratabiliriz. Sendikalarda bizler sadece mümkün olana ulaşmak için değil tasavvur edebileceklerimize ulaşmak için çalışıyoruz. Özetle, gelecekle ilgili amaçlarımıza ulaşmak istiyoruz: gücün, servetin, kaynakların eşit olarak dağıtıldığı, kendisi ile barış içinde eşitlikçi bir toplum.

3- Biz önyargıların ve kalıpların olmadığı; cinsiyet, ırk, din ve renk farklılıklarının insanları bölmediği aksine hayatlarını zenginleştirdiği; kız çocukların doğumunun erkek çocukları gibi sevinçle karşılandığı; kadın ve erkeklerin evde, okulda, işte ve toplum içinde aynı hak, fırsat ve şanslardan yararlandığı bir dünya öngörmekteyiz.

4- Kadınların yaptıkları işlere erkeklerin yaptıkları işler kadar değer verilen, kadınların düşük ücretli işlerde çalışmaya zorlanmadığı, sürekli olarak ayrımcılığa uğramadığı, kaliteli işlerde eşit şekilde istihdam edildiği, güvenlik ve sağlıklarını veya doğmamış çocuklarının sağlığını tehlikeye sokmadıkları, uygun çalışma koşullarının istisna değil kural olduğu, yoksulluğun çocukları çalışmaya zorlamadığı bir dünya görüyoruz.

5- Kadınların çalışma hakkının sorgulanmadığı; ücretli ve ücretsiz işlerin kadın ve erkekler mesleki ilerleme ve aile sorumluluğu alma fırsatını sağlayacak şekilde organize edildiği bir dünya görüyoruz. Aileye dost çalışma biçimlerinin varolduğu, azaltılmış esnek çalışma saatlerinin ve aile oluşturmak için işe ara verme imkanlarının bulunduğu bir dünya öngörüyoruz.

6- Değerlerin, sorumlulukların, hayallerin ve gücün paylaşıldığı bir dünya görüyoruz. Kadınlar yalnızca güçten pay almayı değil aynı zamanda gücün dağıtım biçiminin değiştirilmesini de istemelidirler. Zor olan ücretli işlerini bitirdikten sonra genç ve yaşlıların ihtiyaçlarının karşılanması, tüm ailevi görevlerin yerine getirilmesi ve kıt aile bütçesinin dengelenmesi gibi yüklerin kadınların omuzlarına bırakılmadığı yeni bir işbölümü tanımını ve yeni bir toplumsal örgütlenme modelini öngörüyoruz.

7- Kadınların yoksulluğa mahkum edilmediği ve toplumsal anlamda kendilerini dışlanmış hissettirilmedikleri bir dünya görüyoruz. Çokuluslu şirketler öncülüğündeki küresel ekonominin entegrasyonu sosyal farklılıkları hızla artırıyor ve kadınların yeterli ve sürekli işler bulmasını imkansız hale getiriyor. İş bulmayı başaranlar ise çoğu zaman sağlıklarını tehlikeye sokan ve emeklerinin yeterince değerlendirilmediği işleri kabul etmek zorunda kalıyorlar. Devlet politikalarının büyümeyi, gelişmeyi, yeni iş alanlarının yaratılmasını, fırsat eşitliğini ve servetin eşit dağıtılmasını desteklediği, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası gibi organizasyonların yapısal uyum programlarında kadınların durumunu da dikkate aldığı bir dünya görüyoruz.

8- Hiçbir yasal koruma olmadan, katlanılmaz çalışma koşullarını kabul etmeye zorlanan ve en savunmasız kesimi oluşturan kırsal kesim işçilerinin, enformal sektörün, eve iş verme sisteminde çalışanların ve göçmenlerin görünmeyen işgücünü istismar etmeyen bir dünya görüyoruz. Hayatlarını ve geleceklerini kontrol etmeye başlayabilmeleri amacıyla bu işçiler için ve kendi seçtikleri sendikalarda örgütlenmeleri için yapılan koruyucu yasaların geliştirilmesini ve uygulamaya konmasını öngörüyoruz.

9- Ana baba, çocukların ve diğer aile üyelerinin ihtiyaçlarının karşılandığı; ücretli analık, ebeveyn ve aile izinleri ile çocuk bakımının hak sayıldığı bir dünya görüyoruz. Tam ve adil istihdam, kadın ve erkeklerin ücretli işlerini, ev işlerini, ebeveynlik görevlerini aynı anda yapmalarına imkan sağlayacak genişletilmiş ve kapsamlı bir sosyal çerçeve, sendi-

kalarıda çalışan bizler için toplumların karşılamayacağı lüksler değil aksine insan haysiyetini koruyacak son derece gerekli araçlardır.

10- Yaşlı kadınların yeterli emekli maaşına bağlandığı, sefalet ve açlığa mahkum edilmediği; günlük ihtiyaçlarını karşılamak için aşağılayıcı işler yapmaya zorlanmadığı bir dünya görüyoruz. Yaşlı insanları gereksiz ve önemsiz saymayan aksine yaptıkları ve yapmaya devam ettikleri katkılardan dolayı onlara değer veren bir toplum görüyoruz.

11- Evde aile bireylerinin sağlığının korunmasında en önemli görevi üstlenen kadınların, kendi özel sağlık sorunlarını ve koruyucu bakımlarını da kapsayan yeterli bir sağlık hizmetine sahip olduğu bir dünya görüyoruz. Sağlık hizmetleri temel bir haktır ve yalnızca bunun için ödeme yapabileceklere ayrılmalıdır. Gerekli olduğu gibi sağlık hizmeti alamayan kadınlar kendi geleceklerine sahip çıkamazlar.

12- Herkesin öğrenim görme hakkının olduğu ve okumanın belli bir kesime verilmiş özel bir ayrıcalık olmadığı bir dünya görüyoruz. Geleceğin kadınının okumuş olmasını sağlamak için kız çocuklara yönelik kapsamlı eğitim programları gereklidir. Kadınların eğitimden geçmesinin veya yeniden eğitilmesinin iyi bir yatırım olmadığı inancını reddediyoruz. Kadınların marangoz, doktor, mühendis, sanatçı ve ne istiyorlarsa onu olabilmeleri için yaşam biçimlerine ve günlük programlarına sürekli bir eğitim programını ekleyebilecekleri esnek, yenilikçi ve kolayca katılınabilecek eğitim modellerini öngörüyoruz.

13- Kadınların, sosyal kurumların oluşturulmasına ve kurallarının ortaya konmasına tam olarak katıldıkları bir dünya öngörüyoruz. Kadınların temel haklarını reddeden, onları alınıp satılabilir bir mal olarak gören, başlık parasına ve kadınların yakılmasına gözyuman, tecavüzü savaşın kötü sonuçları olarak gören kurumlardan ve kurallardan kurtulmak istiyoruz.

14- Kadınların, cinsel tacize, aşağılanmalara ve şiddete maruz kalmadan kişisel özgürlüklerine ve haysiyetlerine sahip oldukları bir dünya görüyoruz. Kadın kültürünün ve geleneklerinin gelişmesinin baskı altına alınmadığı aksine saygı gösterilip desteklendiği bir dünya istiyoruz.

15- Demokrasinin herkes için bir gerçek olduğu; kadınların vatandaşlık, seçme, mülkiyet, özgürce evlenme ve gelirlerini istedikleri gibi harcama haklarından tam olarak yararlandıkları bir dünya görüyoruz. Kadınların hem kadın olarak hem de yapacağı katkıları

bulunan bireyler olarak toplumda özgürce varolabileceklerini görüyoruz. Kadınların kendi günlük hayatlarını kontrol edebildikleri ve her alanda karar aşamalarına eşit olarak katılabildikleri; sosyal kurumların liderlik kademelerine ve devletin her kademesine tamamen entegre oldukları, enerjilerini kalıcı barış ve güvenliğin yaratılmasına adanmış bir toplum görüyoruz.

16- Sendikal hakların garanti altına alındığı, sendikacıların kadın veya erkek durumlarını iyileştirmek için savaşıırken hayatlarını veya ailelerinin hayatlarını riske atmak zorunda kalmadıkları bir dünya görüyoruz. Eğer kadınlar kendilerini adayarak ve yaratıcı enerjilerini kullanarak sendikal hayatta yerlerini alamazlarsa işçilerin hayalleri ve özlentileri tam olarak gerçekleştirilemeyecektir. Kadın ve erkeğin eşitliğine en büyük önceliği veren, kadınların her seviyede yönetici olmalarına, sendikal programların ve politikaların planlanmasında ve oluşturulmasında erkek kardeşleriyle bir tutulmalarına herhangi bir engelin artık bulunmadığı bir sendikal hareket görüyoruz.

17- Cinsiyetçilik, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı gibi bizim daha iyi bir gelecek yolunda kullandığımız çalışma kapasitemizi baltalayan ayrımlarla baskı altına alınmamış bir dünya görüyoruz. Ancak istismanı ve tahakkümü sona erdiren özgürlük ve karşılıklı anlayış ortamını yarattığımızda insani potansiyelimizi ortaya çıkartabiliriz. Kadın ve erkeklerin, genç ve yaşlıların toplumlarında ve ülkelerinde, Kuzeyde ve Güneyde, Doğuda ve Batıda güç ve haklardan, işlerden ve aile sorumluluklarından eşit pay aldığı bir toplum görüyoruz.

18- Bu görüşlerimiz bir gecede ve hatta hayatımız boyunca gerçekleşmeyecektir. Tüm anlattıklarımız ekonomik, sosyal ve politik kurumların yeniden oluşturulmasını gerektirmektedir. Amaçlarımızı elde etmeye bizi yakınlaştıracak somut reformlar için bizimle birlikte savaşacak olanlarla birleşmemizi gerektirmektedir. Ve son olarak gelecekle ilgili bu görüşlerimiz ekonomik ve sosyal dayanışmanın, insanların alçaltılmasını, istismarını ve baskı altında tutulmasını engelleyecek dönüşüme uğramış küresel bir toplum yaratmak için kadın ve erkek hepimizden somut ve samimi bir taahhütte bulunmamızı gerektirmektedir.

İŞÇİ SENDİKALARININ GELECEKLE İLGİLİ BU GÖRÜŞLERİNİ GERÇEKLEŞTİREK, EŞİTLİKLER YOLUYLA DÜNYAYI DEĞİŞTİRMEYİ TAAHHÜT EDİYORUZ.

TÜRK-İŞ'E YENİ BİLGİSAYAR SİSTEMİ KURULDU

- TÜRK-İŞ ile ILO arasında imzalanan teknik yardım anlaşması çerçevesinde, Konfederasyon Genel Merkezi'ne yeni bilgisayar sistemi kuruldu.
- 13 adet bilgisayar, 6 yazıcı ünitesi, 2 tarama cihazı ile ilgili olarak kullanıcı eğitimleri geçtiğimiz ay içinde tamamlandı.

TÜRK-İŞ ile kısa adı ILO olan Uluslararası Çalışma Örgütü arasında imzalanan teknik yardım anlaşması çerçevesinde temin edilen ve toplam olarak değeri 2 milyar liraya yaklaşan bilgisayar sistemi Konfederasyon Genel Merkezine kuruldu. Geçtiğimiz ay içinde çeşitli bürolar arasında hat çekme ve kullanıcı eğitimi ile ilgili çalışmaların tamamlandığını belirten TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, konu ile ilgili olarak TÜRK-İŞ Dergisine şu açıklamayı yaptı.

"En son sisteme haiz IBM marka bilgisayarlarımızın 13 adedi ve 6 yazıcı ünitesi, bilgisayarlar arasında haberleşmeyi sağlayan fax ve modem sistemleri içeren yeni bir bilgisayar ağını TÜRK-İŞ Genel Merkezine kurmuş bulunuyoruz. Her bir kişisel bilgisayar 256 Megabayt kapasitesinde olup bunların bağlandığı ana merkez ise 1 Gigabayt kapasitesindedir. Bu sistem, TÜRK-İŞ'in başta eğitim ve araştırma büroları olmak üzere, teşkilatlanma, yazışma, hukuk, basın ve muhasebe bürolarının kullanımına sunulmuştur. Ayrıca tüm sistemi besleyecek cereyan regüleli kesintisiz bir güç kaynağı da elektrik kesintilerinde bile çalışmaya imkan verecek bir şekilde monte edilmiştir. Bürolar arasında hat çekme ve kullanıcı eğitimleri de geçtiğimiz ay içinde tamamlanarak bilgisayarlar Aralık 1994 tarihinden itibaren çalışmaya başlamıştır."

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, bu sistemin TÜRK-İŞ'in tüm dünya ile bilgisayarlar kanalı ile haberleşmesine imkan tanıyacağını da belirterek, gerek, dünya-daki diğer işçi örgütleri gerekse istenilen bilgiye kısa sürede ulaşmayı sağlayacak olan haberleşme ağları ile ilgili ön çalışmaların da sürdü-rüldüğünü ifade etti.

TÜRK-İŞ HATIRA ORMANI

TÜRK-İŞ 3. Bölge Temsilciliği'nin öncülüğünde, şube başkanlıklarının desteğiyle, Orman Bölge Müdürlüğü'nün "TÜRK-İŞ HATIRA ORMANI" adı altında tahsis ettiği alanda ağaç dikme kampanyası başlatıldı.

25 Aralık 1994 Pazar günü TÜRK-İŞ Hatıra Ormanlığı sahalarına, 3. Bölge Temsilcimiz, şube yöneticileri, üyemiz işçiler eşleri ve çocuklarıyla birlikte topluca giderek ağaç dikme töreni yapıldı.

Ağaç dikme törenine İzmir Vali muavini Mahmut Kaya, Karşıyaka Kaymakamı Mehmet Demir, Orman Bakanlığı Ege Bölge Müdürü Mehmet Gürdeniz de katıldılar.

TÜRK-İŞ 3. Bölge Temsilcimiz Mustafa Kundakçı, Karşıyaka Örnekköy'de tahsis edilen alan üzerinde düzenlenen ağaç dikme töreninde yaptığı konuşmada, "TÜRK-İŞ üyesi sendikamızın sendikal hak ve özgürlükleri geliştirmenin yanı sıra, yaşamın diğer yönlerine de katkıda bulunmaktadır. Biz, işçi sınıfının ve emekçilerin ekmek ve demokrasi mücadelesiyle birlikte insani değerlere de sahip çıkıyoruz. Bu amaçla ağaç dikme kampanyası başlattık. Ekmek kavgasının yanı sıra çevre bilincine de sahibiz" dedi.

MEHMET AKBAŞ'I KAYBETTİK

TÜRK-İŞ Muhasebe Müdürümüz Mehmet Akbaş'ı 25 Aralık 1994 günü geçirdiği bir trafik kazasında kaybettik.

1948 yılında Malatya'da doğan Mehmet Akbaş, ilk ve orta öğrenimini Malatya'da yaparak, İstanbul Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'ni bitirdi.

1981 yılında Konfederasyonumuzda muhasebe uzmanı olarak göreve başlayan Akbaş, Müdür Yardımcılığı ve en son olarak Muhasebe Müdürlüğü görevinde bulunuyordu.

Kendisine Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve TÜRK-İŞ camiasına başsağlığı dileriz.

MESS'E BAĞLI İŞYERLERİNDE ANLAŞMA SAĞLANDI

TÜRK-İŞ'e bağlı Türk Metal Sendikası ile Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS) arasında 200'ün üzerinde işyerinde çalışan 75 bini aşkın işçi için devam eden grup toplu iş sözleşmelerinde anlaşma sağlandı.

İmzalanan toplu iş sözleşmesiyle işçilerin ücretlerine 1 Eylül tarihinden geçerli olmak üzere birinci altı ay yüzde 42, ikinci altı ayda ise yüzde 32 oranında zamm yapıldı. Buna göre; birinci yıl ortalama ücretler, yüzde 87 oranında artış göstermektedir.

Sosyal haklarda yüzde 60 ile 90 arasında artış kaydedilen toplu iş sözleşmesine göre, ikinci yıl ücret zamları enflasyon oranında olacaktır.

İmza töreninde konuşan Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, Türkiye'nin içinde bulunduğu darboğazı bildiklerini, işçi-

lerin de önemli ekonomik sıkıntı yaradıklarını söyleyerek, "Varılan anlaşma MESS'e bağlı işyerlerinde çalış-

şan metal işçilerini günün ekonomik şartları altında ezdirmeyecek bir özelliğe sahip" dedi.

DERİ-İŞ BAŞKANLAR KURULU TOPLANDI

Deri-İş Başkanlar Kurulu 26 Aralık 1994 tarihinde İstanbul'da toplandı. Başkanlar Kurulu çalışmaları sonunda bir bildirge yayınlanarak şu görüşlere yer verildi:

"Hükümetin 1994 yılındaki uygulamaları Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankasının istekleri doğrultusunda olmuştur. Bu istekler doğrultusunda 5 Nisan İstikrar Programı yürürlüğe konmuştur. Bu programın yükünü ve acısını çalışan sınıflar çekmiştir.

İstikrar Programını pek başarılı bulmayan IMF ve Hükümet çevreleri, 1995 Mali yılı bütçesini de aynı mantıkla hazırlamışlardır. 1995 Mali Yılı Bütçesi İstikrar Paketinin tamamlayıcısı ve devamıdır.

1995 yılı Bütçe Tasansı işçi-memur, emekçi sınıflara karşı büyük bir saldırı programı idi. Bu program ile Türkiye'de işçi haklarını ve sendikacılık hareketini yok etmeye kalkıştı. Bu program, TÜRK-İŞ'in örgütlediği ve diğer Konfederasyonların katılımıyla gerçekleşen Büyük Ankara yürüyüşü ile büyük ölçüde değiştirilmiştir. Arkasından memurların yurt çapındaki eylemleri Hükümetin hesabını altüst etmiştir. Ancak mücadele burada bitmemiştir.

Hükümetin ve işveren çevrelerinin niyetini iyi tesbit etmek gerekir. Hükümet ve sermaye çevreleri işçiye-memura emekliye saldırılarını sürdürecektir. Bunun bilincinde olmamız ve ona göre hazırlıklarımızı yapmamız gerekir.

Hükümetin ve Sermaye sınıfının saldırılarına karşı TÜRK-İŞ'in önderliğinde demokratik kitle örgütleriyle güç birliği içinde sürekli eylem içinde olacağız. Sendikacılığın ve işçi haklarının yok edilmesine karşı aktif bir mücadele vereceğiz. Toplu İş Sözleşmelerinde kazanılmış haklarımızdan geri adım atmayacağız."

PETROL-İŞ SENDİKASI "EKONOMİK LIBERALİZM VE SENDİKAL POLİTİKALAR" KONULU EĞİTİM SEMİNERİ DÜZENLEDİ

PETROL-İŞ Sendikası, liberal ekonomik politikalar ve bunun sonucunda değişen koşullarda sendikaların geliştirilmesi amacıyla 17-18 Aralık 1994 günlerinde "Ekonomik Liberalizm ve Sendikalar Politikaları" konulu bir eğitim semineri düzenledi.

Eğitim Seminerinin ilk gününde İst. Üniv. İkt. Fak. Öğretim görevlisi Dr. Tülay Ann 94 Ekonomik krizi, İst. Üniv. İsl. Müh. Fak. Öğretim görevlisi Doç. Dr. Lerzan Özkale, Gümrük Birliği karşısında Türkiye, İst. Üniv. İkt. Fak. Öğretim görevlisi Prof. Dr. İzzettin Önder Dünya Ekonomisiyle Bütünleşme ve Özelleştirme, İst. Üniv. İsl. Müh. Fak. Öğretim görevlisi Doç. Dr. Nurhan Yentürk, üretim organizasyonlarındaki gelişmeler konularında konuşmalar yaptılar.

Eğitim programının ikinci gününde öğleden önce İst. Üniv. İkt. Fak. Öğretim görevlisi Prof. Dr. Toker Dereli, Ekonomik Kriz, Gümrük Birliği ve Sendikalar, Milliyet Gazetesi yazarlarından Atilla Özsever Sendikalar ve Medya konularında birer konuşma yaptılar.

Aynı gün öğleden sonra, "Günümüz Ekonomik-Siyasal Gelişmeleri ve Sendikalar" konulu bir panel düzenlendi. Panele katılanlar İst. Üniv. İkt. Fak. Öğretim görevlisi Prof. Dr. Metin Kutal, Marmara Üniv. İ.İ.B.F. öğretim görevlisi Prof. Dr. Kuvvet Loroğlu, Gazeteci-Yazar Dr. Sungur Savran, Gazeteci Atilla Özsever'di.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI BAYRAM MERAL'İN YENİ YIL MESAJI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral yayınladığı, yeni yıl mesajında; 1994 yılının sosyal, siyasal ve ekonomik açılardan çalışanlar ve tüm halkımız için sıkıntılarla geçen bir yıl olduğunu hatırlatarak, 1995 yılının, ülkemizin ve halkımızın sorunlarını, çözümlendiği barış ve hoşgörü bir yıl olması dileğinde bulundu.

Bayram Meral'in yeni yıl mesajı şöyle:

"1994 yılına girerken, siyasal iktidarın, özellikle 12 Eylül Hukuku'nun ortadan kaldırılmasına yönelik düzenlemeleri süratle yavaşlatması beklentisi vardı. Ne var ki, 5 Nisan Kararları'yla birlikte demokratikleşme, sendikal hak ve özgürlüklerin sağlanması, doğrudan doğruya beklentiler gerçekleşmezken, işçiler, kamu çalışanları, emekliler, tüm dar ve sabit gelirli vatandaşlarımızın politikaları yeni sıkıntılara sürüklenmiş, yoksullaştırılmışlardır.

Siyasal iktidarın, Dünya Bankası ve IMF'nin talimatlarıyla gündeme getirdiği özelleştirme, sendikalaştırma, taşeronlaştırma ve işten çıkarmalarla işçi sınıfının ve sendikacılık hareketinin kazanımları yok edilmeye çalışılmıştır. Siyasal iktidarın işçi hak ve özgürlüklerini gasp etmeye yönelik uygulamaları doğrudan doğruya emeklilik, mevsimlik ve geçici işçilerin çalışma sürelerinin azaltılması, bazı kamu kurum ve kuruluşlarındaki muvakkat işçilerin hizmet akıtlarının feshedilmesi gibi bir takım saldırılar gündeme getirilmiştir.

Siyasal iktidar Türk çalışma hayatında ilk kez imzalanmış toplu iş sözleşmeleriyle elde edilen ücret zamlarının ödenmemesiyle gündeme getirmiştir. Tüm bu uygulamaların üzerine 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı ile işçilerin ve memurların birçok hakları ellerinden alınmaya çalışılmıştır.

Siyasal iktidarın, çalışanları ve halkımızı sıkıntıların ve yoksulluğun sınırında yaşamaya zorlayan bu saldırıları karşısında TÜRK-İŞ, bu politikaları protesto eden birçok eylem gerçekleştirerek, geri alınması hedeflenen demokratik hakları gaspettirmemiştir.

Ülkemiz 1995 yılına, geçtiğimiz yılın sorunlarıyla girmektedir. Siyasal iktidarın

1995 yılında yapılacak olan toplu iş sözleşmelerinde düşük enflasyon beklentisi doğrultusunda düşük ücret artışı politikası, özelleştirme yasasıyla birlikte KİT'lerin hızla özelleştirilmesi, Sosyal Sigortalar Yasası'nda yapılması planlanan değişiklikler önümüzdeki yılın ciddi sorunları olarak ülke gündemindedir.

Uluslararası alanda ise 1994 yılı, pek çok konuda çifte standartın yaşandığı bir yıl olmuştur. Bosna-Hersek'te yaşanan insanlık dramına sessiz kalan birçok ülke, insan hakları savunucusu olarak çeşitli platformlarda karşımıza çıkmaktadırlar. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği konusunda ise bugüne kadar hiçbir ülkeye uygulanmayan gümrük birliği dayatması uygulanan çifte standart en açık delildir. Azerbaycan'da meydana gelen olaylar ve Çeçenistan'ın işgal edilmek istenmesi karşısında susmayı yeğleyen ülkeler, uluslararası alanda oynanan oyunların açık bir göstergesidir.

TÜRK-İŞ, Bosna-Hersek, Azerbaycan ve Çeçenistan'da süren ve insanlık tarihine kara bir leke olarak geçen saldırıları protesto ederken; ülkemizi Avrupa Birliği'ne almama nedeni olarak ileri sürülen yaşam ve çalışma hayatı ile ilgili uluslararası standart ve ilkelerin bir an önce hayata geçirilmesini siyasal iktidardan istemektedir.

Öte yandan 1994 yılı, ülkemizde bütünlüğümüze ve laik Cumhuriyet ve Atatürk ilkelerine yapılan saldırıların giderek arttığı, ayrılıkçı terörün durdurulamadığı bir yıl olmuştur.

TÜRK-İŞ, Cumhuriyet ve Atatürk ilkelerinin, laik hukuk devletinin savunucusudur ve nereden gelirse gelsin her türlü saldırıya karşı koymakta kararlıdır.

TÜRK-İŞ, çalışanların hak ve özgürlükleri, insan hakları ve demokrasi kurallarının eksiksiz uygulanması yolundaki mücadeleyi sürdürecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle tüm halkımızın yeni yılını kutlar, 1995 yılının ülkemizin sorunlarının çözümlendiği, barış, hoşgörü ve huzurlu bir yıl olmasını dilerim."

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

TÜRK-İŞ

Genel Bşk.: **BAYRAM MERAL**
Bayındır Sokak No: 10 ANKARA
Tel : 433 31 25-26-27-28-29 Fax : 433 68 09 - 433 85 80

01	TARIM-İŞ Genel Bşk.: SABRİ ÖZDEŞ Necatibey Cad. 22 Tel : 231 78 56-57-58-59 Sıhhiye / ANKARA Fax : 229 85 92	14	DOK GEMİ-İŞ Genel Bşk.: NAZIM TUR Küçükpiyale Paşa Mah. Kızılay Meydanı No. 24/26 Tel : 237 25 90 (5 Hat) Kasımpaşa / İSTANBUL Fax : 237 39 89
01	ORMAN-İŞ Genel Bşk.: SELAHATTİN GÜNGÖR Ataç Sok. Selam Ap. No. 1/5-10 Tel : 431 28 96 Yenışehir / ANKARA Fax : 434 12 67	15	TÜRKİYE YOL-İŞ Genel Bşk.: BAYRAM MERAL İstanbul Cad. No: 58 İskitler / ANKARA Tel : 342 22 40-51 Fax : 341 27 05
02	TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Bşk.: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strasbourg Cad. 7 / 3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel : 231 73 55-56-57 Fax : 229 89 31	16	TES-İŞ Genel Bşk.: FARUK BARUT Meriç Sok. No: 23 Beştepe / ANKARA Tel : 212 65 10 (20 Hat) Fax : 212 65 52
02	GENEL MADEN-İŞ Genel Bşk.: ŞEMSİ DENİZER Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel : 251 32 04 ZONGULDAK Fax : 253 66 35	17	TEZKOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET TAMER Üçyıldız Cad. No: 29 Subayevleri - ANKARA Tel : 318 39 79-86 Fax : 318 39 88
03	PETROL-İŞ Genel Bşk.: ADNAN ÖZCAN Altunizade Mah. Kuşbakışı Sok. No. 25 Tel : 391 66 67 Üsküdar / İSTANBUL Fax : 391 66 78	17	TÜRK KOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Fax : 229 58 36 Tel : 230 08 55 - 229 44 80 Yenışehir / ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Genel Bşk.: ORHAN BALTA 4. Levent Konaklar Sokak Tel : 264 49 96-97-98 Levent / İSTANBUL Fax : 278 95 34	18	TÜMTİS Genel Bşk.: SABRİ TOPÇU İnkilap Caddesi No: 35/1 Aksaray / İSTANBUL Tel : 530 07 43 Fax : 588 26 20
05	ŞEKER-İŞ Genel Bşk.: HIKMET ALCAN Karanfil Sokak 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel : 418 42 73-74 - 418 19 88 Fax : 425 92 58	19	DEMİRYOL-İŞ Genel Bşk.: ENVER TOÇOĞLU Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel : 231 80 30-31 ANKARA Fax : 231 80 32
06	TEKSİF Genel Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat: 5-6 Tel : 431 21 70-71-72-73 ANKARA Fax : 435 78 26	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Genel Bşk.: TURAN UZUN Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel : 244 48 38 - 249 56 29 Tophane / İSTANBUL Fax : 244 52 21
07	DERİ-İŞ Genel Bşk.: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Fax : 528 62 07 Tel : 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Genel Bşk.: ATILAY AYÇİN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Fax : 571 90 51 Tel : 660 14 95 - 99 Bakırköy / İSTANBUL
08	AGAÇ-İŞ Genel Bşk.: GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No: 20/22-23 Fax : 231 52 19 Tel : 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	LİMAN-İŞ Genel Bşk.: HASAN BİBER Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel : 231 74 18-19 Fax : 230 24 84 Sıhhiye / ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Genel Bşk.: MİTHAT SARI Ankara Cad. İpek Apt. No: 87 Tel : 321 18 99 İZMİT Fax : 321 34 51	23	TÜRKİYE HABER-İŞ Genel Bşk.: CENGİZ TEKE Tuna Cad. 30/8 Fax : 434 57 04 Tel : 431 90 44-45 Sıhhiye / ANKARA
10	BASIN-İŞ Genel Bşk.: ALİ EKBER GÜVENÇ Hanımeli Sokak No: 26/6-7 Fax : 229 43 15 Tel : 230 29 08 - 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	SAGLIK-İŞ Genel Bşk.: MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Tel : 230 45 45 Fax : 230 23 96 Sıhhiye / ANKARA
11	BASİSEN Genel Bşk.: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel : 251 99 00 Galatasaray / İSTANBUL Fax : 252 38 35	25	TOLEYİS Genel Bşk.: CEMAIL BAKINDI İnebey Mh. Küçük Langa Cd. No: 16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel : 530 73 82 - 585 52 07 Aksaray / İSTANBUL Fax : 530 72 99
11	BASS Genel Bşk.: TURGUT YILMAZ Sümer Sokak 29 Fax : 229 13 03 Tel : 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Genel Bşk.: İZZET ÇETİN İnkilap Sokak 20 Fax : 417 13 64 Tel : 417 50 97-98-99 Kızılay / ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Genel Bşk.: TAMER ERLAN Necatibey Cad. No: 20 Kat: 4 Fax : 231 89 36 Tel : 231 72 30 (5 Hat) Sıhhiye / ANKARA	27	TGS Genel Bşk.: ORHAN ERİNÇ Basın Sarayı Kat: 2 Fax : 511 48 17 Tel : 514 06 94-96 Çağaloğlu / İSTANBUL
12	KRISTAL-İŞ Genel Bşk.: İBRAHİM EREN Kazancı Yokuşu, Ağacırağı Sokak No: 3 Daire: 10 Tel : 251 95 77 (3 Hat) 80090 Taksim / İST. Fax : 251 95 79	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Genel Bşk.: FUAT ALAN Yeni Selim Paşa Sokak 62 Fax : 513 93 68 Tel : 513 82 54-55-56 Aksaray / İSTANBUL
13	TÜRK-METAL Genel Bşk.: MUSTAFA ÖZBEK Akıncılar Sokak No: 14 Tel : 231 79 40 (4 Hat) Maltepe / ANKARA Fax : 229 77 14		TÜRK-SEN Genel Bşk.: ÖNDER KONULOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Fax : (0392) 228 78 31 Tel : 227 24 44 Lekeşe / KIBRIS